

MASTEROPPGAVE

Emnekode:

S0330S

Navn / kandidatnr.:

15

Publikums opplevelse å bo i en lokaljournalistisk blindsone i Oslo

- En kvalitativ analyse av publikums mediebruk, tanker og meninger om lokaljournalistikk, tilknytning og demokrati

Dato: 15. 11. 19

Totalt antall sider: 106

Forord

Jeg vil begynne med å takke min veileder Birgit Røe Mathisen for god hjelp, til tider svært hyppig kontakt, alltid raske, informative og motiverende svar. Det har vært svært viktig for meg som student. Samtidig vil jeg takke for det varierte og brede bachelor- og masterstudiet ved Campus Bodø, med forskere, forelesere og ansatte i andre viktige roller som har vist veien gjennom samfunnsvitenskapen, medieforskningen og lokaljournalistikken til det som blir denne masteroppgaven.

All forskning bygger på tidligere forskning, også denne masteroppgaven. Det finnes nå noe nyere forskning på lokaljournalistikk, som har vært avgjørende grunnlag for denne studien. Håpet med denne masteroppgaven, som med så mye annen forskning, er at den skal bidra til å bygge litt ekstra på det vi allerede vet.

Min kjære, mine nære venner og nære familie har vært utrolig viktige for meg i en periode hvor jeg har hatt lite tid til dem. Tusen takk for støtte, oppmuntring og forståelse. Tusen takk til mamma og pappa som alltid har hatt trua på skolegang og studier, og oppmuntret til å sette i gang med det jeg ønsker.

Jeg er også svært takknemlig for at mine informanter tok seg tid ut av en travel hverdag til å bidra til dette prosjektet. Tusen takk til både de som kunne stille opp, og de som på ulike måter hjalp meg videre til å finne relevante informanter. Ikke minst hjelpen til å rekruttere har vært svært viktig i en by der jeg kjenner få.

Fritt Ord sitt stipend har vært til stor hjelp, og har hatt mye å si for min mulighet og frihet til å kunne sette av tid til å jobbe med dette. Tusen takk for stipendet. Jeg vil også takke min arbeidsgiver for å ha vært fleksibel og imøtekommende når det gjelder arbeid med masteroppgaven og tid til det. Det har vært helt avgjørende for at prosjektet skulle kunne gjennomføres og ferdigstilles.

Innholdsfortegnelse

Forord	i
Innholdsfortegnelse	ii
1.0 Innledning.....	1
1.1 Problemstilling og forskningsspørsmål.....	2
1.2. Avklaring av begreper.....	3
1.3 Lokaljournalistikk og politikk.....	3
2.0 Teorier om lokaljournalistikk, Oslo, tilhørighet og demokrati	5
2.1 Oslo som mediehovedstad.....	6
2.1.1 Redaksjonell dekning av bydelene i Oslo	7
2.2 Lime sammen samfunnet og se det gjennom en lupe – om lokaljournalistikk	11
2.2.1 Lokaljournalistikk i et identitets- og tilknytningsperspektiv.....	13
2.3 Publikums ønsker og meninger om lokaljournalistikk.....	15
2.4 Sosiale, lokale medier – nyheter uten avis	17
2.5. Lokaljournalistikk for å styrke demokratiet – om politikk og demokrati	19
3.0 Metode – om valg og vurderinger rundt kvalitative fokusgrupper	22
3.1 Kvalitative intervju med fokusgrupper	22
3.1.1 Fokusgrupper – valg, definisjon og erfaringer	23
3.1.2 Semi-strukturerte intervju med intervjuguide	24
3.2 Strategisk valg av bydeler	25
3.2.1 Aldersvennlig og høy andel innvandrere – ulik demografi i de to bydelene	26
3.2.2 En av mange og egen nettavis – ulik mediesituasjon.....	27
3.3 Rekruttering av informanter	29
3.3.1 Rekruttering i Gamle Oslo	30
3.3.2 Rekruttering i Nordre Aker	31
3.3.3 Ikke representativt for Oslo.....	32
3.4 Selve metoden, gjennomføring, valg rundt det og endringer underveis	33
3.4.1 Påvirkning i intervjusituasjonen.....	34
3.4.2 Transkribering av intervju	34
3.5 Å forske på eget felt	35
3.6 Andre forskningsetiske hensyn	36
3.6.1 Anonymisering av informanter	37
3.6.2 Intervju på kafe og bibliotek	38
3.6.3 Å savne noe du ikke har – intervju om lokaljournalistikk.....	39
4.0 Nyhetsbehov, redaksjonell dekning, tilhørighet og demokrati	40
4.1 Redaksjonell dekning av de to bydelene – nå og tidligere	40
4.2 «Du vet noe jeg ikke vet» - det som ikke kommer fram	44
4.3 Ønsker til bydelene om informasjon – demokratisk plikt	51
4.4 Når alt går greit – ønsker informasjon, men stoler på at alt fungerer	56
4.4.1 Nedre Grefsen – regulering til besvær	57
4.5 «Du er østkantunge og skal være stolt av det» - tilknytning til nabolag og bydel	59
4.5.1 Mangel på tilhørighet til området, og mediebruk knyttet til det	61
4.5.2 Oslo versus andre lokalsamfunn	65

5.0 Sosiale medier og alternative kanaler til informasjon i et lokalt perspektiv	67
5.1 Lange debatt-tråder, mobilisering og bittesmå nyheter – betydningen av Facebook-grupper	68
5.1.1 Lokalsamfunnet en ikke er en del av og det en ikke får	70
5.2 Facebook for samfunnsengasjement	71
5.3 Direkte oppdatert informasjon fra Twitter eller kommunen	74
5.4 «Å skrive for menigheten» - lokalt innhold for et avgrensa område	77
5.5 Klanen – mye mer enn ishockey og fotball	79
6.0 Sluttdrøfting – en diskusjon om mediekilder, tilgang til informasjon og lokal tilhørighet	83
6.1. Tradisjonelle, men ofte nettbaserte medier, og alternative informasjonskilder	83
6.2 Savner mer journalistikk	85
6.3 Nyhetstilgang, tilknytning og engasjement	85
6.4 Det innbyggerne får vite lite om	87
6.5 Oppsummerende analyse	87
6.6 Veien videre	89
Litteraturliste	91
Vedlegg 1: Intervjuguide Gamle Oslo	97
Vedlegg 2: Intervjuguide Nordre Aker	98
Vedlegg 3: Samtykkeskjema:	99

1.0 Innledning

Norge er et «lokalavisland». Det finnes lokalaviser i mange små samfunn. Lokal- og regionaviser dekker enten ved hjelp av egne kontor eller ved at journalister fra hovedredaksjonen reiser ut, selv de minste samfunn og kommuner med lave folketall. I 2018 ble det utgitt 223 betalte papiraviser med minst en ukentlig utgave, fordelt på 184 utgiversteder (Høst, 2019, s. 6 og 34). Sammen med lokale etermedier og NRK er lokalavisene en viktig kilde til nyheter og informasjon om lokale hendelser. Slik har det vært lenge, og er fortsatt, slik det sist ble beskrevet i rapporten Avisåret 2018.

«Det viktigste kjennetegnet ved det norske avismønsteret er at vi har aviser på forskjellige geografiske nivåer, med store og mellomstore dagsaviser som dekker store geografiske områder og lokale fådagere aviser som bare dekker en eller noen ganske få kommuner.» (Høst, 2019, s. 10).

Svært mange kommuner i landet dekkes av minst en avis. Men forskere undersøker også hvilke områder dette ikke gjelder. Dermed definerer forskere og politikere enkelte områder i Norge som blindsoner, hvite flekker eller halvskygge (Høst, 2019, s. 5). Disse definisjonene er knyttet til flere årsaker, men handler både om husstandsdekning (Høst, 2019, s. 5) – hvor stor andel av husstandene i en kommune som leser den samme avisen, og hvor mye og hva slags redaksjonelt stoff som lages på området (Mathisen og Morlandstø, 2019, s. 23-24).

Høst definerer nettopp Oslo som *«den eneste kommunen [i Norge] med så liten journalistisk dekning at det fortjener betegnelsen blindsoner»* (Høst, 2019, s. 5). Ett av områdene i Norge som får minst lokaljournalistisk dekning, er paradoksalt nok den mest folkerike kommunen i landet, Oslo. Selv om det finnes lokale nettaviser som har bestemte bydeler i Oslo som dekningsområde, er det vesentlige forskjeller på mediedekningen i en by med ca. 50.000 innbyggere, og en bydel i Oslo med like mange innbyggere. Det til tross for at det også i bydelene finnes lokalt næringsliv og politikere å se i kortene, i tillegg til lokale arrangement å skrive om.

Denne oppgaven handler om publikums opplevelse av lokaljournalistikken, eller mangelen på det, i to utvalgte bydeler i Oslo. Jeg skal undersøke hvilken betydning lokaljournalistikk og andre medier har i publikums liv. Målet er å kunne si noe om hva publikum mener om det forskere definerer som blindsoner. Det er publikum selv som kan opplyse om hvor de får informasjon fra, hvordan de bruker medier i området og hva de tenker om mediedekningen av

eget nabolag, bydel og Oslo med mer. I journalistikken er det stadig viktig, og redaksjonene minner seg selv om at de skriver for publikum, for vanlige folk, og for allmennheten. Med bakgrunn i det, er det særlig viktig å få mer kunnskap om publikums perspektiv når det gjelder lokaljournalistikk og lokale medier. Nettopp derfor er denne masteroppgaven basert på kvalitative intervju med publikum, og diskusjonen handler primært om publikums meninger, opplevelser og oppfatninger.

Min masteroppgave har blitt gjennomført samtidig som at seks forskere ved Nord Universitet har jobbet med forskningsprosjektet «Blindsoner og mangfold», som handler om det lokale medielandskapet i Norge. Det er en styrke både for gjennomføringen av masteroppgaven og for det ferdige produktet, at det går inn i et større prosjekt hvor flere jobber med noe lignende eller problemstillinger som rører ved hverandre. Det nevnte prosjektet har resultert i en bok; «Blindsoner og mangfold – en studie av journalistikken i lokale og regionale medier» utgitt høsten 2019. Den er inne på mange elementer som er viktige og interessante for lokaljournalistikken. Det er satt av et eget kapittel i boken om lokaljournalistikken i Oslo. Her nevnes også hvilke nye spørsmål som kan stilles rundt lokaljournalistikk, og lokaljournalistikk i Oslo spesielt.

«Dette kapitlet har skrapet i overflaten, og etterlater mange flere spørsmål enn svar; hvilket innhold formidler de ultralokale nettbaserte bydelsavisene? Hvilket lokalt Oslo-innhold finner vi i de Oslo-baserte større avisene? Hvordan brukes de av innbyggerne? Hva betyr tilgangen på lokaljournalistikk for beboerne i de forskjellige bydelene?» (Mathisen, 2019, s. 173).

Spørsmål som dette viser at forskningsmiljøet ser behovet for forskning som handler om publikums perspektiv på lokaljournalistikk i storbyen. Nettopp at forskningsmiljøet ser behovet for mer forskning på området, og spør etter mer innsikt publikums meninger, mener jeg viser at det er gode grunner til å forske på dette.

1.1 Problemstilling og forskningsspørsmål

Mer konkret ønsker jeg å undersøke denne overordnede problemstillingen:

«Hvordan opplever publikum i Gamle Oslo og Nordre Aker sitt behov for dagsaktuelle nyheter og reportasjer om deres lokalmiljø?»

Denne problemstillingen er konkretisert gjennom disse forskningsspørsmålene:

1) Hvor henter innbyggere i bydelene Gamle Oslo og Nordre Aker informasjon om lokale nyheter og hendelser?

2) Hvordan opplever innbyggerne i disse bydelene det tilbudet de har av redaksjonelle lokale medier?

3) Hva betyr tilgangen på nyheter og journalistisk dekning av bydelen for innbyggerne, og deres tilknytning og engasjement til bydelen de bor i?

4) Hva er det innbyggere i slike bydeler merker at de går glipp av eller ønsker mer redaksjonelt stoff om?

1.2. Avklaring av begreper

Alle bydelene i Oslo har en form for redaksjonelt medie som dekker deres område, enten det er en nettavis, papiravis som kommer ut opptil to ganger i uka, eller et medie som dekker flere bydeler.¹ Når jeg skriver lokalavis mener jeg avis i skriftlig form, enten det handler om nett eller papir. Det er noen etermedier som dekker hovedstaden, slik som Østlandssendingen på NRK og flere lokalradioer, blant annet Radio Metro Oslo. Jeg har likevel ikke funnet noen som avgrenser seg til en eller noen få bydeler når det gjelder dekningsområde og målgruppw. Min studie tar kun for seg tekstbaserte medier. Samtidig nevner mine informanter noen ganger etermedier i intervjuene, og i de tilfellene, kan betraktninger om det bli inkludert i analysen. Når jeg skriver lokale medier i forskningsspørsmål og ellers i oppgaven uten å spesifisere om det er redaksjonelle eller sosiale medier, er det fordi det handler om begge deler. Utenom det vil jeg spesifisere om det gjelder lokale medier – som i hovedsak betyr lokalavis, eller sosiale medier.

1.3 Lokaljournalistikk og politikk

Denne masteroppgavens intervju og analyse ble gjennomført høsten 2019. Da var det lokalvalg til både bystyre og bydelsutvalg. Alle intervju ble gjennomført etter selve valgdagen, men i samme måned. Derfor stilte jeg flere spørsmål rundt politikk, administrasjon, valg og valgkamp, og det kan også ha innvirkning på svar fra informanter, diskusjoner i fokusgruppene, og analysen jeg gjorde.

Valg, politikk, politiske beslutninger og konsekvenser av det, er noe av det lesere av lokalaviser ofte kan lese mye om på samme tid. Politikk og journalistikk har lenge vært tett vevd sammen. Partipressen i Norge ble avviklet for noen tiår siden, (Eide, 2011, s. 58) men politikk er likevel et viktig stoffområde i mange medier (Engan, 2019, s. 122).

¹ Se tabell i teorikapittel 2.2.2

Selv om jeg ikke ønsket å intervju heltidspolitikere til studien fordi de ofte har spesielle og fremtredne roller i lokalmedia, kan de ha mye verdifullt å si og mene om lokaldekningen av Oslo. Daværende byrådsleder kandidat, nåværende byrådsleder Raymond Johansen, har reflektert rundt lokalpressens rolle, nyere utvikling rundt lokalpresse i hovedstaden, og det han definerer som en mediekrise med liten eller ingen dekning av lokalpolitikk i Oslo.

«Vi politikere og alle andre må ha respekt for mediens viktige samfunnsoppdrag i et fungerende demokrati som er å sette et kritisk søkelys på makta. I dag er det nærmest «risikofritt» å være styrende politiker i Oslo, sånn bør det ikke være» (Johansen, 2015).

Her, og ellers i kronikken diskuterer Johansen at det er mangel på kritisk dekning av det politiske livet i Oslo kommune, og hva det fører til. Samtidig drar han inn hvordan lokalpolitikere ellers i landet ofte ser lokalavisa skrive om det de ville kalle små saker. Det viser at lokalpolitikere legger merke til hva slags redaksjonell dekning som finnes av politiske beslutninger, og at det er stor forskjell på Oslo og mange andre steder i Norge. Nettopp de ulikhetene mellom Oslo og områder med tradisjonelle lokalaviser, er noe av det jeg er opptatt av når det gjelder denne oppgaven. Refleksjonene viser at også politikere ser med bekymring på lokaljournalistikksituasjonen i Oslo. Johansen nevner mangelen på både artikler og kommentarer på politisk og administrativt arbeid. Samtidig trekker han inn konkrete saker som har betydning for befolkningens dagligliv, og deres deltakelse i lokalsamfunnet.

«Hva mener Oslos befolkning egentlig om store byutviklingsspørsmål som bygging av høyhus og fortetting? Følelse av medbestemmelse og deltagelse i det daglige er viktig for et levende demokrati» (Johansen, 2015).

Kommentarer som dette tydeliggjør også viktigheten av forskning på lokaljournalistikken i Oslo, både når det gjelder innholdsanalyser av de lokale nett- og papiravisene i bydelene, og publikums meninger og tanker om bruk av og behov for lokaljournalistikk i sitt nærområde. Denne oppgaven skal også diskutere publikums behov i et demokratisk perspektiv. Oppgaven er bygd opp på følgende vis; i det neste kapitlet skal jeg gjøre rede for det teoretiske grunnlaget. Videre følger en redegjørelse og diskusjon av de metodiske valgene jeg har gjort i kapittel 3. I kapittel 4 og 5 analyserer jeg empirien min. Til slutt samler jeg trådene og konkluderer i det avsluttende kapittel 6.

2.0 Teorier om lokaljournalistikk, Oslo, tilhørighet og demokrati

Lokaljournalistikk er et tema som det lenge har vært forsket lite på i medieforskningen (Kitch, 2008, s. 313). Det har ikke bare i Norge, men også i den globale journalistikkforskningen, vært lagt tydelig mer vekt på å forske på nasjonale medier, elitistiske medier og medier som holder til i store byer (Wahl-Jorgensen og Hanitzsch 2009, s. 12).

«Journalism studies has tended to ignore the work that goes on in less glamorous journalistic workplaces which are nevertheless dominant in terms of both number of newswriters employed by such organizations, the quantity of content output, and the audiences for their output» (Wahl-Jorgensen og Hanitzsch, 2009, s. 12).

Boken dette står i, summerer opp journalistikkforskningen til da og inneholder en samling av forskningsprosjekter fra 12 land og 46 forskere, med stor spredning i ulike tema. Ingen av kapitlene har lagt så mye vekt på lokale eller regionale medier at det er tatt med i overskriftene i innholdsfortegnelsen (Wahl-Jorgensen og Hanitzsch, 2009, side V-VIII). Det betyr ikke at lokale og regionale medier ikke er nevnt, men det sier noe om hvor mye plass de er viet.

De siste årene har det blitt publisert flere forskningsprosjekt som dreier seg om lokaljournalistikk, både i Norge og andre europeiske land. I dette teorikapittelet vil jeg støtte meg til forskning fra flere forskningsmiljø i Europa som jobber mye med lokaljournalistikk, i tillegg til at jeg vil dra inn forskere som har gjort relevante prosjekter utenom disse miljøene. Særlig vil jeg nevne forskningsmiljø i Wales og Sverige, hvor det er etablert egne sentre for lokaljournalistikk, men også Nord Universitet campus Bodø, hvor det har blitt jobbet med lokaljournalistikk i flere år. Flere av journalistikk- og medieforskerne ved Nord Universitet campus Bodø jobber spesielt med lokaljournalistikk-feltet.

Først i dette kapittelet vil jeg se på Oslo som mediehovedstad, hvordan det lokale medietilbudet der er, og beskrives av forskere. Videre vil jeg diskutere hva som kjennetegner lokaljournalistikk, og hvordan det fungerer i Norge. Der trekker jeg særlig inn det kjente begrepet om «lim og lupe-journalistikk». Jeg vil også se nærmere på lokal identitet, tilhørighet og tilknytning. Etter det vil jeg vie et delkapittel til publikums perspektiv på lokale medier i annen forskning, og et delkapittel til sosiale mediers funksjon som lokale medier. Til sist vil jeg oppsummere hvordan med en diskusjon om forholdet mellom lokaljournalistikk, demokratiutvikling og politikk.

2.1 Oslo som mediehovedstad

Medieforsker Sigurd Høst undersøkte i 2016 hvordan det sto til med husstandsdekningen for lokalaviser i Norge, på oppdrag fra Mediemangfoldsutvalget. Av daværende 428 kommuner (Pedersen og Krossli, 2017), argumenterte Høst med at 21 eller 22 kommuner befant seg i en halvskygge. Begrepet medieskygge, som er beslektet med halvskygge, ble først introdusert av Lars Nord og Gunnar Nygren i en svensk studie i 2002 (Mathisen og Morlandstø, 2019, s. 23). Begrepene kan defineres på ulike måter, og har blitt beskrevet slik:

«Medieskygger kan være både geografiske, sosiale og tematiske. Geografiske der et spesifikt geografisk område ikke dekkes, sosiale der noen grupper i samfunnet ikke kommer til orde og dermed forblir usynlige, og tematiske der bestemte tema sjelden blir journalistisk behandlet» (Mathisen og Morlandstø, 2019, s. 23).

I Oslo kan alle de tre typene skygger til dels være gjeldende. Noen saksområder eller geografiske områder blir nok mer dekket enn andre, og kanskje endrer dette seg i perioder. Innad i hver bydel kan det også være store forskjeller på hvilke områder som får oppmerksomhet.

Høst behandlet Oslo kommune spesielt og utenom de andre kommunene i undersøkelsen, *«som den eneste kommunen med så liten journalistisk dekning at det fortjener betegnelsen blindsoner»* (Høst, 2019, s. 5). Høsts undersøkelse dreide seg om å finne ut hvor stor husstandsdekning den mest leste lokalavisen hadde i hver kommune – altså hvor stor andel av husstandene som abonnerer på eller har tilgang til den samme lokalavisen. Han satte en grense på 30 prosent, da han anså det som aviser som *«blir lest av ”mange nok” til at de kan fungere som en effektiv lokal informasjonskanal»* (Høst, 2019, s. 5). I de kommunene som ble regnet som halvskygger, hadde den mest leste lokalavisen altså en husstandsdekning på under 30 prosent. Aftenposten hadde en husstandsdekning på 26 prosent (Høst, 2016, s. 26). Denne undersøkelsen er nyttig for det sier noe om hvor stor kraft lokalaviser har til å nå ut til innbyggerne. Samtidig er det viktig å understreke at fordi kun noen få av de minste og mest lokale nettavisene, eller kombinert nett- og papiravisene i Oslo har abonnementsløsninger, er det vanskelig å si hvor stor andel av husstandene i dekningsområdet de redaksjonelle mediene faktisk når.

Blindsoner kan også handle om geografi, og at *«lokale og regionale medier legger ned sine avdelingskontor, trekker seg tilbake fra randsonene og i større grad blir et organ for utgivelsesstedet»* (Mathisen og Morlandstø, 2019, s. 24). I Oslo skjedde nesten det motsatte

da Aftenposten la ned Aften-utgaven, mistet en del av det helt lokale perspektivet, men fortsatt å være en avis for Oslo og resten av landet. Høst beskriver også medietilbudet i Oslo i den nevnte undersøkelsen, og forklarer noe av det som kan ligge bak definisjonen av Oslo som blindsoner, med den nevnte avisen.

«Det er allerede nevnt at Aftenposten ikke har noen vanlig journalistisk overvåking av Oslo. Mest iøynefallende er den manglende dekkningen av bydelene. (...) Etter at Aften er blitt borte, er det imidlertid ikke rom for den brede hverdagsjournalistikken som også er en del av samfunnsoppdraget» (Høst, 2016, s. 26).

Hovedstaden vår Oslo, skiller seg på mange måter fra resten av landet når det kommer til media. Selv om store mediehus, både trykte aviser og etermedier med høye seer- og lyttertall, holder til i Oslo, betyr ikke det at det aller næreste i livet er mye omtalt i media. Oslo kommune har over 680.000 innbyggere² og liten lokaljournalistisk dekning. Kommunen er politisk og administrativt delt i 15 bydeler³. Det er Alna, Bjerke, Frogner, Gamle Oslo, Grorud, Grünerløkka, Nordre Aker, Nordstrand, Sagene, St. Hanshaugen, Stovner, Søndre Nordstrand, Ullern, Vestre Aker og Østensjø⁴. Flere av dem er på størrelse med mellomstore norske byer i folketall, men har likevel et annet og mindre lokaljournalistisk tilbud enn sammenlignbare byer.

2.1.1 Redaksjonell dekning av bydelene i Oslo

I Oslo er det flere medier med lokalt innhold. For å diskutere hvordan bydelene dekkes lokaljournalistisk, og hvilket lokaljournalistisk tilbud innbyggerne i Oslo har, vil jeg sette opp en tabell over de ulike bydelene, og medier som dekker Oslo lokalt. Noen medier som andre kanskje har klassifisert som lokalaviser i Oslo er utelatt i denne oversikten. Blant annet har jeg utelatt medier med nettavissider hvor det ikke har blitt publisert noe den siste måneden, eller publikasjoner uten en tydelig redaktør eller referanse til Vær varsom-plakaten. Det er fordi jeg vil være sikker på at det som blir inkludert, er aktive, redaksjonelle medier. Jeg har heller ikke tatt med publikasjoner som er basert i Oslo, men ikke legger spesielt vekt på lokale forhold. Noen av mediene skriver kanskje om flere bydeler enn de som de er plassert på. Jeg har basert kategoriseringen hovedsakelig på informasjon mediehuset selv gir, og informasjon eventuelle konsern gir på nett, sammen med direkte kontakt med Akers Avis Groruddalen. Kildeanvisninger for hvert enkelt mediehus følger. I tillegg er det fullt mulig at jeg har

² <https://www.ssb.no/statbank/table/01222/tableViewLayout1/> [Lest 03.11.19]

³ <https://www.oslo.kommune.no/politikk-og-administrasjon/bydeler/> Lest 21.10.19

⁴ <https://www.oslo.kommune.no/politikk-og-administrasjon/bydeler/> Lest 21.10.19

oversett noe. Noen medier kan også diskuteres om de burde vært med, slik som menighetsblad, men jeg har valgt å utelate det. Derfor er ikke listen nødvendigvis uttømmende.

Redaksjonelt medie	Dekker Bydel
Akers Avis Groruddalen (nett + papir to ganger i uken) ⁵	Alna
Akers Avis Groruddalen (nett + papir to ganger i uken)	Bjerke
Vårt Oslo (nett) ⁶	Frogner
Vårt Oslo (nett) og Østbyen (papir 8 ganger i året) ⁷	Gamle Oslo
Akers Avis Groruddalen (nett + papir to ganger i uken)	Grorud
Vårt Oslo (nett)	Grunerløkka
Nordre Aker Budstikke (nett) ⁸	Nordre Aker
Nordstrands Blad (nett + papir en gang i uken) ⁹	Nordstrand
Vårt Oslo (nett) + Sagene avis (nett) ¹⁰	Sagene
Vårt Oslo (nett)	St. Hanshaugen
Akers Avis Groruddalen (nett + papir to ganger i uken)	Stovner
Nordstrands Blad (nett + papir en gang i uken)	Søndre Nordstrand
Akersposten (nett) ¹¹	Ullem
Akersposten (nett)	Vestre Aker
Nordstrands Blad (nett + papir en gang i uken)	Østensjø

I denne tabellen ser vi at alle bydelene i Oslo blir dekt på en eller annen måte av redaksjonelle medier, iallfall gjennom en nettavis. Flere av disse nettavisene dekker flere bydeler, og flere av redaksjonene er relativt små, og i relativt nystartede bedrifter. Det påvirker ofte deres muligheter til å systematisk drive lokaljournalistikk på de aktuelle bydelene.

Flere av lokalavisene kan gå under betegnelsen «hyperlocal» eller «ultralokal nettavis». Det er en kategori av medier som har dukket opp i flere små og store byer i Europa etter at større mediehus har trukket seg ut av området, endret profil, eller blitt lagt ned (Nygren m.fl. 2018, s. 33, 49 og 53). Flere byer og tettsteder har opplevd noe lignende, og det har endt med at lokale ildsjeler har tatt ansvar og opprettet et nyhetstilbud. Den sterkeste motivasjonen til av

⁵ Melding fra Akers Avis Grouddalen på Facebook 23. oktober om dekningsområde.

⁶ <https://vartoslo.no/bydelsnytt/> [Lest 14.11.19]

⁷ Melding fra Akers Avis Grouddalen på Facebook 23. oktober om dekningsområde.

⁸ <https://nab.no/minside/avisen/om> [Lest 14.11.19]

⁹ <https://www.amedia.no/virkksomheten/vare-mediehus/nordstrands-blad1/> [Lest 14.11.19]

¹⁰ <https://sageneavis.no/minside/avisen/om> [Lest 14.11.19]

¹¹ <https://akersposten.no/minside/avisen> [Lest 14.11.19]

gründere av slike hyperlocals er å styrke lokalsamfunnet og den lokale identiteten, ifølge en svensk studie (Nygren m. fl., 2018, s. 49). Noe lignende ser vi når det gjelder for eksempel Akersposten, som gjenoppsto som nettavis i 2016, etter at to papirtitler med samme dekningsområde hadde blitt nedlagt i 2014¹².

Det finnes flere forsøk på definisjoner av begrepet «hyperlocals». Også Metzgar m.fl. som diskuterer begrepet hyperlocals i en egen artikkel, konstaterer at det ikke har en klar definisjon, til tross for at det er i bruk av flere forskere (Metzgar m. fl. 2011, s. 773).

Artikkelen diskuterer flere eksempler på hyperlocals, hvorav en faktisk jobbet spesielt med nabolag i Chicago (Metzgar m. fl. 2011, s. 778). Det kan sammenliknes med de digitale bydelsavisene i Oslo, som jobber særskilt med bydelene, og ikke Oslo som helhet.

Hyperlocals handler både om bestemte geografiske områder, enten det er i by eller bygd, de er samfunnsorientert, jobber med original nyhetsrapportering og publiseres i stor grad på nett (Metzgar m. fl. 2011, 784). Alt dette kan sies å gjelde for flere av bydelsavisene.

“We show how the combination of these categories presents a comprehensive framework for identifying and analyzing HLMOs. [Hyperlocal media operations] (...) In short, HLMOs are about both stepping into the breach left by the retrenchment of local news operations and the exploitation of the tools available to the former audience” (Metzgar m. fl. 2011, s. 785).

I mange tilfeller er det nettpublikasjoner som er verktøyet lettest tilgjengelig for gründere som ønsker å starte en ny publikasjon. Det er gjerne en mindre investering med domene, datamaskin og fotografiapparat (Hansen m.fl. 2014, s. 175), enn trykkepresse, budavtaler og kontinuerlig papirtrykk. Flere av de nyere nettavisene i Oslo har nettopp, som Metzgar m. fl. er inne på, tråkket inn på det hull i mediedekningen som har blitt til etter nedskjæringer i andre medier. Da Vårt Oslo ble startet for eksempel i januar 2017 (Borud, 2017) var det fem år etter Aftenposten hadde lagt ned sin kveldsutgave, som hadde mer redaksjonelt stoff på bydelene enn Aftenpostens morgenutgave (Engen, 2012). Vårt Oslo har for øvrig definert sitt mål med ord som på mange måter kan henge sammen med lokalavisenes tradisjonelle funksjoner som «lim og lupe» i lokalsamfunnet. «*VårtOslos oppgaver er å opplyse, styrke folks identitet til byen, være maktkritiske og slippe til flere stemmer i ordskiftet*»¹³. Med styrking av identitet kan vi forstå at Vårt Oslo ønsker at publikum gjennom redaksjonelt stoff, kan føle seg mer tilknyttet byen de bor i. Dette kan vi kjenne igjen i funn fra Nygren m. fl. sin

¹² <https://akersposten.no/minside/avisen> [Lest 14.11.19]

¹³ <https://vartoslo.no/om-oss/> [Lest 27.10.19]

undersøkelse (2018). Samtidig inkluderer Vårt Oslo et mål om å være maktkritiske, som henger sammen med lupe-idealet.

Sverige kan på mange måter sammenliknes med Norge, også når det gjelder media. Her har noen forskere sett på hvem som fyller gapet etter nyheter når det oppstår et tomrom. Det kan i noen tilfeller handle om offentlige kommunikasjonsarbeidere som bistår lokalsamfunnet med å informere om store og små hendelser (Tenor og Nygren, 2017, s. 161).

I tillegg til de nevnte mediene, har blant annet Aftenposten og Østlandssendingen til NRK noe innhold fra Oslo, men noe av det er generelt fra Oslo, og handler ikke alltid om å systematisk dekke bydelene. Professor emeritus Svennik Høyer ved Institutt for medier og kommunikasjon, Universitetet i Oslo uttalte seg slik da Aftenpostens Aftenutgave ble nedlagt: *«Det er nok mange som vil savne Aften, og det gjelder særlig alle som er opptatt av de nære ting.»* (Engen, 2012). Han forutså med det at mange satte pris på Aften-utgaven, og innholdet fra lokalsamfunnene i Oslo som fulgte med det.

Sort hull har blitt brukt som en metafor tidligere i forskning på lokaljournalistikk, for eksempel av Rachel Howells om Port Talbot i Wales. Der handlet det om lokale aviser som har trukket seg ut og en hel by, som deretter ikke har blitt dekket jevnlig av redaksjonelle medier i det hele tatt (Howells, 2015, s. 89-90). Basert på hva som finnes av medier i hovedstaden, og i de bydelene jeg har valgt å jobbe mest med, kan det se ut til at Oslo ikke nødvendigvis er et stort sort hull i lokaljournalistikk, men kanskje heller et svært tynt klede med svært mange små hull. Disse hullene gjelder både deknningen av både stoffområder og geografiske områder i tillegg til distribusjonsform, hyppighet og mengde innhold.

Alle bydelene i Oslo har en form for redaksjonell dekning av ulike typer redaksjonelle medier. Men det er av en annen hyppighet, med andre ressurser enn vi kan se i medier i byer med lignende folketall, og ofte gjøres det kun på nett. Større saker som ulykker, drap, aksjoner som samler svært mange, eller større samfunnsmessige endringer kan gjerne bli dekket av de større nasjonale mediene, også når det skjer i bydelene et stykke fra Karl Johans gate. Men vi ser at andre, mer hverdagslige hendelser kan bli utelatt fra ellers tradisjonelle Oslo-medier som Aftenposten (Mathisen, 2019, s. 169). Disse hendelsene kan likevel påvirke innbyggerne som bor der i stor grad.

Svært mange mediehus har sine hovedkontor i Oslo, både større aviser og etermedier. Men de dekker først og fremst saker som skal være relevant for flest mulig i hele landet. Selv om Stortinget, Slottet og regjeringen i likhet med mange store firma holder til i Oslo, jobber disse

institusjonene med saker som er aktuelle for hele Norges befolkning, og ikke bare Oslos (Mathisen, 2019, s. 169). I denne masteroppgaven er jeg mest opptatt av det nære, sakene i nabolaget, konsekvensene av det politikere bestemmer, endringene befolkningen legger merke til og det nærmeste næringslivet. Nettopp den lokaljournalistikken svært mange utenfor Oslo har mulighet til å få med seg, og får med seg i sitt lokalsamfunn. Derfor skal jeg se nærmere på et uttrykk som har blitt brukt om nettopp lokaljournalistikk i neste delkapittel, «lim og lupe». I dette delkapittelet har jeg beskrevet de lokale mediene i Oslo, og trukket sammenhenger til studier som har undersøkt andre byer med manglende lokaljournalistisk dekning. Vi ser at Oslo ikke er alene i å være en større by med lite lokaljournalistikk.

2.2 Lime sammen samfunnet og se det gjennom en lupe – om lokaljournalistikk

Begrepet «lim og lupe» har ofte blitt knyttet til lokaljournalistikken. Jeg vil se nærmere på dette uttrykket og hva det kan ha å si for bakgrunnen for studien, lokaljournalistikken som fenomen, og konnotasjoner knyttet til det. Ofte referer lim til å være det som holder noe sammen, i dette tilfellet lokalsamfunnet.

«Vi har også sett at lokalmedia blir tillagt en viktig funksjon med å bygge lokal identitet og tilhørighet. Lokalmediene, både trykte og etermedier, anses som viktige for den lokale kulturen. (...) På den ene siden er avisene limet som binder folk i lokalsamfunnet sammen, og som bygger opp under folks tilhørighet og identitet med lokalsamfunnet» (Mathisen, 2010, s. 36-37).

I mange lokalsamfunn har lokalavisa eller andre lokale medier en tydelig rolle som lim i samfunnet (Lie, 2018, s. 34). Det kan handle om at det er der publikum kan få vite typisk personalia-nytt, men også siste nytt om sport, politikk, næringsliv og kulturarrangementene som kommer. Samtidig fungerer lokale medier gjerne som en felles minnebok, hukommelse eller fasit på hva som har foregått ikke bare den siste uken, men også lengre bak i tid (Císařová, 2017, s. 25). Det kan gjelde valgkampen før valget eller for ti år siden, da bedriften som nettopp gikk konkurs, ble startet. Lokalmedia bidrar med en oppsummering, utvelgelse og presentasjon av hendelser i lokalmiljøet, før det hele kan diskuteres over kafebordet (Mathisen, 2010, s. 75). For det er nettopp disse diskusjonene over kafebordet som viser lokale mediers rolle i lokalsamfunnet som noe som binder lokalbefolkningen sammen.

«Local media and journalism, similarly as the local and as community, are understood essentially as important and positive. Their importance is described mainly as: local media focus on local people; there is closeness in the relationship local media built with their

communities; local audiences have a sense of “ownership” of local media (Bowd, 2005)»
(Císařová, 2017, s. 24).

Det er gjerne lettere å få et eierskap til et medie som er kjent og nært, enn et medie som sjelden kommer inn til nærområdet, eller sjelden melder om noe derfra. Boken «Voice of locality» i sin helhet, og kanskje spesielt dette innledningskapittelet, sier mye om hvorfor lokal journalistikk er viktig for lokalsamfunnet. Som Císařová er inne på er det i lokalavisen publikum kan lese mest om og se flest bilder av lokale mennesker. Det er noe av det som skaper nærheten mellom publikum og redaksjonelt medie, og noe av det som har betydning for at mediehuset ivaretar sin funksjon om å binde lokalsamfunnet sammen.

Mange steder har lokalmedia svært avgrensede dekningsområder. Menneskene som er mest interessert i å diskutere innholdet over kafebordet, bor gjerne innenfor dekningsområdet. Men for enkelte, som bor i nærheten av flere lokale medier, kan valget av hvilken lokalavis de følger med på, bety noe for hvilket bysentrum de identifiserer seg med, eller orienterer seg mest mot. Dette kan også være motsatt, at de leser nettopp lokalavisen som dekker det bysentrumet de fra før føler seg mest tilknyttet.

I tillegg til lim-funksjonen, er det viktig at også lupe-funksjonen ivaretas av lokalaviser. Det handler om å se nærmere på samfunnet, å undersøke politikk, administrasjon og næringsliv. Lupe-funksjonen viser til det kritiske samfunnsoppdraget all journalistikk, også lokaljournalistikken har. Dette er også et viktig aspekt ved lokaljournalistikken, og en viktig del av hvordan lokaljournalistikk kan bidra til samfunnet, og utøve sitt samfunnsoppdrag. Flere journalister har ytret seg om balansen mellom lim og lupe, også i studier.

«Vi har en viktig rolle som lokalpatriot. Men lokalpatriotisme er ikke blind patriotisme. Det ligger mye god patriotisme i å være kritisk, sier en. (...) En god patriot stiller også kritiske og vanskelige spørsmål» (Mathisen, 2010, s. 50).

En lokalavisjournalist intervjuet i forbindelse med en studie gjort før boka «Lokaljournalistikk» ble utgitt, ytrer seg her om lokaljournalistikkens rolle. Lupe-begrepet blir ofte knyttet til å være kritisk, avslørende og kanskje negativ. Noen ganger fungerer det slik, men det er ikke en motsetning mellom det, og å binde lokalsamfunnet sammen ved å fortelle om maktmisbruk, saksbehandlingsfeil eller uheldige konsekvenser for enten deres samfunn eller naboene på grunn av konkrete saker. I dette delkapittelet har jeg diskutert forholdet mellom lim og lupe i lokaljournalistikken. Videre vil jeg drøfte hvordan identitet og tilhørighet faller sammen med lokal journalistikk og lokale medier.

2.2.1 Lokaljournalistikk i et identitets- og tilknytningsperspektiv

De aller fleste mennesker føler en form for tilknytning til et sted eller et samfunn, enten det er geografisk eller sosialt, og enten det er der de bor nå, et større område eller der de har flyttet fra. De fleste medier i Norge, spesielt lokalaviser, er ofte opptatt av et avgrenset geografisk område (Engan, 2014, s. 255). Flere steder er det som foregår på andre siden av kommunegrensen totalt uinteressant for lokale redaksjonelle medier å dekke.

«For example, local communities, local democratic institutions and local media institutions engage in an active public sphere at the local level, which is not concerned with the interests or authority of a wider group of people and forms its own discrete local intrasphere. However, the concerns of this sphere may impact on wider geographical areas, and this is where intersphere communication would occur.» (Howells, 2015, s. 52)

Howells diskuterer de ulike typene sfærer eller offentligheter vi lever i. Med offentlighet forstås først og fremst den sfæren der privatfolk samles til publikum (Habermas, 1971, gjengitt i Aalberg, Elvestad og Skogerbø 2015, s 25). Offentlighet beskrives også som et felles rom for å hente inn informasjon og samtale, en felles arena (Gripsrud 2017, s. 15). Ofte har innbyggerne mest med å gjøre den helt lokale offentligheten, som i stor grad defineres av lokale offentlige myndigheter og lokale medier. Men samtidig er ikke slike offentligheter eller sfærer fullstendig lukkede. Noen ganger overlapper de hverandre, og ofte befinner publikum seg i flere offentligheter. Det kan handle om en blanding av lokal offentlighet i hjemkommune og de nærmeste områdene, fylket som helhet, nasjonen og verdenssamfunnet, men også interesser eller verdispørsmål. Så kan det hende at personenes tilknytning til de ulike sfærene, blant annet den lokale, gjør noe med hvor de følger med mest.

Når vi ser på lim i lokaljournalistikken, snakker vi ofte om hvordan lokaljournalistikk bidrar til at befolkningen i et gitt område føler seg mer sammensveiset – eller limet sammen. Det handler både om tilknytning til området de bor i, lokalsamfunnet (Mathisen, 2010, s. 31) og de andre menneskene som bor der, enten det er folk de kjenner eller ikke.

«Identity is a complex concept. A person develops a personal identity by identifying with one or more reference objects. (...) For example, people can identify themselves with and develop a strong attachment to villages, districts or regions, forming an attachment called local identity.» (Shubert og Wolling, 2017, s. 61-62).

I denne oppgaven ønsket jeg å utforske hvilken betydning lokaljournalistikk har for innbyggernes følelse av stedsidentitet. Dette er kompleks materie, slik Shubert og Wolling

reflekterer over her. Ei masteroppgave kan på mange måter gi for lite rom til å diskutere identitet og tilknytning i et vidt perspektiv. Samtidig er en eventuell korrelasjon mellom god husstandsdekning av lokale medier eller fyldig lokaljournalistikk og en sterk stedsidentitet ikke nødvendigvis noe som kan beskrive en klar årsakssammenheng. Det finnes mange årsaker og forklaringer på hvorfor noen føler seg, eller ikke føler seg knyttet til et sted. Noe av det har med lokaljournalistikk, lokale nyheter og informasjon å gjøre (Mathisen, 2010, s.51), mens noe handler først og fremst om helt andre faktorer (Elvestad, 2006, s. 557). Derfor kan disse diskusjonene i et teorikapittel og refleksjoner i senere analysekapittel bli sett på som et forsøk på å skrape overflaten på temaet. Identitet handler om mye mer enn det en lokalavis kan bygge opp, rive ned, eller ikke bidra til ved å være lite til stede eller ikke der.

Likevel kan media, og ulike former for informasjon bygge opp under identitet og tilknytning (Mathisen, 2010, s. 31). Medias vinkling, språk, utvelgelse av saker som blir omtalt, og antall saker omtalt som angår mennesker innenfor et bestemt geografisk område, er noe av det som kan ha noe å si for innbyggernes tilknytning til stedet.

«Local identity can be influenced by a wide variety of communication partners, not only friends, family and acquaintances but also colleagues, neighbours, salespersons, civil servants and even participants in a citizens` meeting. Beyond interpersonal communication, mediated communication can also influence identity. (...) Identity is based on experiences, so it should be possible to influence attachment by creating positive experiences that foster local identity» (Shubert og Wolling, 2017, s. 62).

Shubert og Wolling er selv inne på at også kommunikasjon gjennom media kan være med på å bygge identitet og tilknytning. Dersom en person leser gjentatte ganger om idrettslaget i lokalområdet, og vinklingen handler om hvor godt laget har gjort det eller hvordan de skal reise seg igjen, kan det påvirke hvor knyttet den personen føler seg til idrettslaget. På samme måte kan nyhetsinnslag, uansett redaksjonelt eller sosialt medie, ha noe å si for hvor godt den samme personen føler seg tilknyttet nabolaget, stedet, byen eller fylket han eller hun kommer fra. Det gjelder uansett om det handler om endringer i næringslivet, en butikk som åpner, et loppemarked som arrangeres, eller et offentlig tilbud som trues av nedskjæringer (Mathisen, 2010, s. 32).

Alt dette kan knyttes til opplevelser. Det kan handle om opplevelsen av å ha lest noe om, eller sett en video om noe som er tydelig knyttet til lokalmiljøet. I tillegg kan opplevelsene som knyttes til identitetsbygging være at leseren eller innbyggeren selv har vært til stede på

loppemarkedet, butikkåpningen eller benyttet seg av tilbudet som nå trues av nedskjæringer. Det kan også settes i sammenheng med Howells diskusjon av offentligheter og sfærer. Kanskje kjenner noen på en sterkere tilknytning til idrettssamfunnet i Norge ved å lese om nabobyens idrettslag sine prestasjoner nasjonalt, men identifiserer seg ikke med artikler om nedleggelse av eldretilbud i nærområdet, fordi det ikke angår en selv.

Shubert og Wollings studie er basert på en kvantitativ spørreundersøkelse som handlet om lokal identitet og innbyggernes intensjoner om å bli i byen de bodde i. Undersøkelsen ble gjort i en liten tysk by. Funnene forteller en del om korrelasjonen mellom lokal identitet og lokale medier.

«Local identity in turn, was positively influenced by awareness of the local government's communication activities and by the use of local newspapers. (...) Yes, the awareness of the communication activities directly influence local identity and – mediated by identity – also the intention to stay.» (Shubert og Wolling, 2017, s. 72).

Det er vanskelig å si om forskning fra en liten tysk by kan direkte overføres til bydeler i Oslo, men det er iallfall mulig å tenke seg at lokalt mediebruk også påvirker Oslo-beboeres lokale identitet. Vi kan også knytte dette til Howells påstander om den lokale sfære, og ulike andre intersfærer. Der er det mulig å tenke seg at personer med sterk lokal identitet, er til stede i den lokale sfære, og kanskje mer i den, enn andre er.

I dette delkapittelet har jeg diskutert publikums lokale identitet og tilhørighet i sammenheng med lokalt mediebruk. Her ser vi at flere studier tyder på at dette har en klar sammenheng.

2.3 Publikums ønsker og meninger om lokaljournalistikk

Publikum har ofte meninger og ønsker rundt det medieinnholdet de blir tilbudt, om lokaljournalistikken de forholder seg til, eller kanskje synes er litt urelevant. Men publikum kommer ikke alltid til orde i medieforskningen, og flere studier mener det er behov for mer forskning på publikumperspektivet (Wahl-Jorgensen og Hanitzsch 2009, s. 10) og (Císařová, 2017, s. 27).

I dette delkapittelet vil jeg diskutere noe av den forskningen hvor publikum har fått si sin mening om lokaljournalistikk. Blant annet brukte Rachel Howells metoden fokusgrupper da hun undersøkte Port Talbot, som hun definerte som et «news black hole». Da intervjuet hun flere innbyggere om deres forhold til nyheter og informasjon i byen deres, og meninger om lokaljournalistikken. Før det hadde hun gjort en kartleggende kvantitativ studie for å finne ut hvor stor andel av befolkningen som benyttet seg av hvilke typer medier.

“In all four focus groups there were frequent suggestions that local newspapers were missed, but that the community’s relationship with and attitude towards local newspapers, past and present, was complex” (Howells, 2015, s. 232).

Samtidig som lokale aviser var savnet, var dette også medier som hadde trukket seg gradvis ut av lokalsamfunnet tidligere, som var noe publikum hadde lagt merke til. Ved å intervju publikum, fikk Howells innsikt hva publikum mente om journalistikken på den aktuelle byen, og hvordan de opplevde den tydelige endringen mellom å ha en lokalavis som dekte det området hovedsakelig, til at den sluttet å ha kontor i Port Talbot, til den så ble nedlagt (Howells, 2015, s. 90, 157, 160 og 164). Studien inkluderer også flere andre medier, som dekte et større område, hvor Port Talbot inngikk som en av flere byer. I Oslo har det skjedd flere endringer de siste årene. Jeg vil trekke fram nedleggelsen av Aftenpostens Aften-avis, som gjorde at mengden redaksjonelt stoff om bydelene i Aftenposten har gått ned (Høst, 2016, s. 9). Mange av opplevelsene til innbyggerne i Port Talbot kan dermed ha mye til felles med det innbyggere i bydelene i Oslo opplever.

Flere av Howells informanter beskrev at nye sosiale media ikke kunne erstatte det de hadde tapt, som lokale journalister tidligere sto for. Det handlet både om tillit og innhold. Blant annet nevner en informant at Facebook ikke bare er lokal, men også global. *«I think we need something like the Guardian back, I think it would really benefit the town. People don’t know what’s happening in the town»* (Howells, 2015, s. 233).

Avisen informanten referer til, The Guardian, var en ukentlig papiravis som hadde Port Talbot by som sitt hoved-dekningsområde før den ble nedlagt. Det er tydelig at den tidligere ukesavisen hadde betydning for publikum, og ga informasjon og nyheter til befolkningen om stort og smått i byen. Samtidig kan det noen ganger være store ulikheter i hvordan publikum forholder seg til, og kjenner på behovet for lokale nyheter og informasjon. Lie (2018, s. 74-76) beskriver i avhandlingen «En mediehverdag i endring» lokalavisen og Facebooks betydning for publikum. Studien er gjennomført i to lokalsamfunn, et på Østlandet og et i Nord-Norge. Her diskuteres ulike informanters syn på lokale nyheter, alt fra en som holder seg oppdatert på hva som skjer (Lie, 2018, s. 74) til en som måtte begynne å lese lokalavisa for å kunne henge med på samtaler i lunsjpausene på jobb (Lie, 2018, s. 76). Dette sier noe om publikums ønsker og behov for lokale nyheter og informasjon om lokalsamfunnet. Kanskje noen opplever det som nødvendig og noe de mener angår seg, eller byen. Noen av informantene i Port Talbot har dermed noe til felles med informantene i Lies studie på

Østlandet og i Nord-Norge. Det er også viktig å merke seg sitatet med personen som leser lokalavisa for å kunne delta i samtaler med kollegaer. Betragtningen viser at det kan være verdifullt for den delen av publikum som ikke er faste lesere, å kunne oppdatere seg på hendelser i området når han/hun har lyst til, eller ser behovet for det. Men da er det viktig at det finnes et lokaljournalistisk tilbud i nærområdet. I dette delkapittelet har vi sett av publikum har mange meninger om, og er opptatt av lokaljournalistikk, bare de blir spurt.

2.4 Sosiale, lokale medier – nyheter uten avis

Sosiale medier har tatt en stor plass i manges hverdag. Etter at Facebook ble lansert internasjonalt i 2006¹⁴ har det sosiale mediet vokst til å få mange brukere i mange land. Undersøkelser viste at fire av fem nordmenn brukte sosiale medier i 2018¹⁵. I tillegg har flere andre sosiale medier kommet til, slik som Snapchat, Instagram, Whatsapp og Twitter.

«Sosiale medier brukes gjerne som et samlebegrep for plattformer på Internett som åpner opp for sosial interaksjon, og som gjør det mulig for brukerne selv å skape og dele innhold» (Enjolras, 2013, s. 10).

I dette delkapittelet vil jeg se nærmere på hvordan sosiale medier kan fungere som lokale medier, og hva publikum forteller om hvordan de bruker sosiale medier til å ha kontakt med andre i nærområdet sitt. Sosiale medier kan på ulike måter knytte samfunnet sammen, eller bidra til en ekstra måte å kommunisere med, og få informasjon om nærmiljøet. I litteraturen diskuteres gjerne de offentlige rom og nettverk som kan oppstå i sosiale medier, og for eksempel være knyttet til sted (Enjolras, 2013, s. 20).

«Her kan man pleie relasjoner til andre mennesker, og være aktive i en lokal offentlig arena som strekker seg ut i stedets fysiske sfære. Bruk av sosiale medier knytter dermed ikke mennesker kun til et globalt fellesskap, men kan også styrke deres tilknytning til et lokalt fellesskap og tilknytningen til sterke sosiale bånd (til familie og venner) i lokalsamfunnet og de som er bosatt andre steder. Facebook bidrar på denne måten til å knytte informanter til ulike sosiale fellesskap på stedet og gir en følelse av å høre til» (Lie, 2018, s. 73).

Denne beskrivelsen av sosiale medier, viser at det kan bety mye for mennesker, og at de ulike sosiale mediene har mange ulike funksjoner. Gjennom sosiale medier som Facebook kan mennesker både ha kontakt med det helt nære, som venner og familie de kjenner fra før, men

¹⁴ <https://snl.no/Facebook> Lest: 25.10.19

¹⁵ <https://www.ssb.no/teknologi-og-innovasjon/artikler-og-publikasjoner/fire-av-fem-nordmenn-bruker-sosiale-medier> Lest: 11.11.19

også lokalsamfunnet rundt, og et større globalt fellesskap. Lie diskuterer også limfunksjonen til både tradisjonelle medier og Facebook.

«Jeg finner imidlertid at både Facebook og lokalavisen har en slik limfunksjon, men med ulikt uttrykk. Mens Facebook er av betydning for tilknytning gjennom relasjoner til andre mennesker, har lokalavisen betydning for informantenes identitetsmessige tilknytning til stedet.(...) Facebook ser ut til å utfylle noen aspekter ved pressens funksjoner, fortrinnsvis som et relasjonelt 'lim' eller det å skape og opprettholde et relasjonelt forhold til andre lokalinnbyggere (fortrinnsvissterke bånd til familie, venner og nære bekjente)» (Lie, 2018, s. 74-77).

Her ser vi at sosiale medier ikke nødvendigvis kan eller vil ta over lokalavisens funksjon i samfunnet som «lim» eller nyhetsformidler, men har blitt et tydelig supplement i Facebook. Det er de lokale menneskene i nærområdet som skaper det lokalsamfunnet innbyggerne føler seg knyttet til. Om Facebook og andre sosiale medier hjelper folk å styrke sine bånd til andre mennesker, kan det også gjøre at deres tilknytning til, og interesse for lokalsamfunnet øker. Analysen diskusjonen er hentet fra, reflekterer både over identitetsaspektet, men også over lokalavisers rolle som informasjonsformidler i særlig lokale saker. Her kan vi også se tegn på at lokalavisa fortsatt er viktig når det kommer til journalistikk på spesielt lokale saker, eller saker som strekker seg over en periode i lokalsamfunnet.

En studie i Sverige har tatt for seg hva som skjer når lokale redaksjonelle medier legges ned, og hvilke aktører som fyller informasjonsbehovet etter dem. Tenor og Nygren (2017) diskuterer i stor grad hvordan lokal offentlig kommunikasjon bidrar med en del av den lokale informasjonen innbyggerne får. Samtidig drar de inn sosiale medier.

“Another common and spontaneous remark was the increasing importance of social media in the local media landscape. Much of the exchange of local news and views were now perceived to operate on Facebook. In Sweden, local Facebook groups seem to be thriving in almost every village, town and city. Some of these groups were described as decent and self-regulating, others as more of agenda-setting as well as rumour mongers. A common approach was to stay up-to-date on the activities in the larger local groups, but avoid interfering” (Tenor og Nygren, 2017, s. 223).

Her ser vi at sosiale medier kan bety mye for den lokale informasjonsflyten. Store og små samfunn i Sverige med liten redaksjonell dekning, kan på mange måter sammenliknes med samfunn i Norge hvor det er liten redaksjonell dekning, slik som enkelt-bydeler i Oslo. Derfor

kan mange av funnene deres overføres til å gjelde, eller være tilnærmet like, forhold i Oslo. For mange kan det være i Facebook-grupper med lokal forankring de først får vite om noe nytt i nærområdet, enten det handler om en ny kafe, et loppemarked, arbeid på en vei eller lignende. Det finnes flere studier som handler om sosiale medier i en lokal kontekst (Hess og Bowd, 2015, s. 21). Facebook kan også gi flere fordeler for aviser og andre redaksjonelle medier, med at de kan bygge opp et publikum som vil lese og diskutere deres nyheter (Hess og Bowd, 2015, s. 23). Ved at redaksjonelle medier får lagt ut lenker til deres nettsider, korte videosnutter som presenterer saker, og postet deler av sitt redaksjonelle innhold på et sosialt medie, som for eksempel Facebook, kan det redaksjonelle mediet få presentert sakene sine for publikum på en plattform de allerede besøker. Nettopp det ser vi at for eksempel Vårt Oslo¹⁶ og Nordre Aker Budstikke¹⁷ gjør. Spesielt om dette gjøres via lokalt forankrede grupper eller sider for det redaksjonelle mediet på Facebook, kan det styrke kontakten mellom redaksjonelle og sosiale medier som lokale medier. Slik kan også tradisjonelle medier og sosiale medier være innvevd i hverandre. I dette kapittelet har jeg sett nærmere på studier som forklarer hvordan sosiale medier også kan opptre og ha en rolle lokalt. Flere av studiene har gjort funn som kan relateres til bydeler i Oslo.

2.5. Lokaljournalistikk for å styrke demokratiet – om politikk og demokrati

I redaksjonelle medier er ofte det journalistiske samfunnsoppdraget et gjennomgående tema. Eide (2011) har definert ti bud for en oppegående journalistikk. Han beskriver det første budet som «*Du skal ikke ha andre oppdragsgivere enn en demokratisk offentlighet.*» Dermed er ønsket og målet om at journalister skal arbeide for demokratiet, svært tydelig nedfelt. I 2019 var det lokalvalg. Om vi legger til grunn at pressens oppgave er å tjene en demokratisk offentlighet, kan vi tenke oss at det da er viktig at lokale redaksjonelle medier hjelper innbyggerne til å ta et informert valg.

Journalistikk og demokrati er tett vevd sammen på flere måter. Fram til 1970-tallet var partipressen svært tydelig til stede i det norske samfunnet, før den ble omtrent fullstendig avvirket på 80- og 90-tallet (Handgaard m. fl., 2014, s. 29). Selv om avisene stort sett ikke lenger er knyttet til spesifikke parti eller har som hovedmål å formidle en politisk agenda, skriver avisene, også lokalaviser fortsatt mye om politikk. En innholdsanalyse basert på 6574 artikler i lokale medier viste at 12 prosent av dem handlet om politikk (Engan, 2019, s. 122). Det er forståelse blant redaktører og journalister av at pressen skal ha et særlig ansvar for å

¹⁶ <https://www.facebook.com/VartOslo/> [Lest 21.10.19]

¹⁷ <https://www.facebook.com/nordreakerbudstikke/> [Lest 21.10.19]

ivareta demokratiet og rettsstaten (Engan, 2019, s.116). For mange er demokrati tett assosiert med ytringsfrihet og informasjon. En av pressens oppgaver er å bidra med oppdatert og verifisert informasjon til befolkningen. På den måten kan pressen gjøre publikum i stand til å ta informerte valg.

Lokale redaksjonelle medier kan bidra til folkeopplysning, debatt og diskusjoner om politikk, demokrati og ytringsfrihet. Marte Winsvold har skrevet en rapport om lokaldemokratisk styring på oppdrag fra KS, hvor hun har brukt både kvantitative data og kvalitative data fra utvalgte kommuner. Lokalaviser blir dratt inn i diskusjonen ved flere anledninger. Blant annet blir det diskutert hva det kan ha å si for en kommune, eller i dette tilfellet bydel, å havne i en medieskygge.

«Casestudiene viser også at det å havne i medieskyggen, noe kommuner uten egen avis oftere gjør, ikke oppleves som spesielt positivt av politikerne eller av de kommunalt ansatte. Mange ville foretrukket en kritisk avis fremfor en uinteressert avis» (Winsvold 2013, s. 182).

Dette underbygger diskusjonen i innledningen om at byrådsleder Johansen og politikerne i Oslo ser at det nå *«nærmest er risikofritt å være lokalpolitiker»*, men ønsker å bli sett i kortene. Winsvold argumenterer også med at god mediedekning av lokalpolitisk innsats kan gi større åpenhet og gjennomsiktighet i lokalpolitiske prosesser. Det igjen, kan påvirke folks holdninger til lokaldemokratiet (2013, s. 121). I studien defineres medieskygge som kommuner som blir dekket av en lokalavis, men den dekker også andre kommuner, og har kontor i andre kommuner. I slike kommuner mente informantene at journalistene lettere prioriterte området dersom det var konflikt å spore (Winsvold 2013, s. 125). Konflikt er riktig nok et av nyhetskriteriene, men ikke det eneste (Handgaard m. fl., 2014, s. 57).

Journalistikken holder ytringsfriheten høyt, og verdier som offentlighet og åpenhet. Gjennom journalistikk kan redaksjonelle medier informere befolkningen og bidra til økt kunnskap om hva som foregår i lokalsamfunnet, som politiske beslutninger og konsekvensene av dem. Dette kan være særlig viktig i den lokale journalistikken, hvor det kan oppleves som at det ikke er noen andre enn lokale redaksjonelle medier som melder om hva som foregår i lokalsamfunnet eller lokalpolitikken (Mathisen, 2010, s. 29-30).

I dette teorikapittelet har jeg beskrevet og diskutert mediesituasjonen i Oslo, særlig det som handler om lokalaviser. I tillegg handler kapittelet om «lim og lupe», definisjoner som ofte blir brukt om lokaljournalistikk. Videre har jeg diskutert tidligere forskning på publikums

meninger om lokaljournalistikk. Det nest siste delkapittel er viet sosiale medier sin funksjon som lokale medier, før det hele avsluttes med en diskusjon om demokrati og offentlighet.

3.0 Metode – om valg og vurderinger rundt kvalitative fokusgrupper

I denne oppgaven var jeg opptatt av lokalmedienes betydning for folk, og spesielt mediens betydning for publikum i områder uten en lokalavis, eller med en annen type lokalavis enn i byer på sammenliknbar størrelse. Jeg bestemte meg tidlig for at det var nettopp publikums meninger, vaner og synspunkter jeg ville forske på. Både når det gjelder metode og tema, hentet jeg mye inspirasjon fra Rachel Howells arbeid med lokaljournalistikk i Port Talbot i Wales (Howells, 2015). Samtidig har jeg hentet en del metodisk inspirasjon fra blant annet Malene Paulsen Lie og hennes avhandling om lokalavisen og Facebooks betydning for hverdagsliv, stedstilknytning og samfunnsengasjement, kalt «En mediehverdag i endring» (Lie, 2018).

I dette metodekapittelet vil jeg først presentere valget av selve metoden, så mine strategiske valg av geografiske bydeler, rekruttering av informanter og valg rundt det. Videre vil jeg forklare selve metodikken rundt intervjuene. Til sist vil jeg diskutere egen rolle og etikk i forbindelse med det, da jeg jobber som lokalavisjournalist selv. Underveis vil jeg diskutere ulike styrker og svakheter med metoden.

3.1 Kvalitative intervju med fokusgrupper

Det er flere metoder jeg kunne valgt for å undersøke mangel på lokale medier i Oslo og publikums meninger om det. Selve mediesituasjonen i Oslo og de lokale mediene der, eller mangelen på det, har blitt diskutert og forsket på av andre. Det er ikke nødvendigvis uttømmende, men kunnskapen som finnes gjorde meg heller mer nysgjerrig på publikums perspektiv på det innholdet som produseres.

Jeg ønsket å se nærmere på publikums perspektiv fordi det er publikum selv som kan opplyse om hvor de får informasjon fra, hva de tenker om dekningsområdet av eget nabolag og bydel med mer. Det er publikum selv som kan vurdere hvilken betydning oppdaterte og verifiserte nyheter har i deres hverdag. «Mannen i gata», innbyggere med gjennomsnittlig lønn, liv og yrker er de lokalavisene i hovedsak forsøker å nå. Dermed er det de som kjenner på kroppen om det finnes et savn etter informasjon, eller om begrep som blindsoner, sorte hull og medieskygge er konstruert av forskere for å beskrive tall og annerledeshet i mediebildet.

I tillegg til den lokale begrunnelsen om situasjonen i Oslo, kan oppsummeringer av forskning støtte oppunder at publikum ikke har blitt forsket mye på. I boka «The handbook of journalism studies» oppsummeres de deler av journalistikken som på ulike måter er underrepresentert i den globale journalistikkforskningen. «Another blind spot in journalism is

the relative neglect of the audience” (Wahl-Jorgensen og Hanitzsch, 2009, s. 10) På grunn av at publikum blir ansett som en blindsoner i den globale journalistikkforskningen, kan det også være et nyttig bidrag til forskningen å se nærmere på publikums perspektiv, i et forsøk på å demme opp for denne skjevheten.

Jeg valgte en kvalitativ metode for å forsøke å få svar på denne problemstillingen og disse forskningsspørsmålene. Det var fordi jeg ønsket en mer fleksibel måte å intervju på, som kunne gi dyptgående svar eller spontane, relevante, avsporinger der det var mulig. Med dybdeintervju hadde jeg mulighet til å stille oppfølgings spørsmål der det var aktuelt, og bruke mer tid på det som var interessant å spørre informantene om. Jeg var opptatt av hva publikum tenkte, mente og synes om det innholdet de fikk presentert i sin hverdag, enten det dreide seg om redaksjonelle eller sosiale medier. Oppsummert ønsket jeg det Tjora (2012, s. 22) er inne på når han beskriver at kvalitative metoder gir innsikt og søker forståelse, mens kvantitativ forskning gir oversikt og søker forklaring.

I tillegg var jeg opptatt av beskrivelser av konkrete saker, hendelser og nyheter som de hadde lagt merke til. Samtidig ønsket jeg en mulighet for å lære mer om hvordan ulike mennesker oppfattet de samme hendelsene, og mediedekningen av egen bydel. Jeg ville gjerne ha en variasjon av informanter, med både yngre, eldre, kvinner, menn, innflyttere og folk som hadde bodd i Oslo lenge. Da ønsket jeg også at disse ulike menneskene skulle kunne diskutere lokalsamfunnet, mediesituasjonen der og konkrete hendelser sammen. Diskusjonen i seg selv kunne gi mer interessante funn enn svar fra de samme enkeltpersonene i en-til-en-intervju.

På bakgrunn av disse metodiske ønskene, valgte jeg å basere studien hovedsakelig på flere fokusgrupper med semi-strukturerte intervjuguider. Studien består av tre fokusgruppeintervju av ulik størrelse, og et skypeintervju med en person. Jeg anser skypeintervjuet som et supplerende intervju, mens det er fokusgruppeintervjuene som danner det viktigste grunnlaget for analysen. I tillegg er skypeintervjuet betydelig kortere enn de andre tre intervjuene.

3.1.1 Fokusgrupper – valg, definisjon og erfaringer

Tjora (2012, s. 122) beskriver fokusgrupper som noe som samler en gruppe mennesker til intervju for å diskutere ett eller flere tema. I dette tilfellet samlet jeg flere mennesker, som ikke kjente hverandre, for å diskutere lokaljournalistikk, lokale nyheter og informasjon i sin egen bydel i Oslo.

«To vesentlige aspekter ved fokusgrupper er at man kan fange opp flere menneskers oppfatning i løpet av en ansikt-til-ansikt interaksjon og samtidig styre denne interaksjonen inn

på noen spesifikke temaer som man har bestemt på forhånd. (...) Ved at informantene stimulerer hverandre, er det muligheter for å få fram mange aspekter av informantenes opplevelser av fenomener de alle kjenner til» (Tjora, 2012, s. 123).

Nettopp stimulering av hverandre har vært en viktig årsak til å velge fokusgrupper som metode i denne studien. Informantene ble satt sammen med andre fra samme bydel. Der kunne de ha kjennskap til de samme hendelsene og fenomenene, ettersom de alle bodde i mer eller mindre samme nærmiljø. På den måten kunne jeg se ulike oppfatninger og reaksjoner blant informantene på ulike tema, samtidig som mange var enige om mye. Tjora (2012, s. 124) diskuterer også ideelle størrelser på fokusgrupper. Mine fokusgrupper fikk to, to og fire deltakere. Han diskuterer, ved å sitere henholdsvis Morgan (1997) og Krueger (1994) at fokusgrupper bør ha 6-12 deltakere, og at grupper på 3-4 deltakere kan kalles mini-fokusgrupper. Jeg har funnet flere verdier ved å ha det som går under kategorien mini-fokusgrupper. Informantene kom relativt lett til ordet, og fikk sagt det de ønsket, selv om noen måtte vente på tur. De rakk å diskutere med hverandre, men kom samtidig gjennom alle tema. Antall informanter har også betydning for gruppedynamikken. Med litt flere å spille på, slik det var i gruppen med fire i tillegg til meg, kunne informantene henvise til hverandre og diskutere med mer enn en annen person. For eksempel kunne to personer være engasjert i et resonnement, mens den tredje og fjerde reflekterte over det samme, og kom med innspill etter hvert. Muligheten for en tredje og fjerde person til å tolke og reagere på hva andre reflekterte over, var åpenbart ikke til stede i grupper med bare to. Det var tydelig mer samspill og diskusjon informantene mellom, i gruppen med fire informanter. Akkurat det kan ha flere årsaker, som for eksempel kjemi, motivasjon og utadvendthet, men det kan handle om at fire er nærmere ideell størrelse for en fokusgruppe enn bare to.

3.1.2 Semi-strukturerte intervju med intervjuguide

Jeg valgte semi-strukturerte intervju, eller dybdeintervju med intervjuguide. Tjora (2012) kaller det dybdeintervju, men han viser også til at begge begrepene peker på samme type intervju. I disse typene intervju ville jeg få beskrivende svar om informantenes mediebruk, meninger og tanker om medieinnhold og lokalsamfunnet.

«Målet med dybdeintervjuer er i hovedsak å skape en situasjon for en relativt fri samtale som kretser rundt noen spesifikke temaer som forskeren har bestemt på forhånd.» (Tjora, 2012, s. 104) Det var også viktig i intervjuene å kunne benytte hovedsakelig «åpne spørsmål som gir informantene mulighet til å gå i dybden der de har mye å fortelle.» (Tjora, 2012, s. 105) På

den måten kunne informantene komme inn på hendelser eller aspekter ved lokalsamfunnet eller medieinnholdet som var viktig for dem, diskutere det, og komme inn på digresjoner.

Det er hensiktsmessig å utforme og bruke intervjuguide for å strukturere intervjuet (Tjora 2012, s. 129). Det er flere måter å utforme intervjuguider for kvalitative intervju.

Intervjuguidene kan variere i lengde, hvordan spørsmålene er formulert, for eksempel om de er mer stikkordsbaserte (Tjora, 2012, s. 130-134). Jeg valgte å sette opp konkrete spørsmål, og gruppere dem tematisk. Noen av spørsmålene innen hvert tema gikk veldig inn i hverandre. På den måten kunne mye av det jeg ønsket svar på, bli sagt allerede etter første spørsmål, mens jeg i noen tilfeller måtte spørre litt mer.

Et dybdeintervju skal helst gjennom de tre fasene oppvarming, refleksjon og avrundning (Tjora, 2012, s. 112). Jeg «varmet opp» i alle intervjuene med å spørre informantene om flere bakgrunnsspørsmål, som alder, botid i bydelen og yrke. Etter det gikk spørsmålene over i refleksjonsfasen, men jeg hadde likevel tenkt over hvilken rekkefølge spørsmålene skulle stilles. Derfor åpnet jeg med åpne spørsmål som «Kan dere si noe positivt og negativt med å bo i bydelen deres» eller «Hvordan orienterer dere dere i bydelen, hvor søker dere informasjon?» Slike spørsmål gjorde at informantene kunne komme inn på ulike forhold i bydelene, som kunne være knyttet til informasjon og nyheter, eller noe annet. Med å starte slik fikk flere informanter muligheten til å fortelle om det som falt dem selv inn, og var viktig for dem. Slike momenter ble i noen tilfeller viktige senere i refleksjonsdelen av intervjuet.

Videre gikk jeg gjennom intervjuguiden og de spørsmålene jeg hadde laget, men jeg stilte heller spørsmål som handlet om det informantene allerede snakket om, enn å slavisk følge arket. Det gjorde at jeg hoppet frem og tilbake mellom de oppskrevne spørsmålene etter hva som var aktuelt å snakke mer om der og da. I noen fokusgruppeintervju ble ikke alle spørsmålene brukt fordi informantene på en måte allerede hadde svart på det. Samtidig var det andre intervju hvor jeg ville dvele lengre ved et interessant tema, og stilte flere oppfølgings-spørsmål. I avrundingsfasen oppsummerte jeg til informantene at jeg hadde fått svar på det jeg lurte på, samtidig som jeg oppsummerte tema og spurte om det var mer de ville tilføye.

3.2 Strategisk valg av bydeler

Utvalget av bydeler og informanter er gjort strategisk. Jeg har vurdert ulike bydeler før jeg kom fram til de to som ble valgt ut. Det er flere begrunnelser bak, som handler både om selve bydelen geografisk, demografisk og sosialt, og mediene som holder til der. Det vil jeg gå inn

på i resten av dette delkapittelet. Noe av det jeg var opptatt av, var at det skulle være to bydeler som var ulike fra hverandre, men ikke nødvendigvis rake motsetninger.

3.2.1 Aldersvennlig og høy andel innvandrere – ulik demografi i de to bydelene

Gamle Oslo er en av bydelene med høyest andel innvandrere. Med 39,2 prosent av befolkningen per 2019 registrert som innvandrere eller norskfødt med innvandrerforeldre, ligger Gamle Oslo over snittet for Oslo i sin helhet, men det er likevel fem bydeler med høyere andel innvandrere¹⁸. Bydelen ligger på Oslos østside, og består av områdene Gamlebyen, Vålerenga, Kværnerdalen, Grønland, Tøyen, Ensjø, Kampen, Etterstad, Valle-Hovin, Helsefyr og Ekeberg-skråningen i tillegg til flere mindre steder¹⁹. Historien og bakgrunnen til de ulike delbydelene er ulike, og det har kanskje også betydning for hvordan bydelen oppfattes, og befolkes i dag. SSB klassifiserer Gamle Oslo som indre øst²⁰, og har skrevet om hvordan forventet levealder er mest ulik mellom indre øst og ytre vest. Der er Gamle Oslo en av bydelene i Oslo med lavest forventet levealder. SSB beskriver at det kan sammenliknes med øst-europeiske land som Polen og Slovakia (Berntsen, 2013). Gamle Oslo har bestått med mer eller mindre de samme grensene som da bydelene ble opprettet i 1988, mens andre bydeler har blitt sammenslått, eller områder har endret hvilken bydel de var tilknyttet²¹. Det er ca. 55.000 innbyggere i Gamle Oslo, som er en merkbart økning fra 34.000 i 2004²².

Nordre Aker er geografisk sett en av bydelene med områder som strekker seg et godt stykke fra sentrum. Bydelen har en satsing på «aldersvennlig bydel», og har en sammensatt befolkning av flere aldersgrupper, inntekt, utdanning, med mer. Det er ca. 51 000 innbyggere i Nordre Aker, en økning fra 40.000 i 2004²³. Denne bydelen er en av dem som har fått bydelsgrensene endret flere ganger. Nordre Aker bydel ble i 2004 satt sammen av gamle Sogn bydel og gamle Grefsen-Kjelsås bydel²⁴ og noen andre områder²⁵. Bydelen har både

¹⁸ <https://www.ssb.no/statbank/table/12610/> [Lest 22.10.19]

¹⁹ <https://www.oslo.kommune.no/politikk-og-administrasjon/bydeler/bydel-gamle-oslo/> [Lest 22.10.19]

²⁰ <https://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/fortsatt-store-forskjeller-i-levealder-i-oslo> [Lest 22.10.19]

²¹ <https://www.oslo.kommune.no/politikk-og-administrasjon/statistikk/geografiske-inndelinger/> [Lest 14.11.19]

²²

http://statistikkbanken.oslo.kommune.no/webview/velocity?v=2&mode=cube&cube=http%3A%2F%2Fstatistikkbanken.oslo.kommune.no%3A80%2Fobj%2Fcube%2FBe01-Befolkningen-etter-bydel-kjonn-og-alder-SSB_C1&study=http%3A%2F%2Fstatistikkbanken.oslo.kommune.no%3A80%2Fobj%2Fstudy%2FBe01-Befolkningen-etter-bydel-kjonn-og-alder-SSB [Lest 25.10.19]

²³ Som fotnote 22.

²⁴ <https://www.oslo.kommune.no/politikk-og-administrasjon/statistikk/geografiske-inndelinger/> [Lest 14.11.19]

²⁵ https://snl.no/Nordre_Aker [Lest 23.10.19]

tradisjonelle østkant- og vestkantstrøk i seg²⁶. Nordre Aker er likevel av SSB i levekårsstatistikker kategorisert som ytre vest. I den allerede omtalte artikkelen om forventet levealder, var Nordre Aker en av bydelene som kom best ut, og kunne sammenlikne seg med japanske kvinner i forventet levealder (Berntsen, 2013).

Dette, og andre statistikker eller kjennetegn jeg kunne belyst om de to bydelene, viser at de er ulike, og at befolkningen i de to bydelene er forskjellige. Demografien er ulik, og det er noe av grunnen til at disse to bydelene ble valgt ut, etter å ha vurdert andre. Samtidig er det virkelige liv preget av mange flere forskjeller og nyanser enn det en statistikkbank vil fortelle.

Gamle Oslo og Nordre Aker har, i likhet med alle andre bydeler i Oslo, et eget bydelsutvalg, ungdomsråd, eldreråd, flere offentlige råd og utvalg²⁷ som behandler saker som angår menneskene som bor der. Møtebøkene er tilgjengelig for alle på kommunens nettsider og politikerne har et budsjett å jobbe med. Selv om dette er informasjon som i teorien er tilgjengelig for alle, er nettopp deknningen av politikk og administrasjon noe av det som kan være svært annerledes i bydeler i Oslo sammenliknet med byer på samme størrelse.

3.2.2 En av mange og egen nettavis – ulik mediesituasjon

Når jeg skal analysere publikums opplevelser av lokaljournalistikk, er det også viktig å beskrive det redaksjonelle tilbudet de har, fordi dette utgjør det grunnlaget de gjør seg sine refleksjoner ut fra. Derfor vil jeg beskrive det redaksjonelle tilbudet i bydelene, særlig Nordre Aker og Gamle Oslo.

Gamle Oslo er en av mange bydeler i dekningsområdet til Vårt Oslo. Denne avisen ble startet i 2017 (Borud, 2017) og presenterer per oktober 2019 seks redaksjonelle medarbeidere på sine nettsider inkludert redaktører²⁸. Med seks bydeler, like mange bydelsstyrer og administrasjonssenter, og nesten 250.000 innbyggere i dekningsområdet er det lett å tenke seg at ikke alt innhold som ville vært med i en tradisjonell lokalavis i en by på størrelse med Gamle Oslo, er med i Vårt Oslo. Lokalavisen Vårt Oslo har en egen seksjon for de seks bydelene avisen dekker, deriblant Gamle Oslo. Her finner leserne artikler, personrettede intervju, leserbrev og nyheter relatert til bydelen Gamle Oslo. Noen av artiklene har en klar superlokal-profil og handler for eksempel om trafikk-kaos ved en navngitt vei, mens andre leserbrev og artikler kan handle lokalt om Oslo, men ikke spesifikt Gamle Oslo. Noe av

²⁶ https://snl.no/Nordre_Aker [23.10.19]

²⁷ <https://www.oslo.kommune.no/politikk-og-administrasjon/bydeler/bydel-gamle-oslo/politikk-i-bydel-gamle-oslo/> [Lest 14.11.19]

²⁸ <https://vartoslo.no/om-oss/> [Lest 27.10.19]

journalistikken under seksjonen er laget av redaksjonen, noe er innsendt til redaksjonen som leserbrev eller lignende, og noe er produsert utenfra av for eksempel NTB. Vålerenga IL er noe av det som omtales jevnlig under Gamle Oslo sin seksjon. I uke 43 ble 0-4 av sakene per dag, uansett sjanger, på Vårt Oslo, seksjonert under Gamle Oslo bydel. Totalt ble 11 saker den uken kategorisert under bydel Gamle Oslo²⁹. Østbyen er en papiravis som kommer ut åtte ganger i året, med bydel Gamle Oslo som dekningsområde og nedslagsfelt, viser kommunikasjon med Akers Avis Groruddalen³⁰.

Nordre Aker har blitt dekket lokaljournalistisk av gratisavisen Nordre Aker Budstikke med papirutgave en gang i uken til og med 2014. Nå er Nordre Aker Budstikke en ren digital nettavis som dekker denne bydelen med løpende nyheter, noe den har vært siden 2015³¹. Lokalavisen ser ut til å ha hyppigere oppdateringer og en tettere dekning av denne bydelen, sammenlignet med andre lokale medier i Oslo, som dekker flere bydeler. Det særegne med bydelen Nordre Aker, er nettopp at de har en lokalavis som kun dekker deres bydel. Kun Sagene har det til felles med dem, men Sagene avis er en nyetablering drevet av det samme selskapet som Nordre Aker Budstikke driftes fra³². Det at Nordre Aker har sin egen lokalavis, gjør at innbyggere i Nordre Aker har et annet utgangspunkt enn innbyggere i andre bydeler for å motta lokale nyheter, og får sannsynligvis mer redaksjonelt innhold enn publikum enn flere andre bydeler.

Nettopp disse ulikhetene i medietilbud var viktig for meg i utvelgelsen av bydeler. Jeg ønsket to bydeler med ulike redaksjonelle medietilbud, for å se om det kunne ha betydning for informantenes syn på nyheter og lokaljournalistikk. Samtidig er det viktig å understreke at dette er en kvalitativ studie om publikums perspektiv, som ikke nødvendigvis vil vise at publikum benytter medietilbudet de har på en måte som passer proporsjonelt med de ulikhetene som er mellom bydelene.

Det bor ca. 54.000 personer i bydel Gamle Oslo, og ca. 51.000 i bydel Nordre Aker³³. Det er omtrent like mange som i Bodø kommune, litt færre enn Skien kommune og litt flere enn Ålesund kommune³⁴. I Bodø kan vi til sammenligning finne blant annet hovedkontor til en lokalavis for Bodø og regionavis for Salten, Amedia-eide Avisa Nordland, og deres nye

²⁹ Lest 29.oktober kl. 11:58 for perioden 21.-27. oktober <https://vartoslo.no/bydelsnytt/gamle-oslo/>

³⁰ Privat melding fra Akers Avis Groruddalen på Facebook 23. oktober.

³¹ <https://nab.no/minside/avisen/om> [Lest 14.11.19]

³² <https://sageneavis.no/minside/avisen/om> [Lest 14.11.19]

³³ Som fotnote 34.

³⁴ <https://www.ssb.no/statbank/table/05212/tableViewLayout1/> [Lest 29.10.19]

nettsatsing Bodø By, den lokalt eide nettavisa med papirmagasinet Bodø Nu og NRK Nordland sitt hovedkontor. I Skien har regionavisene Telemarksavisa (Amedia-eid) og Varden (Agderposten medier) sine hovedkontor. NRKs distriktskontor for Møre og Romsdal holder til i Ålesund, i tillegg til at regionavisa Sunnmørsposten også har hovedkontor i samme by. Dette viser kun at selvstendige byer og kommuner på størrelse med Gamle Oslo eller Nordre Aker i befolkning har et mangfoldig utvalg av redaksjonelle medier som dekker hovedsakelig deres by og omlandet.

Det betyr at mens lesere i Skien, Bodø og Ålesund kan lese om butikken i nabokvartalet, trafikkproblemer i hovedgata, og har lokale medier som nærmest sloss om å publisere selv de minste politinotiser raskest, kan lignende nyheter i bydelene i Oslo bli forbigått i stillhet i mangelen på lokale medier.

3.3 Rekruttering av informanter

Rekrutteringen av informanter ble gjort ved hjelp av snøball-metoden. Jeg vil si at det var den metoden som ble brukt fordi jeg fikk kontakt med mine informanter ved hjelp av flere ulike kilder, og kilder som viste vei til andre.

«Snøballmetoden brukes for å beskrive en utvalgsmetodikk hvor man begynner med et lite utvalg («førstekontakter»), som gradvis vokser ved at forskeren får tips til nye informanter fra førstekontaktene. Utvalget eser ut som en snøball, som blir større etter hvert som den ruller.» (Tjora, 2012, s. 151).

Mitt utvalg endret seg og utvidet seg stadig ettersom jeg fikk flere tips og fikk gjort flere undersøkelser om aktuelle steder å få kontakt med mennesker. «Førstekontaktene» ble også stadig flere, og jeg fant dem flere steder. Samtidig som Tjora (2012) beskriver metoden, diskuterer han ulike utfordringer med den, som at dette er en utvalgsprosess preget av tilfeldigheter, og å finne fram til kontakter som kan lede inn i nettverk. Til dels var begge de nevnte utfordringene aktuelle for prosessen i min masteroppgave. Jeg opplevde at utvalget jeg sitter igjen med, i stor grad er preget av tilfeldigheter. Det handler om hvem som hadde mulighet de aktuelle dagene, at noen ledet meg inn på Facebook-gruppene jeg fikk kontakt med folk, hvem som sa ja da jeg tok kontakt med ulike foreninger, og mer. Det kunne også være utfordrende å finne de rette menneskene som kunne lede meg inn til flere som hadde mulighet, og å finne organisasjoner eller foreninger hvor jeg kunne komme i kontakt med noen som kjente mange. Nedenfor vil jeg beskrive både det som ga resultater, og det som var mer utfordrende ved å rekruttere informanter.

I utgangspunktet ønsket jeg «vanlige folk» i alle aldre, fra 18 til 70-årene. Samtidig ønsket jeg helst ikke noen som jobbet som journalist nå, på grunn av at de ofte har mer profesjonelle refleksjoner rundt mediebruk enn ordinære publikum. Jeg ønsket heller ikke fulltidspolitikere på grunn av at politikk er et viktig stoffområde hvor de kan ende opp som kilder, og dermed ha andre erfaringer som kommer foran publikumserfaringer i bevisstheten.

3.3.1 Rekruttering i Gamle Oslo

Jeg tok tidlig i rekrutteringsfasen kontakt med en gammel bekjent som stilte til valg for et parti i Gamle Oslo og i bystyret. Av henne fikk jeg flere konkrete tips om folk, men ingen av dem kunne stille opp den aktuelle uka, eller de var utenfor målgruppen på grunn av yrke. Disse ga meg også tips om Facebook-grupper og sider for bydelen som var hyppig i bruk. Her la jeg ut en post om masteroppgaven, og at jeg ønsket hjelp til å finne informanter som kunne tenke seg å bli intervjuet om informasjon og journalistikk i Gamle Oslo. Flere meldte seg, og jeg fikk rekruttert noen i løpet av få timer.

På et par dager hadde jeg et utvalg på flere personer fra Gamle Oslo med en blanding av kvinner og menn, ulik alder og ulike yrker. Til sammen elleve personer fra Gamle Oslo meldte seg raskt enten frivillig, eller ved hjelp av spørsmål til velforeninger. Med det utgangspunktet fikk jeg gjennomført intervju med en fokusgruppe med fire informanter i Gamle Oslo. Alder, yrke, kjønn, delbydel og familiesituasjon var forskjellig blant informantene. Selv om en kvalitativ intervjuemetode ikke vil få et representativt utvalg på samme måte som en kvantitativ studie, kan denne variasjonen ha en verdi for materialet.

Flere kvalitative studier har det til felles at de er eksplorerende og noe på grunn av det, søker et relativt bredt tilfang av data (Tjora, 2012, s. 148). Det kan handle om at studier i likhet med min, hvor forskeren ønsker mer beskrivende kunnskap om noe vi vet lite om fra før, gjerne vil ha flere ulike perspektiver, fra forskjellige mennesker. Da kan det handle både om mennesker med ulike egenskaper innen samme organisasjon eller annen gjenkjennbar enhet, som bydel i min studie, eller mennesker med definerte egenskaper innen ulike enheter.

De ulike informantene hadde ulik bakgrunn og ulik livssituasjon, som de tok med inn i diskusjonen. Nesten alle hadde meldt seg frivillig, og alle hadde en form for samfunnsengasjement, som har mye å si for hva de kunne dra inn i samtalen. En mulig konsekvens av nettopp at folk melder seg selv eller sier ja via en velforening, er at det da er spesielt engasjerte folk i lokalmiljøet som deltar i fokusgruppen. Det kan være både positivt og negativt. Engasjerte mennesker har gjerne en mening om hva som foregår, følger med i

lokalmiljøet og har dermed noe de vil si om temaet. Samtidig er det igjen en mulighet for at deres engasjement og det de får med seg, ikke er representativt for de andre innbyggerne i samme bydel, og at det er mange som ikke får med seg det samme som de gjør.

«Det kan være viktig å reflektere over hvorfor informantene melder seg frivillig til å delta i dybdeintervjuer. (...) Andre ganger kan det hende at de ser en mulighet for å få lov til å snakke ut om et tema som de er opptatt av, av politiske eller faglige grunner» (Tjora, 2012, s. 153).

Jeg ser absolutt mulighet og grunn for å diskutere og reflektere over rollene og bakgrunnen til de ulike informantene som stilte opp til intervju. Det er alltid vanskelig å utelukke muligheten for at noen har en agenda eller spesielle ønsker om å få snakket ut om temaet, men mitt inntrykk er iallfall at informantene ønsket å snakke om temaet og hadde en interesse av å bidra til et forskningsprosjekt.

3.3.2 Rekruttering i Nordre Aker

I Nordre Aker slet jeg mer med å finne informanter. Flere av ledetrådene jeg fikk, og stedene jeg spurte, ledet ikke til nye informanter. Jeg fant de to første informantene ved å kontakte frivillige foreninger, og spurte direkte leder i den ene foreningen om noen kunne og ville. Leder satte meg i kontakt med det som ble den første rekrutterte informanten i Nordre Aker. Den andre fant jeg på et offentlig arrangement som foreningen arrangerte, ved å spørre hver enkelt av de frivillige, til jeg fant noen som hadde mulighet. Ei annen fant jeg blant annet ved å kontakte FAU-leder ved en av de største skolene i bydelen, som kjente mange som han satte meg i kontakt med, hvorav ei stilte til intervju. I tillegg tok jeg kontakt med en fjern slektning som har bodd i Oslo hele livet, og dermed kjente folk som bodde der ulike steder. Han satte meg i kontakt med to personer i Nordre Aker som stilte til intervju.

Det var kanskje et litt annet utgangspunkt for informantene å bli spurt direkte på den måten, sammenliknet med å melde seg frivillig etter å ha sett en forespørsel. Måten noen blir rekruttert på kan ha noe å si for utvalg og de svarene som kommer frem. Noe av grunnen til at jeg rekrutterte på en annen måte i Nordre Aker, var at jeg etter flere spørsmål til relevante instanser, blant annet bydelens administrasjon og Nordre Aker Budstikke, ikke fant noen aktive, åpne Facebook-grupper med litt størrelse på, som dekte hele eller store deler av Nordre Aker, og var villig til å ta imot min forespørsel. Det var annerledes enn i Gamle Oslo.

3.3.3 Ikke representativt for Oslo

Oslo er en by sammensatt av innflyttere, folk som har bodd der hele livet og kanskje i generasjoner, unge, eldre, folk i ulike yrker, familiesituasjoner og sosial status. De to bydelene jeg har valgt, har også en ganske ulik demografisk sammensetning. Mye på grunn av hvordan Oslo er sammensatt, ønsket jeg en sammensetning i utvalget på tvers av slike kjennetegn. I noen grad har det gått, ved at det er en spredning i alder, yrke, familiesituasjon og botid i bydelene. Samtidig har jeg i Nordre Aker nesten bare informanter over 60. Unntaket er informanten jeg har gitt det fiktive navnet Kristian, som er 28 år og ble intervjuet via Skype. Mangelen på variasjon i alder gjør noe med funnene jeg har fått, da for eksempel medievaner ofte er annerledes blant mennesker i ulik alder.

«Ungdom er (...) storforbrukere av sosiale medier. Eldre er derimot de mest trofaste brukere av tradisjonelle medier og tar i minst grad i bruk nye medier (Vaage 2017).» (Lie, 2018)

Samtidig er det igjen viktig å understreke at et kvalitativt utvalg aldri vil bli representativt, og at det heller ikke er det mål i kvalitativ forskning (Thagaard, 2015, s. 65). For eksempel kan den yngste informanten jeg har, som nylig har fylt 20, ikke representere alle på sin alder. Den manglende spredningen i alder gjør at jeg i liten grad vil sammenlikne funn fra unge, voksne og eldre basert på alder. Det er flere utfordringer med et slikt utvalg.

«Et vesentlig problem her er at man ikke har kontroll over hva personer som ikke deltok på undersøkelsen, ville ha sagt i intervjuene. Er det grunn til å tro at de ville hatt andre meninger eller erfaringer» (Tjora, 2012, s. 148)

Nettopp de som ikke er intervjuet og deres meninger har det noen gang bekymret meg at jeg ikke har. Hvor interessert er småbarnsfedre i 30-årene i lokale nyheter? Hva mener høyt utdannede enslige kvinner om nyhetene i nærområdet? Hvor mye identifiserer 1. generasjons innvandrere seg med lokalavisa, etter 5 eller 10 år på samme sted? Flere av liknende karakteristikk hadde kanskje gitt andre svar enn de jeg nå sitter med. Det er mange grupper i samfunnet som ikke er intervjuet, og det hadde heller ikke vært mulig å intervju alle deler av samfunnet, så kategorisere de i bestemte bokser. Samtidig er det viktig å reflektere over at det er stemmer som ikke blir hørt i denne masteroppgaven, og analysen som kommer kan bare si noe om hva de aktuelle 9 personene har uttrykt.

I denne typen studie er det ingen fasitsvar på hvor mange informanter som må til for å sikre et godt materiale. Kvalitativ metodeteori viser til begrepet «metningspunkt» som beskriver når studier av flere enheter ikke ser ut til å kunne gi videre forståelse av fenomenet (Thagaard,

2015, s. 65), og det er et slikt punkt det er viktig å etterstrebe i praktisk forskning. Samtidig diskuteres kategorisering av enhetene i studien (Thagaard, 2015, s. 66) og her vil jeg argumentere for at jeg har nådd et metningspunkt iallfall innen enkelte kategorier. Når det gjelder godt voksne over 60 år, mener jeg at et metningspunkt ble nådd etter andre minifokusgruppeintervju. Noen funn ble bekreftet og andre kom til.

Det at jeg har rekruttert fra to ulike bydeler og mennesker med ulik alder og bakgrunn ellers, gjør at det legges opp til en viss grad av komparasjon. Men dette er ingen fullstendig komparativ studie. I analysen vil jeg se både på fenomener som er like og ulike mellom de to bydelene jeg har undersøkt, og opplevelser som kan være ulike innad i hver bydel.

3.4 Selve metoden, gjennomføring, valg rundt det og endringer underveis

Jeg gjennomførte fire intervju til sammen, hvorav tre intervju i grupper av ulik størrelse, hvor alle var til stede, tatt opp med båndopptaker. For å sikre at opptakene besto tok jeg opp alle intervjuene med både telefon og diktafon. Jeg informerte informantene om det, og at det handlet om at jeg hadde opplevd å miste opptak før. Det fjerde intervjuet ble gjennomført en-til-en på Skype, og tatt opp via det programmet, fordi informanten ikke hadde anledning til å møte meg som planlagt da jeg var i Oslo.

Da jeg planla feltarbeidet og masteroppgaven, så jeg for meg at jeg ville ha to fokusgrupper, en fra hver bydel, med 4-5 personer i hver fokusgruppe. Så er det slik at uforutsette ting skjer. Slik jeg har beskrevet over, har rekrutteringen foregått på ulike måter, tatt tid, og tatt noen uante vendinger. Dette handler om ekte mennesker med sine liv og travle timeplaner, så det er vanskelig å vite på forhånd hvem som kan når og hvordan det vil gå å få tak i informanter.

Tjora (2012) skriver hovedsakelig om telefonintervju i sin vurdering av andre intervjumetoder enn ansikt-til-ansikt. Noe er likevel likt. Selv om muligheten for kroppsspråk beholdes i Skype-intervju, kan det være andre utfordringer, som støy og ekko på opptaket eller at denne type intervju føles mer formelt og knyttet til oppsatte spørsmål (Tjora 2012, s. 141-142). Jeg kan tydelig kjenne igjen at formen på intervjuet blir annerledes. Stemningen ble nok noe mer stiv og mer spørsmål-svar rettet, framfor diskusjoner i gruppeintervjuene. Men dette har også sammenheng med at det kun var intervjuer og informant til stede i Skype-intervjuet, mens det alltid var mer enn en informant til stede i intervjuene som ble gjennomført ansikt til ansikt.

To av gruppene hadde to personer i hver, mens den største hadde fire personer. Noen hadde hørt navnene på hverandre før, men flere hilste ved oppmøte, og kjente ikke hverandre fra før. Alle disse konstellasjonene og metodene gjør noe med samspillet, hvordan informantene

spiller på hverandre, eller ikke gjør det, og om de svarer direkte på spørsmål eller ikke. Det er også annerledes å møte noen fysisk enn gjennom en dataskjerm via Skype. Samtidig er det vanskelig å vite hva jeg kunne fått ut av intervjuene dersom jeg hadde satt sammen fokusgruppene annerledes, eller om jeg hadde tatt det siste intervjuet ved oppmøte.

3.4.1 Påvirkning i intervjusituasjonen

Det er flere faktorer som har påvirket intervjuene og prosessen etterpå med dem. Lokale er en av dem. Det første fokusgruppeintervjuet ble holdt på en kafe, ved et bord i et hjørne. Dette var en dag med godt besøk på kafeen og mange pratet på nærliggende bord. Derfor ble det noe støy på opptaket og noen utfordringer med å transkribere helt nøyaktig enkelte steder. Det gikk stort sett greit, men tok noe lengre tid enn om det ikke hadde vært forstyrrelser. Noe på grunn av det, og noe på grunn av mulighetene i området, fikk jeg derfor lagt de andre intervjuene til andre steder, nærmere bestemt et bibliotek, og en barnehage som en av informantene eide. Det gjorde at både intervjusituasjonen og opptakene ble roligere.

Det siste intervjuet ble gjort gjennom kommunikasjonskanalen Skype. Selv om teknologien har kommet ganske langt, fører det likevel til at det noen ganger blir små uklarheter på opptaket. Det igjen gir utfordringer når det kommer til nøyaktig transkribering.

3.4.2 Transkribering av intervju

Etter å ha transkribert to intervju selv, valgte jeg av tidsøkonomiske årsaker å sette bort transkriberingen av de to siste intervjuene. Det gjorde jeg for å kunne ha bedre tid til å jobbe med skriving og analyse. De intervjuene jeg transkriberte selv, jobbet jeg for at skulle være så nøyaktig skrevet som mulig. Det vil si at jeg inkluderte alle ord som ble sagt to ganger av ulike grunner, avbrytelser og tilføyelser til det andre i fokusgruppa sa, halve ord og ufullstendige setninger. Hun som har transkribert de andre to intervjuene har også inkludert mange halve ord, nøling og lignende. Latter er også i flere tilfeller tatt med. Det er viktig for analysen å ha et tekstmateriale som gjengir det muntlige materialet er mest mulig korrekt.

I flere av intervjuene blir utenforstående personer, kommuner eller steder nevnt. Det har blitt transkribert med det informantene har sagt, og noen ganger med en påminnelse til meg selv om å anonymisere. I de tilfellene jeg har brukt de aktuelle partiene, har jeg anonymisert slike forhold, eller utelatt det helt.

«Det viktigste tapet fra selve intervjuet er dog tapet av visuelle ledetråder og informasjon om stemningen i løpet av intervjuet» (Tjora, 2012, s. 145).

Kun Skype-intervjuet ble filmet, så jeg har dermed ingenting annet å gå på når det gjelder visuelle ledetråder for de andre intervjuene, enn min egen hukommelse. Noe av stemningen er formidlet i transkripsjonene ved at all input de ulike informantene har hatt når noen andre har snakket er tatt med, som «ja, ja» midt i noen andres setning. Det kan fungere som nikking visuelt, men er lettere å transkribere når det er noe noen har sagt høyt. Samtidig har det en verdi at jeg satt ved bordet, gjennomførte intervju selv, og husker noe av blikk, peking og gestikulering som foregikk samtidig som praten gikk. Det gjør at jeg tar med meg noen betraktninger om kroppsspråk og lignende inn i analysearbeidet, selv om ikke alt er like lett å dokumentere.

3.5 Å forske på eget felt

Jeg har både før jeg begynte med denne studien og under oppgaven ble skrevet, jobbet som journalist i lokalavisen Helgelendingen i Mosjøen, Nordland. Gjennom jobben som lokaljournalist har jeg jevnlig kontakt med kilder, lesere, politikere, næringslivsledere og andre aktører i lokalsamfunnet, i tillegg til kollegaer.

Det gjør at jeg på grunn av min erfaring, tar med meg noen oppfatninger om hva lokaljournalistikk betyr for folk inn i forskningen. Men det gjør også at jeg blir svært nær det jeg forsøker å besvare i denne oppgaven. Mathisen (2011) argumenterer for at dette kan være en fordel, og gi en del forkunnskap om feltet.

«Den innsikten en forsker har ervervet seg gjennom flere års utøvende virksomhet i et fagfelt eller en profesjon, er nærmest umulig å oppnå gjennom noen få intervju i et ukjent felt»
(Mathisen, 2011, s. 3).

Innenfraperspektivet har både fordeler og ulemper. Å komme innenfra et felt, kan for eksempel gjøre at jeg som forsker unnlater å stille enkelte spørsmål, eller tar enkelte ting for gitt. Den delen av kunnskapen som er uttalt og ikke definert kan gi en forsker som kommer fra samme felt noen utfordringer (Mathisen, 2011, s. 5). Det er også viktig å dra inn i denne diskusjonen at jeg har intervjuet publikum, og ikke journalister eller andre redaksjonelle medarbeidere. På grunn av det valget identifiserer jeg meg ikke så mye med deres hverdag som jeg kanskje ville gjort dersom jeg hadde valgt andre typer informanter. Mathisen (2011) reflekterer over hvordan forskeren lett kan identifisere seg med informanter innen et kjent felt. Selv om de aller fleste informantene ikke hadde samme yrkesbakgrunn som meg, har vi kanskje andre fellestrekk. Jeg kan kjenne meg igjen i noe av innholdet i materialet, men samtidig kan valget om å intervju publikum fremfor journalister gi meg en større distanse.

Blant annet skriver Mathisen (2011, s. 4) at hun kan ha en lettere tilbøyelighet til å akseptere journalistenes fortellinger, og kan identifisere seg mer med journalistene enn ansatte i markedsavdelinger og kilder i studier hvor alle disse tre gruppene ble intervjuet. Med bakgrunn som journalist, kan jeg også kjenne på følelsen av å ville forsvare eller snakke om journalistiske valg og prioriteringer når informantene snakker om deres erfaring med media. Da er det viktig å tre tilbake, og først og fremst la dem snakke og avgjøre hva de mener er viktig, og hva de legger merke til som publikum.

Min kjennskap og erfaring med lokaljournalistikk kan påvirke arbeidet jeg gjør både når det kommer til spørsmål og andre vurderinger i intervjusituasjonen, men også analysearbeidet, hvor jeg tolker og velger ut blant den informasjonen jeg har fått hva som skal få størst plass i masteroppgaven. Med bakgrunn i journalistikken er det lett å dra slutninger om at dette gjør meg for nær feltet, inhabil eller ugild. Men journalistikk og forskning har gjerne ulikt syn på fordelene og ulempene ved å ha førstehandskunnskap om et spesifikt felt. Læreboken «Etikk for journalister» diskuterer blant annet objektivitet i journalistrollen, både i et historisk perspektiv, og hva det kan bety i hver enkelt journalist sin arbeidshverdag i tillegg til refleksjoner rundt selve objektivitetsidealet (Svein Brurås, 2010, s. 42-43).

Innenfra-forskning er ikke er dårligere eller mindre vitenskapelig holdbar forskning enn når forskeren kommer utenfra, men det kan gi andre analyser, uten at det gjør de usanne eller uriktige (Mathisen 2011, s. 15-16). Samtidig er det viktig å påpeke at mye av min kunnskap om betydningen av lokale medier i hovedsak handler om de stedene jeg selv har bodd, studert og aller mest jobbet. Dette er alle små steder, som kan være annerledes enn bydelene i Oslo. Denne forskjellen, og min manglende erfaring med å leve og bo i Oslo, gjør at jeg hadde en svært genuin nysgjerrighet for å finne ut mer om hvordan innbyggerne så på lokale nyheter, lokal informasjon og lokaljournalistikk. Min interesse for, og erfaring med feltet, gjør at jeg kan ha spørsmål andre ikke har, og et annet ønske om å bringe publikums meninger til torgs. Det har også betydning for at jeg ser behovet for både å utforske publikumperspektivet, og å bidra til forskning om lokaljournalistikk. I denne masteroppgaven har jeg hele veien forsøkt å tre inn i en rolle som forsker, og dermed se på lokaljournalistikken i Oslo på en annen måte enn jeg ville gjort som journalist.

3.6 Andre forskningsetiske hensyn

Det er flere forskningsetiske hensyn å ta i alle forskningsprosjekter. Jeg jobbet tidlig med, og fikk godkjent prosjektet hos NSD – Norsk senter for forskningsdata når det gjaldt

oppbevaring av personopplysninger. Personopplysningsloven sier at studier som «*forutsetter behandling av personopplysninger*», skal meldes til NSD (Thagaard, 2015, s. 25).

Ved dette prosjektet er det også viktig å få med at publikum ikke har for vane å bli intervjuet ofte, og heller ikke intervjuet til forskningsprosjekter. Det har betydning for etikken fordi det gjør at det er ekstra viktig å forklare premissene for deltakelse i prosjektet og muligheten for å trekke seg. Jeg har informert alle mine informanter muntlig og skriftlig om deltakelsen, og muligheten for å trekke seg. I samtykkeskjemaet er anonymiseringen og premissene for det sentralt, og derfor det første jeg tar opp i dette delkapittelet. At publikum, som de informantene jeg har valgt å intervju, ikke har for vane å bli intervjuet i forskningsprosjekter, har også betydning for hvordan forskeren kan tilrettelegge situasjonen.

«For forskeren er intervjuet en godt planlagt situasjon, men det er uvant for de fleste informanter. I intervjusituasjonen må intervjueren prøve å forstå hvordan informanten ytrer seg på bakgrunn av det vedkommende forventer at intervjueren vil ha informasjon om, understøttet av intervjuerens umiddelbare muntlige og visuelle oppmuntringer.» (Tjora 2012, s. 109).

Det er flere måter å gjøre informantene mer informert og komfortabel i en uvanlig situasjon. Som nevnt er informasjon om prosjektet og situasjonen svært viktig sammen med klargjøring av premissene for å delta (Thagaard, 2015, s.26). Samtidig mener jeg at det også er viktig å trygge informantene underveis med å tydeliggjøre spørsmål om det er noe de er usikre på, nikke, smile og oppfordre til å utdype der det kan være aktuelt, og vise et kroppsspråk der det er tydelig at forskeren gir rom for å fortsette samtalen der det er ønskelig.

3.6.1 Anonymisering av informanter

I forskning kan det på flere områder være mer vanlig å anonymisere kilder så godt det lar seg gjøre, enn å identifisere dem. Informantene i denne studien er ikke viktige som de privatpersonene de er, og navnene de bærer. Ingen av dem er offentlige personer hvor det ville være kjent hvem de var i de ulike jobbene sine, og ingen av dem er intervjuet i kraft av hvilken jobb eller posisjon de har i samfunnet. De er derimot alle sammen det vi kan definere som «vanlige folk», en blanding av pensjonister, en student og mennesker i jobber som krever høyere eller lavere utdanning. Det er derimot deres meninger, synspunkter og vaner som er interessante for studien.

For noen kan det virke mer fritt å uttale seg dersom de vet at deres uttalelser ikke vil kunne knyttes til navnet deres. Det kan også være et argument for anonymisering. I denne

masteroppgaven er det få eller ingen argumenter for å identifisere informantene, og derfor var det aldri aktuelt. Derfor har jeg valgt å anonymisere alle mine informanter. Jeg har oppbevart deres navn, og i noen tilfeller kontaktinfo, men vekke fra selve forskningen. Mellom det har jeg laget kodenavn basert på de mest populære navnene på den tiden informantene ble født.

I samtykkeskjema og før intervju informerte jeg om at dersom det var aktuelt i enkelte av deres sitat, kunne det hende jeg ville knytte enkelte demografiske kjennetegn som alder og bydel til sitatene deres, men at det ikke var sikkert. Dermed fortalte jeg også om muligheten for at slike opplysninger kombinert med sitatet, kunne bidra til identifisering, selv om det ikke var veldig sannsynlig. Jeg vil gjøre det jeg kan for å holde informantene anonyme, og kun ta med lignende opplysninger der jeg ser på det som nødvendig og/eller svært relevant.

3.6.2 Intervju på kafe og bibliotek

To av intervjuene foregikk på «offentlig plass», det ene på en kafe og det andre på et bibliotek. Det gjør at forbipasserende kan ha hørt deler av samtalene underveis, og det er vanskelig å sjekke eller vite om det har skjedd. Praktiske årsaker sammen med dårlig tid gjorde at disse stedene var blant de få som var mulige å bruke til intervju. Stedet kan gjøre at uvedkomne hører deler av intervju som skal brukes til forskning og anonymiseres.

Samtidig kan stedet intervjuene ble holdt på, være med å gjøre informantene mer komfortable, siden det er et sted de kjenner til og bruker i hverdagen. Nettopp det å være trygg og komfortabel i intervjusituasjonen kan være viktig for mange. Tjora (2012, s. 120) skriver om at det er vanlig å gjøre dybdeintervju på «steder der informanten kan føle seg trygg». Tjora viser til flere eksempler hvor intervju ble gjennomført på kafe etter deres ønske.

«Betydningen av sted kan virke som en liten detalj. Men det viser seg at dette har stor betydning i enkelte intervjusituasjoner.» (Tjora, 2012, s. 122).

Selv om andre løsninger kunne vært mulig hvis jeg hadde hatt bedre kjennskap til steder og mer tid til å avtale, synes jeg også at intervju i offentlighet er noe å være pragmatisk rundt. Det er stor forskjell på hva forskere jobber med i studier hvor informanter blir anonymisert. Hovedårsaken til å anonymisere i denne studien er at det ikke er informantene i seg selv som er viktige – men svarene de gir. Innholdet i materialet og spørsmålene i intervjuguidene handler ikke om dype personlige spørsmål som sykdom, traumatiske opplevelser eller kriminelle handlinger for eksempel.

Jeg mener også det er grunn til å vektlegge at informantene ikke reagerte synlig negativt på å bli intervjuet disse stedene. I begge tilfeller var det til dels noen av informantene som foreslo

sted. Dette mener jeg gjør at det kan ansees som greit å ha fokusgruppeintervju i offentlige rom der det er mulighet for å holde samtalen så tett til bordet og lite hørbar for uvedkommende som mulig.

3.6.3 Å savne noe du ikke har – intervju om lokaljournalistikk

En åpenbar svakhet ved å intervju publikum i Oslo om lokaljournalistikk, er at jeg skal intervju dem om noe de strengt tatt ikke har, eller har lite av sammenliknet med andre. Det kan være vanskelig for publikum å savne noe de ikke har, langt mindre uttale seg kvalitativt om det. Men det er vanskelig å gardere seg mot denne utfordringen. For mange vil det være lettere å vurdere det som finnes eller noe de har sett at har eksistert, enn noe de ikke vet om, eller ikke ser for seg på samme måte. På grunn av slike vurderinger, har jeg forsøkt å stille åpne spørsmål først, så oppfølgingsspørsmål, tilpasse intervjuguide, og komme inn på konkrete tema enten ved hjelp av spørsmål eller svar fra informantene. Ved å bruke slike teknikker, har jeg forsøkt å unngå å stille for ledende spørsmål om en eventuell mangel på lokaljournalistikk. En svakhet med metoden kan også være at dersom spørsmålene blir stilt på en slik måte at publikum forstår at dette handler om mangel på lokalaviser, kan det være at de gir svar som de tror forskeren ønsker (Thagaard, 2015, s. 115), gjerne om å savne lokaljournalistikk, fremfor å svare så ærlig som mulig. Det er vanskelig å styre hvordan informanter vil oppfatte spørsmål.

Jeg har hele veien ønsket å være åpen om at dette handler om lokaljournalistikk og lokal informasjon, samtidig som jeg har forsøkt å ikke komme inn på konkrete medier og en eventuell vurdering av disse før det kom inn i samtalen ved hjelp av svar fra en eller flere av informantene.

4.0 Nyhetsbehov, redaksjonell dekning, tilhørighet og demokrati

Jeg vil presentere noen av funnene fra intervjuene jeg har gjort i dette analysekapittelet, og dele det opp i flere delkapitler. Noe av det som er gjennomgående, er at det er et klart behov for mer informasjon, og flere nyheter om bydelene i Oslo jeg har undersøkt. Det samsvarer mye med forskning på andre lokalsamfunn og andre teorier.

«An oversimplifying answer to the question what audiences want is to say that they want local information» (Císařová, 2017, s. 27).

Selv om det kan sies så enkelt som i sitatet over, kan hva slags informasjon publikum ønsker, hvordan og hvorfor de ønsker det utbroderes, og det vil jeg gjøre ved hjelp av innsikt i mine informanternes meninger. Informantene i både Gamle Oslo og Nordre Aker snakker om et tydelig behov for lokal informasjon og nyheter. De aller fleste uttrykker tydelig et genuint ønske om å vite mer om hva som foregår i bydelen sin, og flere legger merke til tema som kunne fått mer pressdekning enn det får. Flere forteller om, og legger godt merke til de lokale tema de innser at de ikke vet mye om. Dette kan være både politikk og administrasjon, men også oversikter over lokale foreninger og arrangement. Diskusjonene om lokale nyheter bærer også preg av at informantene har kunnskap om ulike tema, og ikke har en felles forståelse av det samme nyhetsbildet. Det kan komme av at en felles offentlighet redigert av pressen mangler, som er noe jeg vil diskutere videre i analysen.

I dette analysekapittelet vil jeg diskutere nettopp publikums behov for informasjon først. Det inkluderer både refleksjoner om hva informantene ser behov for, hva de savner som de har hatt, og hva de har og bruker av redaksjonelle nyhetskilder. Jeg vil dele det opp i flere delkapitler. Det inkluderer beskrivelser informantene har av den redaksjonelle dekningen, ønsker de har til bydelen, herunder politikere og administrasjon, og det informantene kunne tenke seg å lese, se eller høre mer om i redaksjonelle medier. I tillegg vil jeg diskutere fortellinger om at så lenge alt går greit i bydelen, ser ikke alle det store behovet for pressdekning. Knyttet til den diskusjonen vil jeg dra inn en spesifikk sak, hvor publikum reagerte etter de fikk vite om en større endring i samfunnet. Videre vil jeg diskutere informantenes tilknytning til sted og by, og hva det betyr for medievaner og behov for nyheter. Herunder vil jeg dra inn eksempler som både handler om de to aktuelle bydelene, og andre steder informantene har tilknytning til.

4.1 Redaksjonell dekning av de to bydelene – nå og tidligere

Mediestrukturen i Oslo har blitt endret de siste årene. Jeg vil knytte analysene i dette delkapittelet til ulike teorier, men vil også særlig knytte funnene i denne delen av analysen til

metodekapittel 3.2.2 som beskriver mediesituasjonen i de to bydelene og teorikapitlene 2.1 som beskriver Oslo som medie hovedstad og 2.2.1 som ser på de konkrete lokale mediene i alle bydelene, sammen med definisjoner og diskusjoner av denne typen medier.

Informantene er engasjert i sitt lokalsamfunn, og legger merke til hvordan bydelen deres blir dekt redaksjonelt, både i større og mindre mediehus. Fokusgruppeintervjuene bærer preg av at det er dekning av enkeltsaker som blir husket best, men også hvordan de ulike mediene behandler bydelene ulikt. Informantene har dratt frem noen konkrete saker i hver av bydelene som har blitt, eller blir, dekket tett. Jeg vil gå inn på flere av dem.

I Gamle Oslo har aksjon Strømsveien, en aksjon som handler om trafikksikkerhet for barn og unge og andre myke trafikanter på Vålerenga, fått noe mediedekning. Informantene har lagt merke til hvilke medier som har laget redaksjonelt innhold om dette, og reflekterer over hvordan mediedekningen har vært. Dette er en pågående aksjon, og derfor kan mye endre seg raskt, men det betyr også at informantenes minne rundt aksjonen og mediedekningen er ferskt. På spørsmål og snakk rundt hvordan informantene oppdaget trafikutfordringene i området, fortalte flere om at den trafikale problematikken var noe åpenbart de så utenfor vinduet eller da de gikk forbi. Men den spesifikke hendelsen som utløste selve aksjon Strømsveien, og mediedekningen som fulgte, husker informantene også godt. En av informantene er svært involvert i arbeidet med aksjon Strømsveien.

«For hun jeg startet aksjon Strømsveien sammen med, grunnen til at vi gikk sammen for å gjøre det, var fordi hennes sønn ble påkjørt her i fjor. (...) Det kunne gått ordentlig galt, han hadde englevakt. Da kom de, men det var jo nettopp Twitter sant, politiet hadde skrevet det på Twitter, og da kom Tv2 nyhetene, så kom NRK Nyhetene, så kom Østlandssendingen, så kom Aftenposten. Fordi det er så tragisk sant, det er femåring som blir påkjørt i gangfelt i 30-sonen av en bil som kjører i 70. Sant, du kan ikke få det verre. Da kommer de jo løpende, men alt etterpå, det har vært mye vanskelig. Det er Vårt Oslo da, elsker Vårt Oslo. Men, for de kommer jo alltid.» (Linda, 44 år).

Informanten beskriver her hvordan en hendelse fikk stor oppmerksomhet der og da. Etterpå skjedde mye som kan kvalifisere til oppfølgingsaker i redaksjonelle medier. Det var for eksempel protester, aksjoner, skolepatroljer på eget initiativ og poster på sosiale medier. Samtidig kommer potensialet for oppfølging når det gjelder både menneskelige, politiske og trafikale konsekvenser i etterkant av en slik trafikkulykke. Her beskriver både hun og andre informanter at det er kun Vårt Oslo som har vært til stede. Denne sammenlikningen mellom

Vårt Oslo og andre større medier, kan ligne på en tankegang vi kan se på mange mindre steder hvor større mediehus trekker seg ut etter at den store hendelsen er ferdig, mens lokale redaksjonelle medier fortsetter å lage innhold om området og hendelsen.

For eksempel ble brannen i Lærdal dekket av langt flere enn den nærmeste lokalavisa. Fra meldingen om brannen kom 18. januar 2014 til 31. mai, ble brannen nevnt i 6.629 medieoppslag i norske og utenlandske medier. Over 500 av omtalene kom fra utenlandske medier. 4.449 av medieoppslagene ble publisert i løpet av de to første ukene (Nilsen og Nervik, u. å. s. 3-4). I januar 2014 bodde det 2.174 mennesker i Lærdal³⁵. Slike hendelser og et slikt medietrykk kan være svært uvant og en påkjenning som blir lagt merke til. Men selv om svært mange andre medier var involvert i å dekke brannen, var det de lokale mediene NRK Sogn og Fjordane og Sogn Avis som publiserte flest artikler i perioden (Nilsen og Nervik, u. å., s. 14). Jeg kan trekke paralleller mellom denne saken og aksjon Strømsveien eller andre lokale saker i Oslo fordi vi ser likheten med at når noe alvorlig skjer, dekker alle større medier det. Den nevnte rapporten diskuterer også at medietrykket «*ebber naturlig nok noe ut*», og det er noe vi kan se flere steder etter en stor og alvorlig hendelse. Men likevel forblir de lokale mediene i området, følger ofte sakene tettere og lager i flere tilfeller oppfølgingssaker over lengre tid, enn det nasjonale og internasjonale medier gjør.

Over tid har flere medietilbud i hovedstaden med lokalt innhold blitt endret, redusert eller fjernet helt. Noen av dem er medier som informantene husker godt, i begge bydeler, og gjerne brukte til å holde seg oppdatert på stort og smått i byen sin. Også flere år etter de har blitt lagt ned, etterlater mediene et savn. Informantene beskriver hva som foregår nå, som de mener de ville sett i slike medier, og hvordan endret medielandskap har endret hverdagen.

«Sånn som den aksjon Strømsveien, det ville vært en knallsak for Aften Aften den gangen det eksisterte.» (Jan, 57 år).

Det de kaller Aften Aften, Aftenpostens kveldsavis, ble nevnt av flere, og hadde en sentral plass i hverdagen til flere av de informantene som har bodd i Oslo lenge nok til å huske den. I den grad informantene blir intervjuet om noe de har mistet, er det dette mediet. Men i stor grad forteller informantene om, og blir spurt om, medieinnhold de ikke har, og en redaksjonell dekning området ikke har hatt.

³⁵ <https://www.ssb.no/statbank/table/05212/tableViewLayout1/> [Lest 29.10.19]

«Mine foreldre abonnerte på det her, så jeg husker veldig godt at kveldsavisen kom, det var liksom min tid etter skolen, litt som lekser, og hva det nå var alt. Men jeg var alltid ute og henta den for å bla igjennom, for å lese det lokale. Men da var det jo fra hele byen. Så det var ikke så ofte kanskje at det var fra akkurat der jeg bodde, som var samme sted som jeg bor nå. Men det var allikevel en greie på det å binde byen sammen som ikke finnes i dag, altså. Det savner jeg i grunnen.» (Per, 64 år).

Dette viser at det lokale innholdet i Aftenpostens kveldsavis var tydelig ønsket av de som mottok det, og savnet nå i etterkant. Folk ønsket ikke bare nyheter fra akkurat deres nabolag, men gjerne lokale nyheter fra flere bydeler i Oslo.

I forbindelse med saker som aksjon Strømsveien og andre konkrete saker eller hendelser, spurte jeg informantene om de har tipset mediene selv, men også om media kom dersom de ikke ble tipset først.

«Det er ingen som kommer hvis ikke du sier ifra selv. Neida, må si ifra, og det er ikke alltid de kommer da heller.» (Linda, 44 år).

I journalistikken diskuteres det hvordan journalister kan drive med ideutvikling og få nye ideer til saker i nærmiljøet, all den tid svært mange av journalistene i Norge jobber i lokale redaksjonelle medier. Lærebøker i journalistikk dedikerer gjerne hele kapitler til ideutvikling og research (Handgaard m. fl., 2013, s. 6). Enkelte ganger kan lokalaviser og lokale etermedier bli beskyldt for å fremheve små nyheter, å fylle spaltene, eller skrive «agurknytt». Samtidig ser vi at publikum i Oslo opplever at mediene ikke selv tar initiativ til å dekke pågående saker. Det kan illustrere noe av ulikhetene som dukker opp når mindre samfunn har en lokalavis «alene», mens flere bydeler i Oslo blir dekket av samme nettavis.

«Alle mediene snør jo ned i alle mulige aksjonister på alle slike områder, og de sitter jo med bunker som de sorterer. Det er ikke lett nå gjennom der, du skal ha en god sak, og du skal være god til å selge den inn.» (Jan, 57 år).

Om publikum, representert via disse informantene, har inntrykk som dette av deres lokalavis sin mengde tips, kan det gjøre noe med forhåpningene og forventningene til å få spalteplass til det de ønsker at avisene skal bruke det på. Denne studien har ikke grunnlaget for å si noe om antall tips til verken lokale redaksjoner i Oslo eller andre steder i landet. Men publikums inntrykk av mediens tipsbunker, kan si noe om at de ikke tror lokale redaksjonelle medier har mulighet til å rekke over det de får tips om, og derfor ikke kan ta imot alle ideer utenfra

redaksjonen. Dersom publikum har inntrykk av at lokaljournalistene ikke kommer ut i felten på eget initiativ, kan det gjøre noe med deres oppfattelse av lokalavisa og ønske og initiativ til å bidra med tips og innspill. Samtidig kan vi se at dette er opplevelser engasjerte mennesker i bydeler i Oslo deler med innbyggere i Port Talbot i Wales.

En informant som også var engasjert i en protestgruppe uttrykte i Howells (2015, s. 237) studie at han/hun hadde forsøkt å ta kontakt med redaksjonelle medier i Wales, også regionale medier, men at de ikke var interessert i hva som foregikk i Port Talbot. Det frustrerte de engasjerte innbyggerne at media ikke ville dekke deres by (Howells, 2015, s. 237). Dette kan sammenliknes fordi det kan vise en av konsekvensene ved at media prioriterer vekk lokale aksjoner og arrangementer i enkelte deler av en region eller kommune.

I dette delkapittelet har jeg drøftet informantenes syn på hvordan redaksjonelle medier dekker deres bydel. Et konkret eksempel jeg har dratt frem, er aksjon Strømsveien på Vålerenga i Gamle Oslo. Med den som bakgrunn, ser vi at informantene legger merke til at Vårt Oslo dekker lokale saker tettere enn større medier som holder til hovedstaden. Disse betraktningene har jeg diskutert opp mot annen teori, og det viser at informantene deler syn på redaksjonell dekning, og frustrasjon over mangelen på det, med informanter i Port Talbot i Wales.

4.2 «Du vet noe jeg ikke vet» - det som ikke kommer fram

Noe av det interessante som kom frem i fokusgruppene var de momentene i samfunnet informantene ikke mente kom godt nok fram i media. Dette delkapittelet er viet diskusjoner om det som ikke blir dekket godt nok, det informantene føler de ikke har god nok kunnskap om lokalt, og det de vet, men ikke hører om i redaksjonelle medier. Slike diskusjoner ledet noen samtaler inn på en form for delt offentlighet. Informantene reflekterte rundt ulik kunnskap på tvers av generasjoner eller livssituasjoner, og et ønske om at «verden utenfor» skulle vite mer om hvordan innbyggerne selv så på bydelen de bodde i.

Jeg spurte informantene i Gamle Oslo direkte «Hva tenker dere om hvordan andre medier [enn Vårt Oslo] dekker bydelen deres da?» etter at nettavisen hadde blitt dratt inn i samtalen, hvorpå en stillhet og svar som «gjør de det?» fulgte. Samtidig startet dette en diskusjon om hvilke aspekter av livet i Gamle Oslo som får oppmerksomhet i større medier.

«Jeg synes jo mye av nyhetene om Gamle Oslo er veldig negative. Altså, om forskjellene, og kriminalitet og diverse som skjer her da. Altså, det er jo mye av det også, og det er jo selvfølgelig noe man skal dekke, men jeg synes at det burde vært mer positive som skjer her

også, for det blir ofte sånn, sagt i en bisetning på en måte. Mens, de altså ja, kriminaliteten og forskjellene og sånn er liksom det som på en måte blir til det store i media.» (Emilie, 20 år).

Informanten beskriver her et mediebilde som flere andre i fokusgruppen sier seg enig i, og ser at de får tilbakemeldinger om når de snakker med kjente som ikke har bodd i Gamle Oslo. De nevner flere eksempler, og viser til hvordan bydelen deres kommer ut når det er snakk om i sammenlikninger av flere bydeler i Oslo.

«Det er klart, så fort det er statistikker som blir vist fram, så kommer jo disse bydelene dårlig ut. Det er lave lønninger, det er barnefattigdom, det er hele pakka. Og det blir jo gjentatt, og gjentatt og gjentatt.» (Anne, 75 år).

En tydelig entydig mening fra alle informantene i fokusgruppen fra Gamle Oslo, er at informantene mener det er mye tryggere i bydelen sin, enn det de kan få inntrykk av fra andre kilder enn innbyggerne. For eksempel forteller de om at media tegner et annet, og mindre trygt bilde av Gamle Oslo enn de kjenner seg igjen i. Informantene forteller også om bekjente som bare hører om Tøyen og kriminalitet når de hører om østkant-bydelen Gamle Oslo, og dermed tror det er mer utrygt der, enn det informantene føler selv. Det er mange sitater jeg kan bruke for å eksemplifisere dette, men jeg vil oppsummere med to innspill fra to informanter. «Linda» ikke la restriksjoner for hvor barna kunne gå i Gamle Oslo, men var nervøs da de skulle besøke Oslo City. Samtidig snakker «Emilie» om at miljøet på Tøyen har blitt bedre de siste årene, og at hun aldri har sett på det som farlig å gå gjennom den delen av bydelen. Men det neste sitatet viser også at denne tryggheten, og følelsen av å oppfatte området som noe annet enn det de ser og leser i media, går på tvers av generasjoner.

«Nå etter hvert som det har kommet nattbusser og sånn så kan jo selv en gammel dame komme hjem med offentlig transport midt på natta. Da reiser jeg sammen med en haug med ungdommer. Det er helt i orden.» (Anne, 75 år).

Samtidig som informantene diskuterer selve bydelen sin og hvordan det er å bo der, forteller de om flere aspekter ved Gamle Oslo som informantene mener kunne blitt omtalt mer i media. Her kommer informantene også inn på deler av samfunnet informantene ikke synes de har full oversikt over.

«Hva gjør bydelsutvalget, hvordan forvalter de de pengene de har til disposisjon? Det er jo litt penger, men ikke veldig mye, sånn relativt sett. Hva gjør de med dem? Også det som vi også liksom var inne på i sted, de positive sakene som ikke blir nevnt, som bare blir liksom,

får ligge der. Vi som bor her vet om noen, men andre gjør det ikke. Og du kan vite om positive ting som jeg ikke vet om» (Jan, 57 år, nikker til Emilie på slutten).

På slutten av dette sitatet er Jan inne på noe svært interessant. Det at han, i en annen alder og livssituasjon enn «Emilie» ser for seg at hun vet om noe annet enn ham, sier noe om mulighetene for en delt offentlighet. Dette er ikke nødvendigvis spesielt for dette lokalsamfunnet, men det er spesielt interessant i den mediesituasjonen Gamle Oslo befinner seg i. Det kan være slik at «Jan» og «Emilie», og mennesker i Oslo som de deler ulike demografiske kjennetegn med, vet om ulike hendelser, fenomener og kjenner til ulike lokale profiler. I så fall har det mye å si for hvordan hver og en av dem oppfatter det lokalsamfunnet de lever i. Begge disse sitatene, og store deler av intervjuet, viser at informantene vet om flere positive endringer eller hendelser i Gamle Oslo, som de ikke har lagt merke til at har blitt omtalt i redaksjonelle medier. Også hos Howells (2015) finner vi en lignende beskrivelse. Innbyggere i Port Talbot opplever også at det foregår sportslige og frivillige aktiviteter i lokalsamfunnet som de ikke visste om (Howells, 2015, s. 238-239).

Samtidig viser hennes funn at flere informanter diskuterer rykter, er forvirret, og mangler informasjon om spesifikke hendelser i deres lokalsamfunn (Howells, 2015, s. 249). Det er forskjell på mediesituasjonene og informantene i de to utvalgte bydelene i Oslo og i byen Port Talbot. På flere områder er de like og har noe til felles i funnene. Blant mine informanter har jeg derimot ikke funnet tegn på det samme nivået av usikkerhet, mengder rykter eller spørsmål om konkrete steder og hendelser. Selv om det viser potensielt ulikhet i materialet, kan det også vise tegn på hva som skjer når et område blir stående enda mer uten journalistisk dekning, enn det bydelene i Oslo har nå. I Port Talbot ble informantene i stor grad intervjuet om noe de hadde hatt, men nå ikke lenger hadde (Howells, 2015, 232-233) mens innbyggerne i bydelene i Oslo i større grad forteller om noe de ikke har, og ikke har hatt på samme måte som det var i Port Talbot.

Delt offentlighet kan også defineres som fragmentering av virkeligheten. Enjolras m.fl. (2013) har spesielt sett på dette i sosiale medier. Med dagens teknologi har publikum tilgang på mange ulike typer nyhetskilder, og kan velge hva de følger med på.

«Dette gir publikum muligheten til bare å eksponere seg for medieinnhold de allerede er interessert i. Resultatet kan bli at offentligheten fragmenteres i ulike segmenter, såkalte ekkokamre» (Enjolras m. fl. 2013, s. 35).

Ekkokamre forbindes kanskje vel så ofte med meninger, og forhold hvor enkelte mennesker kun får høre, og søker innspill som de er helt eller delvis enige i. Men i dette tilfellet kan vi tolke det til å handle om interessefelt, og hvordan noen innbyggere kun får informasjon om hendelser eller endringer i samfunnsområder hvor de allerede har en interesse eller allerede er involvert. Det kan være for eksempel barnas fritidsaktiviteter, skole og tema foreninger melder om og lignende.

Til forskjell fra delt offentlighet, kan en felles offentlighet diskuteres, hvor store deler av befolkningen mottar den samme informasjonen, og kan diskutere de samme hendelsene. Da NRK hadde monopol på tv- og radiosendinger, kunne mange forvente at naboer, kollegaer og kjente hadde sett det samme radio- eller tv-programmet. Dermed kunne de diskutere det sammen. Bakgrunnen var at det på den tiden fantes et begrenset medieinnhold som de aller fleste i Norge hadde tilgang til. Dermed kan den tiden forstås som en felles offentlighet og felles informasjonstilgang til det samme mediet. I mange lokalsamfunn er det et eller noen få lokale redaksjonelle medier som på en slik måte er en absolutt hovedleverandør av lokale nyheter og lokalt medieinnhold. Men i flere bydeler i Oslo kan det være vanskelig å finne det som er felles for alle, fordi et rom for felles samtale og debatt og medieinnhold de aller fleste har tilgang til og bruker, rett og slett ikke finnes. Husstandsdekningen til flere av de lokale bydelsavisene kan ikke måles på grunn av manglende abonnementsløsninger.

Dekningsområdene og innholdet deres er ikke alltid avgrenset eller konkret nok til å virke samlende.

Ulikheter i hva slags informasjon publikum har tilgang til, søker, og får tak i, kan også skape informasjons-gap. Studier viser at mennesker med lavere utdanning bruker internett på en annen måte enn publikum med høyere utdanning (Enjolras m. fl., 2013, s. 43). Sammen med andre faktorer, som alder og familiesituasjon, kan mye bidra til at mennesker i samme lokalsamfunn ikke får informasjon om de samme temaene. Mine funn kan tyde på at publikum særlig får ulik informasjon og mottar ulike nyheter. Men dette er en del av en utvikling som ikke bare har med nye og gamle lokale redaksjonelle medier i Oslo å gjøre. Det er flere faktorer som påvirker dette, og min studie går ikke inn i alt. Nye sosiale og digitale medier, og endringer i den norske mediestrukturen siden en kanal hadde monopol på tv og radio i 50 år (Enjolras m.fl., 2013, s. 41) til hvordan det er nå, har betydning for hva slags informasjon ulike deler av befolkningen får. Den lokale mediestrukturen i Oslo har også endret seg de siste årene. Bare de siste 10-15 årene har Aftenpostens Aften-utgave blitt nedlagt, samtidig som flere av bydelsavisene har endret distribusjonsmåte, blitt nedlagt eller

startet opp. Mange ganger kan det ta tid før et lokalt redaksjonelt medie fester seg i bevisstheten til publikum, og blir en del av deres naturlige mediedøgn.

Det er viktig å understreke at delt offentlighet, informasjons-gap og ekkokammer ikke bare handler om hva slags informasjon publikum søker aktivt, men også hva som er lett tilgjengelig for dem. Med få redaksjonelle ressurser for å dekke områder med en del befolkning, er det flere saker som kan bli lite omtalt i lokale redaksjonelle medier i Oslo. For en del publikum og mediebrukere, kan det hende at de delene av samfunnet som ikke blir omtalt i redaksjonelle medier, kun er tilgjengelig gjennom «Jungeltelegraf», altså prat gjennom nettverk. Denne uformelle praten kan både foregå på butikken og i chattekanaler på nett, men den har uansett gjerne en mer uformell, mindre systematisk og oversiktlig form enn redaksjonelle medier. Denne «Jungeltelegraf» kan virke veldig ulikt etter hva slags og hvor stort sosialt nettverk hver enkelt person har lokalt. Forskjeller i bakgrunnen til flere av informantene mine, var noe som ble nevnt og diskutert. «Linda» for eksempel, har barn på to forskjellige skoler.

«Gjennom de så vil jeg tro at du får ganske stor kontaktflate. Jeg har ikke barn og ikke den kontaktflaten.» (Jan, 57 år).

Gjennom dette sitatet, og diskusjoner informantene har mellom seg, ser vi at informantene reflekterer over hvor de får informasjon i hverdagen sin fra. Refleksjonen handler også om hvordan de forstår at bakgrunnen deres og livssituasjonen deres påvirker hva de får vite av informasjon og nyheter fra sitt eget nærområde.

Jeg vil dra diskusjonen litt tilbake til de konkrete temaene informantene legger merke til at de for lite informasjon om i redaksjonelle medier. Et nevnt sitat fremsagt av «Jan» (side 44), handlet om den redaksjonelle dekningen av bydelsutvalget og deres bestemmelser, og det er vel så viktig å diskutere. Dette kom fram i en del av samtalen hvor informantene snakket om hva de kunne tenkt seg mer innhold om i pressen. Flere av informantene i begge bydeler uttrykte at de ikke hadde god oversikt over bydelspolitikken eller -administrasjonen, og at dette var noe de synes det kunne vært mer redaksjonelt innhold på. Politikk og administrasjon er noe flere nevner at de sjelden leser om i lokale medier, så vel som i riksavisene. En annen studie viser at politikere reflekterer over konsekvensene av manglende dekning av politiske prosesser i egen kommune. Her er det snakk om en mindre kommune, som ikke er kjerneområdet i deres lokalavis sitt dekningsområde.

«Det tror jeg betyr at innbyggerne er veldig uvitende om hva vi holder på med. Og dermed virker de veldig uinteresserte i det vi holder på med. Spesielle saker kan det bli mye prat om etterpå, etter at vi har gjort vedtak. Men hvis det hadde blitt skrevet litt mer i avisa om hva vi holdt på med, så tror jeg nok at innbyggerne hadde engasjert seg litt mer, på forhånd. Og kunnet ha hatt innflytelse på det, òg. (Politiker, opposisjon)» (Winsvold, 2013, s. 125).

Denne politikeren har konkrete forslag til hvordan politiske vedtak kan bli gjort mer kjent, og publikum kan bli mer opplyst om hva som foregår i området. Politikk har innvirkning på mye, og politiske vedtak kan ha betydning for folks hverdagsliv.

Også I Port Talbot er det deler av samfunnet som ikke blir dekket journalistisk, eventuelt svært lite. *“There is also strong evidence to suggest news stories are going unreported.”* (Howells, 2015, s. 236). Helt konkret diskuterer Howells blant annet at Europas største biomasseenergi-anlegg, lokalisert til Port Talbot, har blitt lite omtalt siden det ble etablert i 2007. Ved at større bedrifter som dette blir lite omtalt i media, får publikum lite informasjon om det som skjer der, og få verifiserte og balanserte nyhetssaker om noe som kan påvirke livet deres og lokalsamfunnet de lever i.

Informantene mine nevner også flere helt konkrete saker som de skulle ønske at medier som dekker Oslo i større og mindre grad, omtalte. Dette viser at informantene, som foreldre, deltakere i samfunnet og innbyggere får vite hva som foregår i samfunnet deres.

Informasjonen kan komme til dem fra andre kilder, selv om de ikke alltid får lese om det i lokalavisen.

«På kartleggingsprøver og sånn i Oslo så kommer Jordal [skole] kjempegodt ut nå. Men det står det ikke noe sted! (...) Vi kom jo veldig heldig ut av det i den Ung i Oslo-undersøkelsen som kom nå. Der kom vi veldig heldig ut av det i forhold til mange av vestkantbydelene.» (Linda, 44 år).

Med dette viser «Linda» at hun og andre innbyggere i Gamle Oslo vet om hendelser og opplysninger om bydelen sin, som ikke kom fram i redaksjonelle medier. Noe på grunn av at det ikke blir omtalt redaksjonelt, kan dette være informasjon ikke alle andre visste om. Det er forskjell på om det er større bedrifter midt i lokalsamfunnet i Port Talbot som ikke blir skrevet om, og resultater fra kartleggingsprøver ved en enkelt skole i Gamle Oslo. Men begge observasjonene viser at det er områder av samfunnet som blir skrevet lite eller ingenting om. Det kan skje hvis en by eller bydel faller mellom to stoler i et medieområde, eller får lite

lokaljournalistisk dekning. I stor grad er det nettopp det som har skjedd både i Gamle Oslo og i Port Talbot.

Noen legger også merke til at selv om deres delbydel ikke er den med mest aktivitet, er det noe som kunne inspirert til journalistisk dekning der. I innledningskapitlet siterte jeg Raymond Johansen, som lurte på hva befolkningen mente om fortetting i Oslo (Johansen, 2015). Flere av mine informanter har meninger om nettopp det, og legger godt merke til hva som skjer rundt dem. En av informantene har vokst opp i samme område som han nå har flyttet tilbake til. Han har lagt merke til flere endringer i delbydelen.

«Dette med fortetting, det skjer jo overalt i disse hagebydelene i Oslo-området, det skjer jo hos meg òg. (...) Da var det èn familie som bodde der. Nå har det blitt èn leilighet i første, og èn i andre, og et hus i hagen. Og dette går jeg forbi hver dag, så jeg går og ser på det, de har drevet og bygget, og det skal flytte inn folk der og.. skulle egentlig vært artig å lese mer om de tingene der, også.» (Per, 64 år).

Han fortalte også at det eneste som ble skrevet om i den delen av bydelen hvor han bodde, var en bom som biler ikke fikk kjøre gjennom, kun busser og utrykningskjøretøy. Samtidig viser «Per» til historiske steder han mener kan være interessant for lokale redaksjonelle medier å omtale. Han trekker også fram eksempel med gründere som driver bedrifter hjemmefra, og at det kan være interessant å lese om det. Men slike saker finner han lite eller ingen omtale av i de lokale redaksjonelle mediene.

Dermed reflekterer publikum både over generelle tema som kunne fått mer oppmerksomhet, og at det er mulig det finnes mer i området enn det de kjenner til. Det kan også ses på som et eksempel på hvordan publikum uttrykker et behov for mer allsidig informasjon fra nærområdet sitt enn de har tilgang til per nå.

I dette delkapitlet har jeg diskutert flere aspekter ved samfunnet som innbyggerne, her representert av noen informanter, føler at de mangler informasjon om, og kunne tenkt seg å vite mer om. Blant annet handler det om mangel på kunnskap om lokale politiske beslutninger. Noe av den diskusjonen blir med videre i neste kapittel, hvor informantene forteller om hva de skulle ønske bydelene bidro med når det gjelder informasjon. I det foregående delkapitlet har vi også sett at informantene trekker fram små og store saker i samfunnet som kunne blitt redaksjonelle nyheter. Det er ideer informantene har, og informasjon de har som innbyggere, men ikke får lese om i redaksjonelle medier.

4.3 Ønsker til bydelene om informasjon – demokratisk plikt

Til nå har jeg i stor grad diskutert redaksjonelle medier. Men de er ikke de eneste aktørene i samfunnet som kunne bidratt med informasjon og hjulpet publikum med å dekke det informasjonsbehovet vi får vite at de har. Flere av informantene går langt i å understreke bydelenes plikt til å gi informasjon. De peker spesielt på områder som politikk og forvaltning innen hver bydel og hva de vet om det. Men samtidig inkluderer de annen informasjon fra det offentlige, og viser til hvordan det er forskjell mellom bydeler og kommuner når det gjelder det å gi ut offentlig informasjon. Ved å trekke inn både det de får informasjon om, det de ser at blir gitt informasjon om andre steder, og de konsekvensene dette måtte ha, viser informantene at publikum reflekterer rundt det de blir tilbudt av offentlige informasjonskilder i hverdagen.

«Jeg får mye mer informasjon fra [Kommunenavn] kommune enn jeg noensinne har fått fra bydelen her iallfall. Jeg har hytte i [Kommunenavn] kommune. Jeg får mailer hvis det er noe.» (Inger, 72 år).

Hun hadde med seg flere konkrete lapper mottatt i postkassen av Oslo kommune til intervju, og den andre informanten viste til at han også hadde fått det samme. De snakket om konkret informasjon om søppelsortering, bompenger og lignende mens de så på lappene. Samtidig kom de fram til at alt dette kom fra Oslo kommune sentralt, og ikke bydelen Nordre Aker. I stor grad var det nettopp fra bydelen de savnet informasjon, og så at de gjerne kunne visst mer om hva som foregikk. «Inger» viste til at hun kjente noen som til vanlig bodde i Nordre Aker, men en periode hadde bodd i en leilighet på Grünerløkka.

«Der fikk de, med regelmessig mellomrom, oversikter over alle tilbud til eldre. Kom i postkassene. Både om tjenestene, og om arrangementer og om ting som skulle skje. Og det var så ålreit sa hun. (...) Det greier de på Grünerløkka, men i denne aldersvennlige bydelen, gjør de ikke det. Foreløpig.» (Inger, 72 år).

Selv om dette ikke er en innholdsanalyse over hva de ulike bydelene gir av informasjon, kan oppgaven etterstrebe å si noe om publikums opplevelse av informasjonen fra bydelene og de ulikhetene de selv legger merke til. Her oppdager informanten selv ulikheter mellom bydeler, og prater om noe hun selv ønsker. Nordre Aker bydel har en satsing på å være aldersvennlig bydel. På Nordre Aker bydels hjemmeside står det at det blant annet handler om samfunnsdeltakelse, bolig, helse- og omsorgstjenester og aldersvennlig transport³⁶.

³⁶ <https://www.oslo.kommune.no/helse-og-omsorg/eldreomsorg/aldersvennlig-by/> [Lest 04.11.19]

Informantene nevnte at det eneste de hadde hørt om var rosa busser, som er et tilbud om transport for eldre. Helt konkret trakk informantene i denne gruppen spesielt fram et arrangement som bydelen Nordre Aker sto for. Informantene mente de fikk for lite informasjon om dette arrangementet, som publikum.

«Det er jo angående bydelsdagen i morgen da. For nå ser jeg at det er egentlig Avantor og et eksternt firma som har laget arrangementet. (...) Det er tydelig at de selger seg ut, til noen som er mer opptatt av å profilere seg som firma, eventfirma så det bare viser at vi må passe på at vi holder regien i eget hus altså. (...) Hadde de [bydelen] nå på nettet kunne hatt et, for eksempel et kart over morgendagen, som viser hvor ting og tang skjer. For det tror jeg sto i et eller annet nummer av Talefoten» (Bjørn, 67 år).

Her kommer den første referansen i sitat til et menighetsblad. Talefoten er menighetsbladet for Grefsen menighet. Denne fokusgruppen diskuterte menighetsblad ved flere anledninger, og jeg vil komme tilbake til analyse av det som informasjonskilde i kapittel 5.

«Man kan jo ikke, som kommune, kan jo ikke selge ut informasjonsforpliktelsene sine til menighetsblad og menighetsgrenser. Jeg synes ikke det går an egentlig altså.» (Inger, 72 år).

Disse to sitatene kommer like etter hverandre i intervjusamtalen. Begge etterlyser tydelig at bydelen setter seg i førersetet og får ut lik informasjon til alle, uansett hvilket menighetsblad de får eller ikke, og hvor de bor. Det er et tydelig behov for mer offentlig informasjon om det som skjer i bydelen. Blant annet handler det om arrangement, og det er et tydelig ønske fra informantene at samme informasjon skal nå ut til alle.

I tillegg til slike tema, snakket jeg med alle informantene i begge bydeler om politikk, spesielt ettersom det nylig hadde vært lokalvalg. Noen informanter mente imidlertid at lokalvalgekampen for bydelene hadde *«ikke vært nærværende i det hele tatt, tror jeg, hvis vi tenker på Kampen og det området»* (Anne, 75 år).

Flere av spørsmålene i intervjuguiden handler spesifikt om hva informantene vet om hvem som innehar ulike posisjoner i lokalpolitikken, hvordan bydelens budsjett brukes, og hvordan bydelsutvalget prioriterer. Jeg forsøkte som ellers å ikke legge føringer for hva informantene skulle mene og si, selv om det kan være en utfordring i mange typer spørsmål. Det unisone funnet fra alle som overhodet reflekterte over det og svarte noe på det, var at de visste for lite.

«Problemet er at det vet vi ikke, ikke sant. Tilbake til hovedpoenget på en måte.»
(Inger, 72 år).

Nettopp å vite hvem som har ansvar for ulike beslutninger og når i prosessen de jobber med sakene, er noe Winsvold (2013, s. 175) har diskutert som viktig for demokratiet. Flere av mine informanter viste til at informasjon fantes på bydelens eller kommunens nettsider, men at dette ikke var noe de oppsøkte selv. I denne delen av analysen vil jeg, som eller, kun bruke sitater fra noen få av informantene. Men jeg vil understreke at de utvalgte sitatene representerer meningene til flere enn de som blir sitert, da flere sa noe med tilnærmet likt meningsinnhold. Seks av informantene sa noe lignende som dette, og flere nikket enig til.

«Hvis spørsmålet er, er om, om vi vet nok om det som foregår der, så er svaret nei. Det gjør vi ikke. Jeg føler ikke at jeg vet nok i det hele tatt. Og jeg regner meg som et minst gjennomsnittinteressert menneske i lokalpolitikk og politikk generelt, men jeg vet ikke nok. Jeg synes det mangler, eller, jeg er ikke så interessert at jeg går inn og leser gjennom alle bydelsutvalg-referatene som du sier.» (Inger, 72 år).

Flere ga uttrykk for at de visste for lite om politikk, og at det var synd, samtidig som noen også kanskje ikke tenkte så mye over det i hverdagen. De fleste informantene sa også klart at de visste hvor de kunne finne informasjon om politiske vedtak, prioriteringer og budsjett. Men da henviste de først og fremst til offentlige kilder, og ikke redaksjonelle medier.

«Det kan man lese om, hvis man går inn på sidene til bydelen. Jeg går inn på der innimellom og ser om de har noe å meddele. Og da refererer de fra møter, og hva budsjettet er og, hva som kan brukes på de forskjellige ting. (...) Nei hvis det skulle gjelde vårt område, så tror jeg vi må inn konkret på bydelen, eller på Budstikka. Ellers så, eller, ja - som du sier, kanskje noe i Aftenposten. Men.. nei. Jeg tror at vi må søke informasjonen selv!» (Kari, 73 år).

Samtidig uttrykte også noen informanter klare indikatorer på at det var lite informasjon om politikk og administrasjon i andre kilder enn kommune og bydel, og at dette var noe som manglet. Flere savnet informasjon, og synes gjerne det burde bli mer tilgjengelig.

«Jeg vet ikke hvordan de folkevalgte jeg har valgt, hvordan de tenker om det og hva de mener med det. Jeg synes jo det er ganske viktig at det er noe redaksjonelt stoff også om politi-, om bydelspolitikken» (Inger, 72 år).

Med redaksjonelt stoff menes gjerne det som står i ulike redaksjonelle medier, enten det er artikler, referat, notiser, reportasjer eller intervju. I dette tilfellet er alt som omhandler bydelspolitikk aktuelt. Sitatet viser publikums ønske om å få vite mer om vurderinger og

prioriteringer lokalpolitikere gjør, og de meninger informantene har om denne mangelen på informasjon.

Pressen har en samfunnsfunksjon ved at den «skal påvise hvilke følger statlige og mellomstatlige føringer får for et lokalsamfunn, og samtidig legge til rette for at forhold i innbyggernes livsverden bringes i inngrep med institusjonelle, politiske og administrative instanser» (Engan 2019, s. 119).

Det er dermed pressens, inkludert lokalavisers, oppgave (blant annet) å skrive om politiske vedtak, og hvordan de får konsekvenser for innbyggerne. Prosjektet boken «Blindsone og mangfold» er basert på, er et forskningsprosjekt som har analysert til sammen 6.574 saker i lokale og regionale medier. 12 prosent av sakene i undersøkelsen handler om politikk, og det er de minste lokale fådagersavisene som har størst andel politisk stoff (Engan 2019, s. 122).

Det viser at politikk på alle måter er tema som skrives om i lokale medier. Ingen av avisene i undersøkelsen gis ut i Oslo eller har bydelene i Oslo som dekningsområde (Engan 2019, s. 123). Samtidig viser mine sitat fra publikum i Oslo at publikum mener de ikke har nok kunnskap om hva som foregår i politikken. Informantene konstaterer at informasjon om det politiske liv er lite tilgjengelig, med mindre man oppsøker det selv via offentlig kilder. En av informantene sier, på samme måte som andre, at han ikke *aktivt leter etter* nyheter om politikk, men heller ikke ser det selv der han ellers leser nyheter eller følger medier. Han hadde likevel lagt merke til noe i forkant av kommune- og bydelsvalget i september.

«Jeg så noen sånne poster på sosiale media liksom, der noen stemte på en kompis eller noe sånt liksom, eller noen, fra samme bydel. Og da liksom.. da tenkte jeg tanken å finne ut liksom, hva, hvem er det som er herfra liksom, fra bydelen min, men jeg gjorde det aldri.» (Kristian, 28 år).

Dette viser at mennesker som ikke oppsøker politisk informasjon eller nyheter om politikk selv, kan ende opp med å få kun fragmentert informasjon fra bekjente. Slik kan det være flere steder, og om flere tema. Her ser vi at publikum i Oslo opplever at nyheter om politikk og administrasjon ikke er lett tilgjengelig. Noen av informantene reflekterte også over årsaken til at de ønsker mer informasjon fra bydelen.

«Jeg tenkte litt på liksom hva, hvorfor skal bydelen informere oss. Jeg synes kanskje det viktigste er fra det demokratiske resonnementet. Altså vi velger våre folkevalgte, vi aner ikke hva de driver med, hva de står for, hva avveiningene går på, hva resultatene blir. Altså nå

overdriver jeg jo, for det, som sagt vi finner jo av og til noe omtale i menighetsbladene. Men altså, kommunen gir ikke noe, noe informasjon, som gjør at demokratiet som sådan kan fungere. Så tenker jeg det er veldig viktig sånn for befolkningen.» (Inger, 72 år).

Å informere om politiske avgjørelser blir sett på som en del av pressens samfunnsoppdrag. Men informantene peker også på at det er kommunen, herunder bydelens oppgave å informere befolkningen, nettopp for at demokratiet skal fungere. Demokrati betyr folkestyre³⁷, og skal sikre at folket får være med på å bestemme. Slik «Inger» er med på å reflektere over, inkluderer et fungerende demokrati at innbyggerne er i stand til å ta informerte og opplyste valg. Dersom publikum føler at de har liten informasjon om politiske posisjoner, prioriteringer, vedtak og bevilgninger, kan det påvirke hvor mye de føler at de kan ta informerte og opplyste valg når det nærmer seg lokalvalg. Denne mangelen på informasjon, kan også påvirke publikums mulighet til å delta og forstå samfunnet også mellom valg.

Howells (2015, s. 291-292) argumenterer for at demokrati handler om flere faktorer knyttet til publikum og valg. Det kan være hvordan, eller om publikum kan delta i valg, hvordan folkets vilje blir satt i verk, og informasjonsflyten rundt det. Dermed kommer hun også fram til hva som kan skape et demokratisk underskudd.

«A democratic deficit therefore is the inability of citizens either to give their mandate, or to have their will carried out by government, and the quality of the information flowing between the people and the representative bodies is crucial in determining this» (Howells, 2015, s. 292).

Oppdatert og verifisert informasjon er essensielt for å kunne ta et informert valg, og være i stand til å vurdere politiske alternativer. Med det utgangspunktet, og informantenes opplevelser som bakgrunn, sammen med definisjon av demokratisk underskudd, kan det være mulig å diskutere om innbyggerne i enkelte bydeler lider under et delvis demokratisk underskudd. Flere nevner at de gjerne skulle visst mer om hva politikerne i bydelsutvalget drev med, og beskrev det som ulike grader av utfordrende å finne fram til informasjon om dette. Dersom vi forstår det som en viktig del av et fungerende demokrati at det skal være god informasjonsflyt mellom publikum og politikk/administrasjon i både bydeler og kommune, kan dette også bli sett på som en offentlig oppgave.

³⁷ <https://snl.no/demokrati> [Lest 14.11.19]

Men pressens rolle som den «fjerde statsmakt», betyr også at pressen skal kontrollere makthavere (Eide, 2011, s. 19). En opplyst offentlighet er viktig for demokratiet. «*For å få til det, må innbyggerne ha tilgang til informasjon, og det får de langt på vei gjennom mediene*» (Mathisen, 2010, s. 27). En av konsekvensene av publikums følelse av manglende informasjon, kan dermed være et svekket demokrati. Mens lokaljournalistikk kan bidra til at publikum holder seg oppdatert og informert (Mathisen, 2010, s. 30) kan det føre til utfordringer med å orientere seg i samfunnet når det er lite lokaljournalistikk. Da er det fare for at publikum ikke blir opplyst om det som foregår i samfunnet rundt dem. Publikum kan gå glipp av både saker som handler om hverdagslige endringer og saker av større samfunnsmessig betydning. Nyhetene publikum går glipp av kan ha innvirkning på for eksempel deres netto inntekt (skattebelastning) og muligheter i samfunnet (barnehagetilbud, tilrettelegging for bedrifter etc).

I dette delkapittelet har jeg drøftet noen av kravene og ønskene informantene har til de administrative bydelene de bor i. Det handler hovedsakelig om å gjøre informasjon om politikk og administrasjon lettere tilgjengelig, og å distribuere annen aktuell informasjon til innbyggerne. Denne aktuelle informasjonen kan være for eksempel oversikt over tilbud til enkelte aldersgrupper, frivillige organisasjoner eller informasjon om det generelle offentlige tjenestetilbudet. Videre har jeg drøftet dette savnet etter informasjon i sammenheng med andre teorier. Det viser at en slik mangel på informasjon som vi ser i enkelte av bydelene, kan få demokratiske konsekvenser. Publikum kan bli lite i stand til å ta informerte valg og holde seg orientert opp mot det offentlige dersom informasjon ikke gjøres tilgjengelig nok.

4.4 Når alt går greit – ønsker informasjon, men stoler på at alt fungerer

Til nå har jeg sett på sitater og uttrykk for sterke ønsker om mer informasjon. Ikke alle uttrykker det samme behovet like sterkt. I dette delkapittelet vil jeg derfor drøfte hvordan de ulike personenes livssituasjon, gjør at ikke alle ser det samme behovet for nyheter om deres spesifikke bydel. Det betyr ikke at de ikke ønsker det i det hele tatt, men alles behov for informasjon og nyheter er forskjellig.

En av informantene som hadde en sterk tilknytning til området hun bodde i, og kjente mange, argumenterte også for at det også gikk greit å ikke vite mer om hva som foregikk i bydelen enn hun gjorde. Dette gikk inn i en større samtale om hva som ble dekket i redaksjonelle medier og ikke, og hva publikum ellers fikk vite.

«Politisk så - jeg vet ikke jeg - så lenge ting fungerer, så.. (...) Jeg har gitt opp å henge så mye med der, jeg. Jeg vet ikke.» (Kari, 73 år).

Noe av dette sitatet kan gi uttrykk for en form for avmakt, at hun har gitt opp å følge med. Men det kan også vise til manglende interesse, eller tillit til systemet. I dette fokusgruppeintervjuet var det flere sitater som på ulike måter var inne på at om politiske prosesser og offentlig administrativt arbeid gikk som det skulle, hadde de ikke det samme enorme behovet for nyheter om det som foregikk der. Det kan være noe interessant i det. Årsakene til slike refleksjoner kan være mange. Det kan handle om tillit til politikerne, at det ikke har blitt avslørt større feil, og at de har et generelt inntrykk av at mye går som det skal, uten at de store endringene eller overraskelsene skjer. Samtidig er en mulighet at publikum ikke får vite om alt som skjer i lokalmiljøet, enten det er på grunn av manglende redaksjonelle ressurser, dekning eller at publikum ikke følger nøye nok med på det som finnes av informasjon. Winsvold (2013) diskuterer for eksempel at innbyggere i et område med en lokalavis som har et kritisk blikk på samfunnet kanskje «*i større grad adopterer avisens eventuelle kritiske blikk på de kommunale tjenestene*» (Winsvold, 2013, s. 182). Dermed kan det være at innbyggere i områder som ikke får med seg noe særlig kritisk stoff om lokale offentlige myndigheter, får inntrykk av at mye er som det skal være. Vi kan dermed snakke om en form for falsk trygghet, og en oppfatning som kanskje ikke gjenspeiler virkeligheten. Jeg ønsker ikke å så tvil om verken bydelen eller informantene. Men med Winsvolds undersøkelse som bakteppe, vil jeg diskutere at mangel på kritisk journalistikk om offentlige etater og organer, kan bidra til at innbyggerne ser sitt nærmeste offentlige organ i et mer positivt lys enn fortjent. Med mer kritisk journalistikk kunne kanskje små og store utfordringer i bydelene kommet publikum for øre. Det neste delkapittelet sier derimot noe om medias rolle når feil blir avslørt, eller det skjer saker med konflikt i et lite nærmiljø.

4.4.1 Nedre Grefsen – regulering til besvær

Selv om mye kan virke hyggelig i en lokalavis enten den ligger nord i Oslo eller lengre ut på bygda, kan det skje ting alle steder som viser at «det ikke fungerer», for å vise tilbake til sitat og drøfting tidligere i dette delkapittelet. Begge fokusgruppene i Nordre Aker tok opp, uavhengig av hverandre, en sak om en reguleringsendring som flere politikere ikke hadde forstått engasjementet rundt, før de var i gang med saksbehandling.

«Dette med fortetting på Nedre Grefsen, ned mot Storo. (...) Hvor plutselig reguleringsplanene ble annerledes. Det var regulert til boligformål og så viser det seg at det

plutselig ble gjort et vedtak i bydelsutvalget om at de kunne omreguleres til andre, altså til andre ting. Og det var det jo ingen som hadde skjønt før plutselig vedtaket var gjort. Det ble kjemperabalder, og folk ble jo veldig redde i disse småbolighusene, for å miste hele strøket sitt. Så det var masse mobilisering på det og så videre. Og det fulgte jeg en del med på. Men det ble jo en så stor sak at den kom vel helt til liksom Dagsrevyen og riksavisene. Men du kunne lese i Budstikka der og.. andre steder. Så det, det syns jeg var interessant å følge med på.» (Per, 64 år).

I denne konkrete saken forklarer informanten hva som skjedde etter at det ble oppdaget at en prosess rundt reguleringsendring var i gang. Daværende byutviklingsråd Hanna Marcussen har uttrykt til Nordre Aker Budstikke at hun «ikke var klar over hvor mye sprengstoff som lå i Kommuneplanen» (Kjelstrup, 2018). I samme artikkel konkluderer avisen med at det har vært en lang prosess, som har vekket et stort engasjement blant publikum, men også mye usikkerhet. En av mine informanter beskriver det som at politikerne ikke hadde satt seg nok inn i saken til å forstå hva de vedtok. Med slike saker viser «Per» også at de som ikke alltid leser lokalavisa hver dag ellers, gjerne får det med seg når noe ekstraordinært skjer i lokalmiljøet. Det viser at interessen for lokale nyheter kan gå opp når det skjer noe spesielt. Samtidig kan vi også her trekke inn pressens rolle, dens mulighet og plikt til å avsløre forhold i lokalsamfunnet (Eide, 2011, s. 18) som har betydning for innbyggerne der. Denne saken har etter mine informanters meninger og minner å dømme, absolutt hatt betydning for innbyggerne. En annen av informantene som var opptatt av samme sak, hadde nemlig lagt merke til oppmerksomheten i etterkant av det første vedtaket.

«Når tre tusen mennesker går gjennom salen under et møte, når det gjaldt nedre Grefsen da, så tror jeg det minte mange på at her, her har det vært tatt et valg ja» (Bjørn, 67 år).

Han hadde engasjert seg i saken gjennom et verv i historielaget, og fortalte gjerne om prosessen. Nordre Aker Budstikke skrev mange saker om «Nedre Grefsen-fortettingen» i 2016³⁸, og fortsatte å nevne den i flere saker etterpå, også da vedtaket hadde blitt omgjort og Kommunedelplanen var ferdig behandlet.

³⁸ <https://nab.no/search?sokestreng=nedre+grefsen+storo&page=&sub=&do=sok>

«Det var ikke en eneste person i administrasjonen eller i bydelsutvalget som forsto hvilket område det faktisk var snakk om. Da har jo egentlig grunnlaget vært for dårlig, og det er jo så viktig i alle sånne politisk viktige saker.» (Bjørn, 67 år).

I diskusjonen av saken, kritiserer «Bjørn» først og fremst politikerne som ifølge han, ikke hadde satt seg godt nok inn i saken. Han hadde lagt godt merke til mediedekningen. At Nordre Aker Budstikke i tillegg til andre medier, dekte denne saken, viser at så lenge det finnes et lokalt redaksjonelt medie som følger med det politiske liv i nærområdet, kan det få frem slike saker. Dermed kan lokale medier også i hovedstaden, gjøre noe av sin jobb for å bygge lokaldemokrati og fungere som «den fjerde statsmakt» ved å kontrollere det folkevalgte gjør (Eide, 2011, s. 19).

«Per» tilføyer også at *«Det ville ikke berørt meg, for jeg bor for langt opp. Men jeg tenkte jo det at hvis det først skulle skje, så ville jo det bevege seg oppover mot meg.»* og viser dermed at lokale nyheter kan være relevante for publikum utover de som bor i det umiddelbare nærområdet, blant annet på grunn av nærliggende mulige konsekvenser.

I dette delkapittelet har jeg drøftet en sak som særlig ble diskutert av flere informanter. Det er en sak som kan vise hva som kan skje dersom ingen kontrollerer de offentlige politiske og administrative organene. Dersom ikke denne saken hadde blitt diskutert og protestert mot i lokalsamfunnet så mye, er det mulig at vedtaket om bruksendringen hadde blitt annerledes, og samfunnet hadde blitt endret, uten at publikum hadde fått det med seg på forhånd. En slik enkeltsak kan dermed illustrere noe av viktigheten med å ha en lokal presse som dekker bydelene. Det engasjementet saken har vekket, tyder også på at publikum er opptatt av endringer i bomiljøet sitt og nærområdet der de bor.

4.5 «Du er østkantunge og skal være stolt av det» - tilknytning til nabolag og bydel

I dette delkapittelet vil jeg diskutere identitet, tilhørighet, stedstilknytning og lokalsamfunn, og hvordan det kan knyttes til mediebruk og lokale medier. Jeg vil dra inn ulike teorier og studier, men vil samtidig poengtere at analysene i dette delkapittelet er knyttet til teorien i teorikapittel 2.2.1.

Ved at personer kan identifisere seg med en eller flere fenomen eller konkrete tema, eller et geografisk sted, kan de utvikle en personlig identitet. Blant annet kan folk identifisere seg med og utvikle sterk tilknytning til tettsteder, områder eller regioner (Shubert og Wolling, 2017, s. 61), eller i dette tilfellet bydeler. Lokal identitet kan bli påvirket av både konkrete

samtalepartnere i omgangskretsen og annen kommunikasjon, som å konsumere medieinnhold (Shubert og Wolling, 2017, s. 62). Begrepene identitet og tilknytning kan på mange måter gå inn i hverandre og handle om mye av det samme. I ordet «tilknytning» ligger det en bokstavelig forklaring på å føle seg knyttet til noen, ha en samhørighet med noen eller noe, og oppleve at en selv har noe til felles med det. Identitet er noe hver enkelt utvikler, som påvirkes av ulike faktorer. Samtidig kan en felles lokal identitet utvikles av innbyggerne i et gitt område (Shubert og Wolling, 2017, s. 62). I en lokaljournalistisk kontekst kan også begrepet lokalt orientert inkluderes, som brukes om mennesker som har en sterk orientering mot samfunnet de lever i (Elvestad, 2006, s. 549). Mathisen (2010, s. 31) drøfter også at lokalavisa er med på å bygge identitet og samhørighet, og betyr noe for lokal tilhørighet.

Særlig i fokusgruppen med informanter fra Gamle Oslo, la jeg flere ganger merke til at informantene hadde en sterk tilknytning til området de bodde i. Det ga seg uttrykk både i refleksjoner rundt spørsmål som handlet om tilknytning, og andre, mer spontane fortellinger. Informantene fortalte også om at dette kunne gjelde for mange flere av innbyggerne i bydelen enn bare de fire jeg intervjuet. Selv om flere, også blant mine informanter, hadde bodd i andre bydeler eller byer før, var det Gamle Oslo de så på som sin by(del) nå. Flere av informantene mente at deres tilknytning og forhold til bydelen kunne skille seg fra hvordan mange andre innbyggere i Oslo følte seg knyttet til bydelen.

«Jeg tror, tror det er en særstilling altså. Det er den der, den der liksom stoltheten iallfall får innprenta fra dag en borte på Vålerenga skole. Fra førsteklasse altså, sant, du er østkantunge, det skal du være stolt av. Så det er litt sånn «slå seg selv på brystet» så er det litt sånn. (...) «Rett deg opp liksom, si du er fra Vålerenga». (Linda, 44 år).

Sitatet er kun et eksempel på hvordan hun og flere av de andre informantene snakket om en stolthet av å tilhøre Vålerenga eller en av de andre delbydelene i Gamle Oslo, hvordan de trivdes godt der de bodde og ville framsnakke plassen. Samtalen gikk flere ganger inn på temaet lokal identitet og tilknytning i en slik retning at det kan tenkes at lignende svar kunne kommet fra informanter i små og mellomstore byer rundt om i landet.

«Jeg tror, når man vokser opp her, så blir man ekstremt knytta til bydelen, må være, mye mer enn det man blir i andre bydeler. (...) Alle jeg kjenner som har vokst opp her, bare elsker bydelen her, livet her, elsker å være her og elsker å bo her. (...) Det er som en egen by i den store byen.» (Emilie 20 år).

Hun hadde vokst opp i Gamle Oslo, og tilbringer store deler av fritiden i Gamle Oslo, noe hun også gjorde før hun ble student. Flere av informantene snakket mye om at de brukte store deler av fritiden sin i Gamle Oslo, og hadde et engasjement for samfunnet der. Det gjør noe med hva folk er opptatt av, hva de søker informasjon om, eller ser på når de er innom redaksjonelle medier. Helt konkret nevnte en av informantene at hun ville lest politiske papirer dersom det handlet om aksjon Strømsveien, som foregår på Vålerenga i Gamle Oslo. Diskusjonen viste dermed tydelig at de hadde en interesse for det som skjedde i egen bydel.

Det er dermed lett å tenke seg at tilknytning til lokalsamfunnet og engasjement i lokale saker, kan ha en sammenheng med interesse for lokale nyheter og informasjon om hva som foregår i bydelen. Denne sterke tilknytningen til bydelen som sådan, som noe annet enn selve Oslo, var også til stede hos noen av informantene i Nordre Aker.

«Jeg treffer alltid noen jeg kjenner. Når jeg er ute. (...) Jeg trives. Og så har jeg jo - fordi jeg er født og oppvokst her, så har jeg en tilknytning til området som gjør at jeg ikke vil flytte herfra.» (Kari, 73 år).

Hun hadde bodd i samme nabolag i bydelen i nesten hele sitt liv, og familien hadde bodd der i generasjoner. Samtidig snakket også hun om endringene av bydelsgrenser, og hvordan hun tidligere hadde mer med andre bydelssentrum å gjøre, enn det som var hennes bydelssentrum nå. På den måten kan tilhørighet handle både om det spesifikke nabolaget eller delbydelen noen bor i, heller enn større enheter som bydel.

4.5.1 Mangel på tilhørighet til området, og mediebruk knyttet til det

Samtidig var det noen informanter som uttrykte at deres tilknytning ikke primært var til bydelen, men heller til Oslo som helhet, eller hjemstedet de hadde flyttet fra. Noen hadde egne teorier om hva det kunne komme av, og hvordan det kunne ha sammenheng med hverdagslivet deres. En av informantene mine kom inn på at hun ikke hadde en tydelig følelse av at bydelen var et lokalsamfunn, da vi snakket om hvorfor bydelen burde gi informasjon til sine innbyggere, og om hva.

«Så tenker jeg det er veldig viktig sånn for befolkningen, hvis vi ønsker et lokalsamfunn, med en følelse av at det er et lokalsamfunn. For det føler jeg ikke at Nordre Aker i noen særlig grad er. Da er vi oppe, da er vi avhengig å vite hva som foregår, hvilke som, igjen hvilke avveininger som gjøres, hvilke diskusjoner som går.» (Inger, 72 år).

Informanten har bodd i bydelen i 35 år, og bruker bydelssentrumet stadig mer, framfor selve sentrum i Oslo. Likevel kunne hun fortelle om en tilknytning som først og fremst handlet om

Oslo som helhet, og at det var flere faktorer som gjerne kunne vært på plass for at hun skulle oppfattet bydelen mer som et lokalsamfunn. Følelsen av lokal identitet, tilhørighet, og tilknytning er individuelt, og alle utvikler det på ulike måter. Samtidig er dette et interessant funn, og det er interessant at tilhørigheten kan være så forskjellig i ulike bydeler.

En av informantene i studien om Port Talbot etter nedleggelsen av en av de mest brukte nyhetskildene der, The Guardian, forteller noe relativt likt som det «Inger» er inne på.

«I think the town is missing it and people are missing what's happening, there's no community spirit anymore» (Howells, 2015, s. 233). Når informanten sier «missing it/savner det» referer han/hun til trykte medier som dekke byen jevnlig. «Community spirit» kan oversettes til samfunnsånd, og på den måten sammenliknes med det «Inger» snakker om når hun opplever at Nordre Aker ikke er et lokalsamfunn. Slik ser vi at innbyggere i bydelene i Oslo kan oppleve fraværet av, eller den manglende intensiteten på dekingen av sitt lokalsamfunn, noe likt som det innbyggerne i Port Talbot har kjent på etter at mediestrukturen der ble betydelig endret på 2000-tallet. Noe av det som bidro til endringer i strukturen først, var hvor journalistene hadde kontor, da flere av journalistene fikk ny arbeidsplass utenfor byen før avisa ble nedlagt (Howells, 2015, s. 173).

Císařová (2017, s. 23) argumenterer med at lokale medier og lokalt publikum er blant hovedaktørene bak definisjonen og funksjonen bak lokalsamfunn, eller community. Hun diskuterer flere faktorer som kan ha betydning for om lokale medier skaper lokalsamfunn, som tilstedeværelse, fysisk nærhet, hengivenhet og andre følelser knyttet til det lokale (Císařová 2017). Samspillet mellom publikum, media, journalister og samfunnet defineres som «closeness», og sier noe om det (for det meste) positive forholdet mellom de ulike aktørene (Císařová (2017, s. 33). Samtidig kan nettopp disse diskusjonene om nærhet, lokalsamfunn og journalistikk si noe om hvordan tilknytning til samfunnet og behov for nyheter henger sammen. I en studie av Natalie Fenton m.fl. (2010) uttrykte informanter, som var publikum, et behov for å lese nyhetsartikler fra deres lokalsamfunn, føle at en stemme fra deres område ble hørt, og daglig lokal redaksjonell deking (Císařová (2017, s. 32). Dette tyder på at lokalsamfunn og lokalmedier henger sammen, og at lokalt medieinnhold som publikum kan identifisere seg med, kan gjøre noe med hvordan publikum kjenner seg tilknyttet området de bor. Likevel kan det være vanskelig å si klart om folk leser lokalavisa og er opptatt av fordi de er knyttet til stedet, eller om folk blir mer knyttet til lokalsamfunnet av å lese lokalaviser (Elvestad, 2006, s. 549).

Senere i intervjuet spurte jeg konkret hva som kunne bidratt til at Nordre Aker kunne blitt mer som et lokalsamfunn for «Inger», eller at hun kunne følt en sterkere tilknytning til området, og om noe av det handlet om nyheter og informasjon.

«Ja, det handler om nyheter og informasjon. Det handler om noe så enkelt som oversikt over hva finnes av lag og foreninger i denne bydelen. Men også ikke minst at hvordan er kriminalitetsutviklingen i vår bydel. Det kunne vært noe som skaper trygghet eller utrygghet. Det er mange, masse temaer som kunne bidratt, altså, på informasjonsfronten mener jeg, som kunne bidratt til å riste oss sammen og se oss selv som en del av et lokalsamfunn. Og det synes jeg mangler.» (Inger, 72 år).

Her reflekterer hun som publikum over hva hun mener kunne bidratt til en mer felles identitet og tilhørighet for de over 51.000 menneskene som nå bor i bydel Nordre Aker etter de nyeste bydelsgrensene kom på plass i 2004. Tilknytning og tilhørighet kan gjerne ha sammenheng med hvordan folk orienterer seg, hvor de får informasjon fra og hvor de søker informasjon, hvem de kjenner og hvordan de blir kjent med folk. Det er vanskelig å lage en klar årsakssammenheng. Refleksjoner som de «Inger» gjør her, sett i sammenheng med andre informanter som føler seg hjemme på Vålerengas vertshus eller uttaler at *«det kunne ikke falt dem [ungene] inn å flytte en centimeter»*, viser at folk i Oslo kan føle en ganske forskjellig type tilhørighet til egen bydel. Det tar tid å utvikle en lokal identitet (Shubert og Wolling, 2017, s. 62) og det kan være noe av årsaken til at stedstilhørighet blir snakket om på ulike måter i Nordre Aker og Gamle Oslo. Som nevnt³⁹ har grensene for bydelene endret seg, og mens Gamle Oslo er geografisk relativt lik som den var da de administrative bydelene ble innført, ble Nordre Aker bydel etablert som den er nå i 2004. Informantene legger selv merke til at det kan være stor forskjell på tilhørighet innad i Oslo.

«Så jeg tenker at noe av det limet i en vanlig norsk mindre by, det har ikke en bydel i Oslo på den måten. Ja ikke denne [Nordre Aker], kanskje noen andre har det. Det kan jeg ikke si. Det er mulig at enkelte andre bydeler har det - Stovner har en viss sånn - skal vi si - sammensveising tror jeg. Jeg kan tenke meg at Holmlia også har det.» (Per, 64 år).

Han diskuterer både at det er mange innflyttere i Oslo, og at *«Folk går ikke med Nordre Aker på T-skjorta sin på en måte»* som mulige årsaker til at Nordre Aker ikke er sammensveiset på samme måte som andre bydeler eller små byer. Igjen er det vanskelig å si om identitet og tilknytning påvirkes mest av lokale medier eller noe helt annet (Elvestad, 2006, 557).

³⁹ Se side 26 i kapittel 3.2.1

«Inger»s refleksjoner gir oss samtidig inntrykk av at lokal informasjon og lokale nyheter kan bidra til en sterkere tilhørighet, eller kanskje et sterkere lim i samfunnet, som det ofte kalles i journalistikkforskningen.

I journalistikk er VISAK en vanlig huskeregel å bruke for å summere opp nyhetskriteriene. Det står for vesentlighet, identifikasjon, sensasjon, aktualitet og konflikt (Handgaard m. fl. 2013, s. 43). Lokale nyheter og lokale medier kan bidra til å bygge identitet og tilhørighet (Mathisen, 2010, s. 30-31). I nyhetskriteriene ser vi at identifikasjon også er en svært viktig del av grunnlaget for å skape journalistikk.

«Identifikasjonskriteriet har derfor med nyhetens sosiale, kulturelle, politiske og/eller geografiske nærhet å gjøre.» (Handgaard m.fl. 2013 s. 50).

Innbyggerne må kunne kjenne seg igjen i innholdet som publiseres, ellers kan det oppleves som lite relevant og lite interessant. Det gjør ikke nødvendigvis alle innbyggerne, selv om for eksempel Nordre Aker bydel har en lokalavis som dekker kun den bydelen. Noe av del vil kunne i sosiale og kulturelle forhold, som kan knyttes til hvor lenge personen har bodd i området eller hvordan eller hvor mye han eller hun benytter seg av tilbud i bydelen. Blant andre tegn på stedstilknytning diskuterer Lie (2018) at botid et sted, lokalavislesing og grad av forankring i det lokale samfunnet, kan ha en sammenheng (Lie, 2018, s. 34). Men identifikasjon har også med konkrete interesser i fagfelt, samfunn eller politikk å gjøre. Når det gjelder det geografiske aspektet, er ikke identifikasjonskriteriet alltid knyttet til administrasjonssenteret i bydelen, eller andre områder i bydelen som av ulike grunner får en del oppmerksomhet i redaksjonelle medier. Det viser det neste sitatet fra «Per», som i samme intervju kan fortelle om at han har lest aviser fra steder han har bodd etter at han har flyttet derfra, eller plukket opp tilfeldige aviser mens han har vært på reise.

«Altså jeg liker egentlig veldig godt lokalnyheter på en måte - men.. Nordre Aker Budstikke er mer knyttet til.. altså den skriver nesten aldri om noe borte hos meg» (Per, 64 år).

Ved at «Per» sjelden eller aldri ser noe fra der han bor, kan lokalavisen oppleves som mindre interessant for ham, enn for noen som bor i de områder hvor lokalavisa dekker hendelsene mye tettere. Det igjen, kan gjøre noe med tilknytning til bydelen og omlandet som ikke er det spesifikke nabolaget eller delbydelen huset står i. Hvordan enkelte steder i bydelen blir dekt, og om bydelen blir framstilt som en samlet enhet i media, kan ha betydning for hvordan innbyggerne ser på området som et lokalsamfunn, eller kjenner seg knyttet til det.

4.5.2 Oslo versus andre lokalsamfunn

Flere av mine informanter hadde en form for tilknytning til andre steder enn Oslo, og kunne dermed sammenlikne medieinnhold lokalt i Oslo med medieinnhold fra stedet de kom fra, hadde bodd, eller hadde annen type tilknytning til. Flere av informantene drar inn hvordan medieinnhold påvirker tilknytning til bosted eller hjemsted, men knytter det gjerne både til redaksjonelle og sosiale medier. En av informantene hadde vokst opp på Voss.

«Jeg har jo en del venner som jeg har vokst opp med som har tilknytning til Voss som er veldig aktive på sosiale media. Og jeg tror jo når jeg ser liksom deres innhold at det bidrar til liksom min tilknytning til Voss òg liksom. Så jeg vil jo si at det spiller en rolle hvert fall, sånn som i Oslo og, de vennene mine her som liksom er aktive på.. jeg føler at det og bygger opp - når jeg ser deres innhold og at noen venner av meg er en eller annen plass i Oslo som jeg er kjent, at det liksom bygger opp min tilknytning til Oslo liksom.» (Kristian 28 år).

Sitatet handler om sosiale medier, men kanskje mest om hvordan informanten beskriver at lokalt, eller stedsspesifikt innhold, kan bygge opp under tilhørighet eller identitet til et sted, enten det er stedet noen kommer fra, eller der de bor nå. Sosiale medier er per definisjon digitale. Digitale medier kan også ha betydning for lokal tilknytning, og kanskje skape en annen eller ny type stedsforståelse enn det trykt lokalavis tradisjonelt har gjort (Lie, 2018, s. 36-37). Lie (2017) sin studie om sosiale medier og stedstilknytning viser også at informanter rangerer sosiale forbindelser øverst som det som knytter dem til stedet de bor (Lie, 2018, s. 71). Dette kan sees i sammenheng med «Kristian»s sitat, fordi det sier noe om at innbygges, og kanskje spesielt innflytteres tilknytning til sted, har med mennesker å gjøre. Og denne tilknytningen kan påvirkes av digitale medier med enten stedsspesifikt innhold (Elvestad, 2006, s. 557), eller innhold knyttet til personer som den aktuelle innbyggeren har et forhold til. En kombinasjon er heller ikke utelukket.

Andre informanter hadde andre typer tilknytning til andre steder enn Oslo. Blant annet hadde en person slekt i et mye mindre samfunn, og sammenliknet det med lokalsamfunnet i bydelen, eller mangelen på det.

«Mitt bilde i hvert fall, det er at folk i Brønnøysund har en langt sånn sterkere tilknytning til det politiske livet. Du har dette med lokalavisen, som virkelig dekker området, som binder det sammen. Noe sånt noe har ikke vi i denne bydelen. Selv om denne bydelen har langt flere innbyggere enn Brønnøysund.» (Per, 64 år).

Selv om bydelen Nordre Aker som enhet har en lokalavis som kun dekker det området, konkluderer «Per» her med at det ikke er på den samme måten som en lokalavis gjør i et samfunn med mange færre innbyggere, som Brønnøysund i Nordland. Han referer til å «binde sammen», noe som kan likestilles med limet i «lim og lupe»-begrepet om journalistikk. Samtidig handler politisk journalistikk mye om lupe-begrepet ved å kikke makthavere i kortene. Noe av det interessante i dette funnet er iallfall at også publikum legger merke til, og vurderer betydningen av en lokalavis for et lokalsamfunn. «Per» reflekterer over hvordan lokaljournalistikken i en liten by som Brønnøysund kan binde samfunnet sammen på en annen måte enn det han opplever at en bydel som Nordre Aker er knyttet sammen.

I dette delkapittelet har jeg drøftet ulike former for identitet og tilhørighet, og sett disse i sammenheng med lokale medier. Blant annet viser materialet at særlig informantene i Gamle Oslo, men også noen av informantene i Nordre Aker, har en svært sterk tilhørighet til bydelen og stedet de bor. Om vi ser dette i sammenheng med lokaljournalistikk, viser funnene at informantene er svært interessert i informasjon og nyheter som de kan identifisere seg med, og som angår dem. Teorien bygger også opp under at lokale redaksjonelle medier kan påvirke identitet og tilknytning i positiv retning. På den andre siden viser funn blant andre informanter at enkelte ikke føler noen sterk tilhørighet til bydelen, og dermed ikke identifiserer seg med det som blir skrevet om bydelssenteret. Flere trakk også selv sammenlikninger til andre lokalsamfunn, hvor de opplevde den felles lokale tilhørigheten som sterkere, enn det var i egen bydel.

For øvrig i dette kapitlet har jeg tidligere drøftet publikums behov for nyheter og informasjon, og deres meninger om det lokale redaksjonelle innholdet de får presentert i nettaviser og andre medier. Her ser vi klare tendenser til at informantene ønsker mer informasjon, særlig offentlig informasjon fra bydelene, og redaksjonelle nyheter fra avisene som kan gjøre dem til mer opplyste borgere i lokalsamfunnet.

5.0 Sosiale medier og alternative kanaler til informasjon i et lokalt perspektiv

I utformingen av denne studien var jeg tidlig opptatt av hvor publikum fant informasjon om lokale hendelser, hvis de ikke brukte lokalavisen, eller hvis lokalavisen ikke dekte deres område godt nok etter deres behov. Flere fortalte om at de sjekket henholdsvis Vårt Oslo, papiravisa Østbyen og/eller Nordre Aker Budstikke med jevne eller ujevne mellom, og at de i tillegg ofte brukte både sosiale medier, og medier med et større dekningsområde enn deres bydel. Det var for eksempel Aftenposten, Dagsavisen, Østlandssendingen og NRK forøvrig.

I dette analysekapittelet vil jeg diskutere funn som ofte ikke kategoriseres som redaksjonelle medier. Først vil jeg diskutere funn knyttet til Facebook, både hvordan det sosiale mediet kan fungere som et lokalt medie, og hva det kan ha å si for publikums samfunnsengasjement. Videre vil jeg diskutere Twitter, bruk av det og hvordan informantene opplyser å ha brukt det som informasjonskanal. I delkapittelet om Twitter og kommunale nettsider diskuterer jeg hvordan publikum leter etter informasjon direkte fra kilden om de ikke får det opplyst selv, eller ser noe i redaksjonelle medier om det de lurer på. De to siste delkapitlene er viet andre medier, som i dette tilfellet er lokale menighetsblad i Nordre Aker og nettstedet til supporterklubben Klanen i Gamle Oslo.

Facebook ble startet i USA i 2004, lansert internasjonalt i 2006⁴⁰, og har etter hvert blitt mer og mer vanlig å bruke blant befolkningen. Det sosiale mediet brukes både til å diskutere samfunnet, orientere seg i omgangskretsens hverdagsliv, organisering av sosiale aktiviteter og som tidsfordriv med blant annet ulike spill (Enjolras m.fl. 2013, s. 53). Per november 2019 har ca. 3,4 millioner nordmenn Facebook-profil (Sperstad, 2019). Bruk av sosiale medier endrer seg raskt, og flere av de faktiske forholdene i forskningen denne oppgaven omtaler, har nok allerede endret seg, eller vil endres inntil oppgaven leses. Noe av det nye er at det er færre mellom 18 år og 29 år enn mellom 30 år og 39 år på Facebook (Sperstad, 2019), men det sosiale mediet er likevel viktig for mange, og har en funksjon i samfunnet.

Flere av informantene kom selv inn på hvordan de brukte sosiale medier som en kilde til informasjon om lokalsamfunnet. Det sosiale mediet kan brukes til å få informasjon både ved at venner og bekjente legger ut noe på egen vegg, at det samtales i grupper om nærområdet eller tema brukeren er interessert i, eller at nyhetsmedier eller organisasjoner formidler linker til egne nettsteder. I 2011 gikk Facebook forbi Google i å lede mennesker inn til nyhetssaker i redaksjonelle medier (Enjolras m. fl. 2013, s. 50), som sier noe om hvordan Facebook også

⁴⁰ <https://snl.no/Facebook> Lest: 25.10.19

kan bidra til verifiserte nyheter fra andre nettsted. Da jeg i begynnelsen av intervjuet spurte hvor informantene fikk den første informasjonen om konkrete problemstillinger eller hendelser de nevnte selv, fikk jeg Facebook som et tydelig svar fra flere. På den måten kan sosiale medier være en kilde til lokale nyheter, både ubevisst og oppsøkende.

Underveis i intervjuene kom flere interessante funn av det vi kan kalle «alternative» informasjonskilder. De ble ikke nødvendigvis brukt i stedet for redaksjonelle medier for mine informanter, men gjerne som et supplement. Her kunne de få annen informasjon, nyheter raskere, eller også få hjelp til å få ut informasjon. De «alternative» informasjonskildene informantene mine nevner, og som jeg vil drøfte i dette kapittelet, er i hovedsak menighetsblad og nettstedet til supporterklubben Klanen. Begge er svært lokalt orientert, og har klare grenser når det gjelder geografisk dekningsområde. Det at disse mediene er så lokalt bundet, kan bidra til at vi kan kalle dem også lokale medier til en viss grad. De «alternative» nettstedene og bladene kan dermed også bidra til lim-funksjonen i samfunnet, og fungere som et bidrag til samhold i bydelen eller deler av en bydel.

I flere tilfeller kan vi se at publikum går direkte til kilden når de hører om noe, som de vil undersøke. Kommunale nettsider med møtereferater ble diskutert, men dette var ikke nevnt av mange som noe de aktivt brukte, heller motsatt. Derimot fortalte flere om bruk av Twitter. Det blir gjerne definert som en mikrobloggtjeneste (Kaplan og Haenlein, 2011, s. 105) men kan brukes både som sosialt medie og til nyhetsformidling fra både redaksjonelle medier og etater eller organisasjoner som vil nå ut til publikum (Enjolras, 2013, s. 49).

5.1 Lange debatt-tråder, mobilisering og bittesmå nyheter – betydningen av Facebook-grupper

Facebook er et av de sosiale mediene som favner bredt blant befolkningen (Sperstad, 2019). Her kan unge og eldre samhandle, samtidig som de vil finne mennesker i alt fra nærmeste nabolag til den andre siden av jordkloden. Det sosiale mediet organiseres i grupper som medlemmer kan melde seg inn i, sider medlemmene kan like, og muligheten til å legge til venner som vil se hva en ønsker å formidle på sin egen «vegg» på Facebook. Gjennom disse funksjonene er det mange måter brukerne av Facebook kan komme i kontakt med folk, og poste innhold på.

De lokale Facebook-gruppene ble særlig trukket fram i Gamle Oslo som en kilde til informasjon fra lokalsamfunnet. Samtidig ble flere Facebook-sider trukket fram av informanter i Nordre Aker, men også ønsket om lokale Facebook-grupper. Jeg vil diskutere andre teorier opp mot egne funn i dette delkapittelet, men jeg vil samtidig understreke at dette

delkapittelet henger særlig sammen med teorikapittel 2.4 om sosiale medier som lokale medier.

I denne delen av analysen er det viktig å understreke at det er en forskjell både i den geografiske historien til de to bydelene, og mellom informantgruppene i de to bydelene, som kan ha avgjørende betydning for det materialet jeg nå sitter igjen med. Fire av informantene i Nordre Aker var i alderen 64-73 år, mens den femte var 28 år. De fire informantene i Gamle Oslo var spredt i alderen 20-75. Alder er en av faktorene som har noe å si for hvor aktive personer er i bruk av media og hvilke typer media, herunder også sosiale medier, publikum bruker mest (Lie, 2018, s. 29) og (Sperstad, 2019). Yngre mennesker bruker sosiale medier og internett mer enn eldre gjør, mens eldre i større grad bruker tradisjonelle medier til å holde seg oppdatert på nyheter (Lie, 2018, s. 29, som siterer Elvestad & Blekesaune 2008, Shehata & Wadbring 2012 og Vaage 2017). Selv om jeg i denne oppgaven velger å legge mest vekt på Facebook, bruker mange unge først og fremst andre sosiale medier, som Snapchat og Instagram. Mine informanter trekker likevel fram Facebook i en særstilling når det gjelder nyheter, informasjon og lokalsamfunn.

I tillegg kan dette være stedet å minne om de geografiske oppdelingene av bydelene omtalt i metodekapittel 3.2.1, som har gjennomgått flere endringer, og hvordan de to bydelene ellers er ulike. Jeg vil på grunn av disse faktorene ikke sammenlikne de to bydelene for mye opp mot hverandre på dette området, da mye av det som handler om lokal identitet og tilknytning og bruk av sosiale medier blant annet, henger sammen med flere faktorer enn det denne analysen i utgangspunktet handler om.

Facebook-grupper kan brukes til mye. Mine informanter har nevnt eksempler som kan gå inn i både debattsidene, nyhetene og lokalsider i tradisjonelle lokalaviser. De nevnte det sosiale mediet og de mange lokale gruppene der som kilde til både informasjon og diskusjon, og jeg vil nevne flere konkrete eksempler på det.

«Det er jo, det er jo i hovedsak «Felles løft for Sweigaards gate»-gruppa, der er det hundre kommentarer på hvert innlegg som handler om forandring, så der, ja. Som engasjerer seg veldig, og ja, mye kritikk av folk.» (Emilie, 20 år).

Dette svaret kom etter et åpent spørsmål om hvordan folk i Gamlebyen engasjerer seg, og svarene ledes lett inn mot Facebook igjen. Enjolras m. fl (2013) diskuterer hvordan Facebook brukes som debattarena, og at nettopp avgrensede forum som slike grupper på Facebook, kan gjøre at flere kvinner deltar i debatten, enn ellers. Deler av den lokale debatten som ellers i

landet foregår på lokalavisas debattsider er kanskje flyttet til Facebook, men samtidig er det viktig å påpeke at det også i små og mellomstore byer kan være mange som heller diskuterer på Facebook enn å skrive leserinnlegg. I den nevnte gruppa er det mellom innlegg om savnede katter og loppemarked også flere diskusjoner og debatter om samfunnsendringer hvor flere innlegg får mange kommentarer. Som nevnt i metodekapittel 3.3.1 ble flere av informantene rekruttert via Facebook-grupper som dette, hvor det er høy aktivitet, og flere poster om nytt i nabolaget. Dette er dermed digitale samfunn som er jevnlig i bruk av flere av informantene og publikum for øvrig.

5.1.1 Lokalsamfunnet en ikke er en del av og det en ikke får

En av informantene nevnte også en Facebook-gruppe for et nabolag rett på andre siden av bydelsgrensen fra der han bor, som han nå har blitt med i, og følger med på.

«Den misunner jeg dem egentlig litt, for der kommer det jo nyheter hver dag. Og den er, de folkene som bor der som legger ut. Og jeg synes det er det mest underholdende da, fordi det er en sånn - det er ingenting som er lite nok. (...) For to uker siden så var det en dame som skrev; "Bortover der og der, utenfor nr 17, så ligger det noen glasskår. De har ligget der i to uker. Kan noen ta det bort?" Og så var det bilde, og så var det ti glasskår eller noe sånt. (...) En ekte lokalavis som ikke drives av journalister da riktignok. Men likevel, den binder jo da Årvoll-regionen sammen, og siden jeg da bor hundre meter unna og.. føler litt tilhørighet der da, så har jeg meldt meg inn der, da.» (Per, 64 år).

Dette sitatet viser hvordan det er utfordrende å intervjuer noen om det de ikke har, i dette tilfellet en geografisk avgrenset Facebook-gruppe med lokalt innhold. Samtidig viser det også hvordan publikum kan savne det de ikke har, så lenge de vet hva det er. I dette tilfellet tenker jeg på at han var den eneste informanten i Nordre Aker som nevnte en slik gruppe, hva han likte med det, og at han kunne tenke seg det. Den andre informanten i samme gruppe kunne også tenke seg noe slikt da hun fikk høre om det. At så få nevner det i den bydelen, kan komme av at det er noe som ikke er til stede i hverdagen deres. Men det kan også forklares med medievaner hvor Facebook ikke har en stor plass.

Howells (2015) intervjuet sine informanter om nedlagte aviser, som også er noe de ikke har nå. Hun fant flere tegn på at lokalaviser var savnet. *“Even where the Guardian itself was not missed, many focus group participants felt they missed elements of news coverage that were once provided by the Guardian”* (Howells, 2015, s. 255). Her ser vi at informanter kan savne noe de ikke har, slik «Per» beskriver om lokale sosiale medier, og slik «Inger» snakker om en

kalender som kunne hjulpet henne til en sterkere følelse av lokalsamfunn. Det har mye til felles med hvordan informanter i Port Talbot beskriver hvilke funksjoner de ønsker seg i redaksjonelle medier, selv om de ikke har det, eller nevner det mediet som har holdt til der (Howells, 2015).

«Per» snakker om gleden av å kunne lese om akkurat de små tingene som foregår akkurat der folk bor. Noen ganger kan det være det som er mest interessant med en «lokalavis», enten den er drevet av journalister eller lokalbefolkningen selv. I de redaksjonelle medier som defineres som «hyperlocals» enten de distribueres på nett eller papir, er publikum ofte bidragsytere (Nygren, Leckner og Tenor, 2018, s. 51). Samtidig er Per inne på nettopp det med tilknytning som diskutert i forrige kapittel. Her kan vi se at lokal tilknytning til et sted – eller et sted like ved, kan ha mye å si for interesse for lokale hendelser. Han beskriver at han har meldt seg inn i gruppen noe basert på at han har en viss tilknytning til stedet, og beskriver innholdet som underholdende. Samtidig har han ikke funnet noe som gjelder akkurat hans delbydel.

I dette delkapittelet har jeg sett på noen av funksjonene til Facebook-grupper, og hvordan de virker i en lokal kontekst. For noen er lokale Facebook-grupper nyttige kilder i hverdagen til lokale nyheter (om enn ikke redaksjonelt bearbeidet) og lokal debatt. For andre er det en kilde til nyheter rett i nærheten, og et savn at det ikke er nærmere. Alt representerer svar på noe av det informasjonsgapet som etterlates når et lokalsamfunn blir stående med liten eller ingen journalistisk dekning. På den måten kan sosiale medier få en viktig plass i mediehverdagen lokalt. Men sett i sammenheng med analyse i kapittel fire, er det viktig å poengtere at Facebook ikke kan eller vil erstatte redaksjonelle medier.

5.2 Facebook for samfunnsengasjement

Facebook kan brukes til mye, og informantene mine bruker det til flere formål. For dem som hadde tilgang til mange mennesker i flere Facebook-grupper, kunne det være en mulighet for å rekruttere mennesker i nærområdet til aksjoner, til å si sin mening, eller for å skape engasjement.

«For eksempel da vi starta den aksjonsgruppa som heter «Aksjon Strømsveien», så lagde vi vår egen Facebook-gruppe. Også, og den fikk vi ganske fort ganske mange følgere på, for det engasjerer folk. Så vet jeg at aksjonsgruppa som starta «Redd parken», de starta jo egen Facebook-gruppe. Som også på en måte, hvor Vålerenga Vel sin Facebook-gruppe og Kampen også valgte å tilrettelegge for at man skal gå ut der med informasjon og bruke det

for, og Schweigaards gate også. Den «Redd Schweigaards gate»-aksjonen. Så vi er ganske flinke til å hjelpe hverandre, vi drar veldig sånn internt i alle. Så det er Facebook vi har fått mobilisert folk på aksjon Strømsveien» (Linda, 44 år).

I et slikt digitalt fellesskap kan innbyggerne informere hverandre, kommunisere og diskutere hva som foregår i området (Lie, 2018, s. 83-84). Ved hjelp av slike grupper, enten det er for å få opp engasjementet til en bestemt sak, henge opp oppslag om glasskår som ellers ville hengt på en korktavle før internetts tid, eller for å diskutere endringsforslag, kan sosiale medier fungere som lokale medier, selv om de fortsatt ikke er redaksjonelle. Dermed kan også sosiale medier hjelpe innbyggerne i å få dekt behovet om lokal informasjon, så lenge det finnes lokale kanaler for det. Sitatet om «Aksjon Strømsveien» underbygger også at de lokale Facebook-gruppene brukes til kommunikasjon og samhandling mellom naboer i samme bydel.

Flere av funnene om Facebook i mitt materiale kan knyttes til Lie (2018) sin studie. Her finner vi at Facebook kan brukes til å mobilisere til foreninger og grupper gjennom samtaler og samhandling (Lie, 2018, s. 84). Enkelte forskere frykter at med sosiale medier, vil samfunnsengasjement stoppe med små handlinger som «liker-klikk» på Facebook (Lie, 2018, s. 77) men Lie`s materiale konkluderer med at flere frivillige initiativ organiseres og spres ved hjelp av Facebook (s. 80-81).

Studier viser at mennesker som bruker Internett til politikk og samfunn, er mer politisk interessert enn resten av befolkningen (Enjolras m. fl. 2013, s. 52). Det kan virke åpenbart, og det kan også være slik at de som er politisk interessert i utgangspunktet, bruker både Internett og sosiale medier for å finne ut mer om de sakene de er interesserte i.

Samtidig som diskusjoner om lokale Facebook-grupper kan tolkes i den retning at lokalbefolkningen får dekt noe av sitt behov for lokal informasjon, kan også Facebook som lokalt medie bli sett på som en konkurrent til lokalavisene mange steder.

«En utfordring er det at de fleste lokalmedier heller ikke er i nærheten av å være et attraktivt, digitalt alternativ til det «lokalmedium» Facebook har blitt i mange kretser, med resultat fra fotballkamper, festinvitasjoner, kulturkalender, oversikt over brukte møbler til salg og mye annet som tidligere var lokalavisens oppgave.» (Ruud, 2014, s. 208).

For enkelte i yngre generasjoner kan det virke utenkelig å gå til lokalavisa for å lete etter en brukt sofa eller finne ut hva som skjer på hjemstedet i helgen. De går nok heller til sosiale medier for å finne ut av det (Lie, 2018, s. 25 og 28). Samtidig er det fortsatt folk som setter pris på slike funksjoner i lokale medier. Innholdet i liknende Facebook-grupper som det som er nevnt, er gjerne noe annerledes enn det som er i en redaksjonell avis. På den måten er ikke Facebook alltid en direkte konkurrent til lokalavisen, men det hender også at redaksjonelle medier konkurrerer med brukere på Facebook når det gjelder å få ut nyheter raskest mulig. Lie (2018, s. 82) diskuterer også samspillet mellom lokalavisen og sosiale medier, som viser at begge typer medier drar nytt av hverandre, og eksisterer med hverandre. Dette ser ut til å være tilfellet i for eksempel Gamle Oslo også. Her blir mye blir diskutert og fortalt om i Facebook-grupper og fra Facebook-sider. Lokalavisa Vårt Oslo er med jevne mellomrom til stede i de mest brukte gruppene for å dele egne saker, eller be om tips til konkrete saker⁴¹. På den måten bidrar lokale redaksjonelle medier til innhold på sosiale medier, og brukere på sosiale medier har muligheten til å påvirke lokale redaksjonelle medier.

Ruud (2014) diskuterer først og fremst Facebook som en utfordring for lokale medier. Det er usikkert å vite om Facebook tar sin plass som et lokalt sosialt medie i de områdene jeg har undersøkt som en konsekvens av lokale redaksjonelle mediers mulige svake posisjon, eller om de lokale redaksjonelle mediene som finnes har fått en svakere posisjon på grunn av de muligheter som finnes i for eksempel Facebook. Slike undringer kan heller ikke min masteroppgave svare på. Men diskusjoner som dette viser at Facebook har hatt en sentral plass i mange menneskers kilde til lokal informasjon i flere år, og at begrepet Facebook som lokalmedie har vært introdusert før.

Annen forskning bygger også opp under teorien om at Facebook-grupper kan engasjere i lokalsamfunnet, eller en gruppe med en spesiell interesse. I avhandlingen «En mediehverdag i endring», ble informantene blant annet intervjuet om deres bruk av Facebook og hva slags funksjon det hadde i deres lokalsamfunn og dagligliv.

«Flere samfunnsengasjerte informanter beskriver at Facebook brukes for å samtale både innad i sosiale nettverk, og for å nå et større publikum med aksjonene. De fleste opplever at initiativene enklest spres via slike digitale nettverk. De når da det ønskede lokale publikummet, som i sin tur direkte engasjeres til å delta.» (Lie, 2018, s. 80-81).

⁴¹ <https://www.facebook.com/groups/1553730544870458/permalink/2402613939982110/> [Lest 14.11.19]

Her ser vi at mange engasjerte mennesker kan nå hverandre ved å kommunisere via egne kanaler i sosiale medier, og spre sitt budskap på en plattform hvor de kan publisere i sitt tempo og etter sitt ønske. De samfunnsengasjerte informantene Lie snakker om kan ha mye til felles med initiativtakere i Gamle Oslo, som «Linda», eller de kan kjenne på det samme behovet for lokal samhandling som det «Per» kunne tenkt seg i Nordre Aker. Via sosiale medier kan flere nettverk skapes, og mange av dem er stedbundne, med klare intensjoner om lokalt innhold for befolkningen i nærheten.

5.3 Direkte oppdatert informasjon fra Twitter eller kommunen

Mens Facebook brukes først og fremst til å ha kontakt med venner og familie, og ha sosial kontakt med mennesker som allerede er i bekjentskapskretsen, brukes Twitter i større grad til å spre og motta nyheter (Enjolras m. fl. (2013, s. 49). Selv har jeg ingen kategorisk kvantitativ analyse av hvordan publikum bruker sosiale medier, men mine informanter beskriver helt klart bruken av Facebook og Twitter forskjellig. Som nevnt gir Facebook dem muligheten til å samhandle med andre i nabolaget, mens offentlige etater og bedrifter kan gi informasjon via Twitter. På den måten kan Twitter bidra til å skape et offentlig rom (Enjolras m. fl., 2013, s. 50) hvor publikum kan få informasjon, se og dele meninger.

Spesielt i Gamle Oslo nevnte flere at Politiets Twitter-konto ble sjekket ofte. De søkte gjerne etter informasjon dersom de så at noe foregikk i nabolaget eller bydelen.

«Jaja rett inn på Twitter, går rett inn på Twitter. Med en gang. Det kan ikke, kjører ikke mange ambulanser forbi her før jeg bare, jeg må bare inn og se. Umiddelbar informasjon!»
(Linda, 44 år).

Nettopp poenget med at det går raskt å få informasjon ble nevnt av flere når det gjaldt nettbaserte medier. Med nettaviser og sosiale medier på nett, får informantene opp nyheter og informasjon raskt, og får svar på det de lurte på. Oslopolitets Twitter-konto er en offentlig kilde til informasjon, og noe som kan sees på som å gå direkte til kilden. Det kan tenkes at flere nysgjerrige blant publikum får vite raskere hva som foregår ved å sjekke Oslopolitiet på Twitter, enn å besøke redaksjonelle medier som dekker bydelen spesifikt, eller Oslo som helhet. Ikke alle Twitter-meldinger fra politiet blir omtalt redaksjonelt i bydelsavisene eller Oslo-baserte nasjonale medier. Oslopolitets Twitter-konto er en kilde som har et spesifikt oppdrag – å informere om det Oslo politidistrikt gjør. Den drives av det offentlige, Oslo politidistrikts ansatte, som dermed velger hva som legges ut, og hvor raskt det kommer på nett. Dermed er dette formidlet direkte til mottakerne uten noen journalistisk bearbeidelse,

vurdering eller kildekritisk analyse. Det å gi eller spre informasjon offentlig, betyr ikke at det er journalistikk (Handgaard m. fl., 2013, s. 15).

I utgangspunktet er ikke offentlige etater eller deres kontoer i sosiale medier medlemmer av Redaktørforeningen og dermed underlagt Vær varsom-plakaten. Redaksjonelle medier derimot, er forpliktet gjennom dette etiske regelverket til å sjekke kilder, formidle sann informasjon og stille kritiske spørsmål (Handgaard m. fl. 2013, s. 16). Men i Oslo har politiet selv uttalt at det etiske presseregelverket gjelder også for dem (Bakkemoen, VG, 2014). Flere politidistrikt, deriblant Oslo, har fått kritikk av presseorganisasjoner for siling av informasjon, at langt fra alle oppdrag offentliggjøres på Twitter, og manglende svar på henvendelser (Saue og Waatland, Medier24, 2018). Hva politiet legger ut og ikke legger ut på Twitter er en annen diskusjon, som ikke denne masteroppgaven vil analysere i dybden. Men mine informanters bruk av Oslopolitets Twitter-konto som kilde til informasjon, viser at informasjon fra politiet om deres oppdrag, betyr noe for hverdagen til innbyggerne, og ikke bare pressen. Ved hjelp av politiets egen informasjon, kan publikum få vite hva som foregår, eller har foregått i deres nærområde. Det kan bidra til å både trygge folket, og stilne rykter, bekymringer og nysgjerrighet. Derimot kan det at politiet ikke offentliggjør alt, føre til at publikum fortsatt sitter igjen med ubesvarte spørsmål etter å ha forsøkt å søke informasjon.

Informantene nevnte også flere andre kilder, hvor det foregår en noe mer redaksjonell utvelgelse i mediet når det gjelder hva som omtales og ikke. Selv om Oslopolitets Twitter-konto var den eneste direkte informasjonskilden informantene i Gamle Oslo nevnte på eget initiativ, var det ikke den eneste direkte, offentlige informasjonskilden som var i bruk. I Nordre Aker så vi at Kari⁴² oppsøker informasjon på bydelens og kommunens nettsider. Dette samsvarer Howells funn i Port Talbot om kilder til informasjon. Der det ikke var en spesifikk lokalavis tilgjengelig for kun deres område, brukte flere direkte kontakt med offentlige informasjonskilder.

“They also use direct contact with agencies such as the local council to get local information (using leaflets, phone-lines or face to face contact). This suggests local people are navigating the news black hole by becoming more adept at accessing information direct from the source, but also that information from key sources is not always (or even very often) filtered by a professional news producer whose job it has traditionally been (among other things) to verify

⁴² Se side 53, kapittel 4.3

information for accuracy, and to be an independent mediator between officials and citizens” (Howells, 2015, s. 240).

Flere av mine informanter nevner informasjon direkte fra kommunen utgitt aktivt som i brosjyrer og lignende⁴³. Noen har også direkte kontakt med bydelen gjennom saker de engasjerer seg i, eller fordi de ser muligheten til det på grunn av tilgjengelighet. Denne kontakten foregår gjerne på ulike måter, og alt etter hvilken sak det er, er det forskjell på hvem som tar initiativ til det.

«Jeg husker faktisk ikke hvordan jeg så at det skulle være et møte i regi av bydelen og plan- og bygningsetaten om, om framtidig utvikling av grøntområder og grøntstruktur i Nydalen. (...) Siden jeg bor tvers over gata for bydelshuset, så tenkte jeg at dit kan jeg jo gå. (...) Det var jo adskillig mer innspillsorientert enn jeg var forberedt på, for jeg trodde jo jeg skulle få informasjon.» (Inger, 72 år).

Det var bydelen som inviterte, men «Inger» tok kontakt og møtte opp, og beskrev dette som en positiv opplevelse med kommunikasjon i bydelen. Informantene mine fortalte om flere ulike faktorer som de mente hadde noe å si for hvor mye informasjon de fikk eller hvor mye kunnskap de hadde om hva som foregikk i bydelen.

«Du må være engasjert ett eller annet sted, men det er jo gjerne det som er utgangspunktet for at du interesserer deg i forskjellige ting. Jeg, jeg er jo i Kampen historielag da, så jeg følger jo nøye med på utdeling av frivillighetsmidler. Og der har jo bydelen faktisk vært veldig raus de siste årene. Det har kommet så mye penger som vi har søkt om, det var jo ikke sånn før» (Anne, 75 år).

Her er et nytt eksempel på publikum som går direkte til kilden – og ser at det er her hun kan få informasjon om slike tema, og ikke andre steder. Hun er ikke alene om å søke informasjon direkte fra offentlige kilder. For eksempel nevnte en av informantene at fordi hun hadde drevet en barnehage i mange år, hadde hun kanskje fått mer informasjon fra bydelen enn andre. Samtidig fortalte andre om spesielle personlige interesser som gjaldt for eksempel fortetting, og kontakt med bydelen gjennom historielaget om det. Disse eksemplene viser imidlertid at hva slags kontakt publikum har med bydelen er ulikt, og kommer an på personlige og individuelle forhold. Da kan det variere veldig mye mellom innbyggerne hvor opplyste de er på endringer, avgjørelser og prosesser i bydelen.

⁴³ Side 51, kapittel 4.3

Eksemplene fra Nordre Aker og Gamle Oslo har mye til felles med det som ble funnet i Port Talbot. Publikum søker selv informasjon fra andre steder enn lokale medier om det er noe de lurer på, eller om det er noe de ikke finner nok informasjon om i tradisjonelle medier.

5.4 «Å skrive for menigheten» - lokalt innhold for et avgrensa område

Menighetsblad er noe som ble tatt opp av flere informanter i flere intervju i Nordre Aker, helt uavhengig av hverandre. De ulike menighetene i Nordre Aker bydel har ulike menighetsblad, og flere av dem er tilgjengelig på nett i tillegg til gratis husstandsdistribusjon.

I bydel Nordre Aker finner vi menighetene Tonsen, som har menighetsbladet Tonsenbladet, som kommer ut fire ganger i året⁴⁴, Grefsen menighet, som har menighetsbladet Talefoten som kommer ut en gang i måneden⁴⁵ og Nordberg menighet som har menighetsbladet Nordberg menighetsblad, som kommer ut seks ganger i året⁴⁶. Også her ser vi at oppdelte grenser kompliserer tilhørighet. Store deler av disse menighetene ligger i Nordre Akers administrative bydel, men Nordberg og Grefsen menighet hører under Vestre Aker prosti⁴⁷, og Tonsen hører under Groruddalen prosti, mens Nordre Aker prosti har noen sokn som ikke ligger geografisk i den administrative bydelen Nordre Aker. Det er soknene Sagene og Iladalen og Torshov⁴⁸. Grensene for menighetene og bydelene er absolutt noe som opptar flere av informantene mine. De ser hvordan det kan ha konsekvenser for hvem som får med seg hva. En av informantene, som bor i administrasjonssenteret i Nordre Aker, hadde også lagt merke til at stedet hun bodde på, ikke ble dekt av noe menighetsblad. Flere av informantene er svært fornøyde med menighetsbladet, og ser på det som en viktig kilde til informasjon om lokalsamfunnet.

«Vi kan jo bare skryte av sånn som Talefoten da, (...) dette er altså menighetsblad. Det er jo et lokalblad, har vært i mange år, som tar opp veldig mye hva skjer, møteplassen og hele pakka. Og med en journalistisk, absolutt journalistisk behandling av stoffet også. Men, så er det slik at de dekker bare en tredjedel av bydelen da.» (Bjørn, 67 år).

⁴⁴ <https://kirken.no/nb-NO/fellesrad/kirkeneioslo/menigheter/tonsen/aktiviteter/tonsenbladet/> [Lest 14.11.19]

⁴⁵ <http://www.talefoten.no/> [Lest 25.10.19]

⁴⁶ <https://kirken.no/nb-NO/fellesrad/kirkeneioslo/menigheter/nordberg/virksomhetsomrader/menighetsblad/menighetsbladet%20utgiver%20etc/> [Lest 25.10.19]

⁴⁷ <https://kirken.no/nb-NO/bispedommer/Oslo/om-bispedommet/prostier/> [Lest 14.11.19]

⁴⁸ <https://kirken.no/nb-NO/bispedommer/Oslo/om-bispedommet/prostier/> [Lest 14.11.19]

Sammen med andre informanter vurderer han innholdet i det månedlige menighetsbladet, og hva som blir med i det. Her får informantene både informasjon om politikk og administrasjon i bydelen, arrangementer og hendelser eller tema i området som angår flere.

Jeg har ikke funnet studier som analyserer og beskriver det totale innholdet i menighetsblader, også det som ikke er sterkt knyttet til tro og kristendom. Men en gjennomgang av Talefotens novembernummer gir et lite innblikk i hva dette menighetsbladet inneholder. Her finner vi blant annet saker om ei lokal jente som ble FN-ambassadør, kirkevalget, bydelsvalget, preken med referanser til vennskap med en kirke på Vestbredden, og kåring av årets medarbeider i eldreomsorgen i Oslo⁴⁹. Med innhold som dette ser vi at menighetsbladet kan være interessant for flere av innbyggerne i området Talefoten dekker. En detaljert kirkekalender gir de som ønsker informasjon om kirkens arrangement det, mens sidene «Kjelsåsposten» viser flere nyheter om Kjelsås IL⁵⁰.

Også de som ikke nødvendigvis er aktive kirkegjengere blant mine informanter, ser på menighetsbladene som nyttige nyheter for å være en del av lokalsamfunnet, og for å finne ut noe nytt. En av informantene nevner at han på grunn av adressen han bor på, får to menighetsblad, og at dette er blader som dukker opp i postkassen uten at han abonnerer på dem.

«Jeg tror den Talefoten er Grefsen, men jeg er ikke helt sikker. Men begge de to [menighetsbladene], jeg hører jo - jeg er jo til og med utmeldt og greier - så jeg er jo - men de får man jo bare. Men hvis jeg har litt tid, så hender det at jeg blar litt i dem, for de har faktisk litt lokalstoff. En ting er at de har det der lokale med at, "Nå har vi ansatt en ny prest" eller "Kirkebarnehagen har malt veggene inni, og det ser så fint ut." Det er sånn superlokalt innenfor menigheten, det synes jeg ikke er så interessant. Men de har av og til også, de kan ha et intervju med en annen lokalt som gjorde noe - annerledes da. Så av og til så har den der Talefoten har lite grann avisambisjoner. (...) Den bare dukker opp i kassen.» (Per, 64 år).

Informantene nevner både lokale nyheter, arrangementer og det som i tradisjonelle lokalaviser går under personalia – dødsfall, konfirmasjoner, dåp og bryllup – som interessant stoff i menighetsbladene. Menighetsblad skal gjerne rapportere om stort og smått innenfor den avgrensede menigheten, som både handler om menneskene som identifiserer seg som medlem av den, og geografisk område. Å være en del av en kristen menighet handler ofte om en

⁴⁹ http://www.talefoten.no/talefoten092019/page_1.html

⁵⁰ http://www.talefoten.no/talefoten092019/page_1.html

personlig tro, tradisjon eller en definert del av et trossamfunn, som ikke alle i utdelingsområdet identifiserer seg med. Det er heller kanskje færre og færre som identifiserer seg som kristne, skal vi tro utmeldingsstatistikker fra den norske kirke, som også viser at kun rundt 55 prosent av Oslos befolkning er medlem i Den norske kirke⁵¹. Men med det innholdet flere av menighetsbladene i Nordre Aker har, kan vi se at det kan være interessant og bety noe også for dem som ikke føler tilhørighet til kirken som gudshus. På den måten kan menighetsblad bygge opp under også en stedsidentitet, og ikke bare en religiøs lokal identitet.

Samtidig henviser «menighet» til et uttrykk ofte brukt i lokaljournalistikken, nemlig «Å skrive for menigheten». Haanes (2015, s. 24-25) definerer «å skrive for menigheten» som noe som handler om språk, og ordbruk leseren må ha bakgrunnskunnskap om for å forstå hele teksten. Uttrykket er også ofte brukt om smale tema, hvor journalistene henviser til at stoffet blir skrevet for de som allerede er interessert og involvert i det aktuelle temaet. Det kan være saker som ender opp med å bli lest av få, men der de som leser, gjerne er spesielt interessert i temaet. I dette tilfellet er menigheten vel så mye et geografisk avgrenset område, hvor folk ser på seg selv som en del av lokalsamfunnet eller ikke, som den religiøse delen som handler om kirkemenigheten. Samtidig kan det bety at leseren bør ha bakgrunnskunnskap om den aktuelle kirken og nærområdet for å forstå alle sammenhengene i menighetsbladet. Det kan gjøre deler av innholdet, som det «Per» nevner om kirkebarnehagen eller ny prest, mindre relevant for mange. Men samtidig vil mye av innholdet om stedet være relevant for mange av leserne. På grunn av stedstilhørigheten er det mye mer sannsynlig at mottakerne av menighetsbladene er interessert i saker om lokale mennesker som har utmerket seg på en eller annen måte, enn andre utenfor lokalsamfunnet.

,

5.5 Klanen – mye mer enn ishockey og fotball

Klanen, fanklubben til Vålerenga IL ble nevnt flere ganger av informantene i Gamle Oslo, både når det var snakk om tilknytning til bydelen og delbydelen, sammenkomster og fysiske møteplasser, og lokal informasjon. Det er et interessant funn å oppdage at en fanklubb fyller flere roller i lokalsamfunnet Gamle Oslo, og spesielt delbydelen Vålerenga. Sangen til idrettslaget ble dratt frem som en identitetsmarkør for østkant-bydelen, sammen med stoltheten av å være fra Gamle Oslo. Samtidig nevnes Vålerenga vertshus, som en viktig møteplass, identitetsbygger og et inkluderende sted som tar imot alle, året rundt. Vertshuset har en sterk tilknytning til både Vålerenga vertshus og supporterklubben Klanen. En av

⁵¹ <https://kirken.no/nb-NO/om-kirken/bakgrunn/om-kirkestatistikk/medlemsstatistikk/>

informantene fortalte et eksempel på hvordan det kunne være på vertshuset, fra første gang han besøkte Vålerenga vertshus, nylig etter at han flyttet til Vålerenga. Det viser noe av vertshusets og Klanens betydning for lokalsamfunnet.

«Også, satt jeg også kom det en diger fyr da og så ikke spesielt vennligsinnnet ut. Også spurte han, når ble Vålerenga idrettsforening stifta? Jeg var, jeg er overlangsynt, så jeg så jo flagget på veggen der borte. Ja, det var 29. juli i 1913 det. «- Velkommen til Vålerenga.»» (Jan, 57 år).

Med slike stikkord kunne Klanens betydning for folk i Gamle Oslo, som informantene mine mener er svært stor, vært utbrodert i flere kapitler. Men i denne studien er det nettopp Klanen som informasjonskanal som er det mest interessante funnet. Klanens hjemmeside og Facebook-side publiserer først og fremst om idrettslaget og sportslige nyheter, men også noe innhold om kulturarrangementer som er relevante for området eller helt andre saker som Klanen på ulike måter er involvert i, eller vil gi oppmerksomhet. En av informantene mine, som er en samfunnsengasjert borger involvert i aksjoner, idrett og lokalsamfunnet ellers, er også takknemlig for Klanens funksjon som spreder av informasjon.

«Også har vi hatt en annen informasjonskanal vi altså, vi har fått mye ekstra drahjelp av Klanen faktisk, Vålerenga-Klanen, fanklubben til Vålerenga. De har jo egen hjemmeside, som, de har vært veldig lett å ha med å gjøre, og de har mange lesere. Det vet vi jo. Sånn at når vi har skrevet ting der så vet vi jo at det er mange folk som får vite om det via klanen.no eller på Klanens Facebook-side at de er. De har delt og delt og delt alt vi har skrevet nesten. Så det er gratis drahjelp fra fotballmiljøet som vi ikke egentlig så komme da.» (Linda, 44 år).

Samtidig som Klanen sprer medieinnhold som de selv har interesse av å få ut, som sportslige nyheter om spillere, kamper og lignende, hjelper de via deling og en plattform, andre i bydelen å få informasjon ut. Klanen engasjerer seg også i lokalsamfunnet gjennom Østkantspillet⁵², og samarbeider med bedrifter om andre lokale arrangement. Jordal amfi, som sannsynligvis vil bli brukt til andre ting, fikk blant annet noe som ligner på en anmeldelse av selve arenaen etter at en av Vålerengas bortekamper ble vist der⁵³. På den måten kan fanklubben, deres nettside og Facebook-side utvide sin rolle utover å være en heiagjeng, til å bety mer for lokalsamfunnet. Slik kan Klanen være nyttig for dem som ikke

⁵² <https://www.facebook.com/vifsupporter/photos/a.492172787484819/2366773010024778/?type=3&theater>

⁵³ <http://klanen.no/Blogger/Espen-B/Saann-blir-nye-Jordal-Amfi>

har en spesiell tilknytning til idrettslaget, eller heier veldig på laget Vålerenga under kamper, blant annet som informasjonskanal.

De andre eliteseriekubbene i Norge i fotball har også egne hjemmesider. Men de har i enda større grad enn Klanen, konsentrert nyhetene til å handle om laget, spillernyheter, ansettelses, kampinfo og lignende. Innimellom kan en finne saker om veldedighet, men da er det for eksempel fordi Molde støtter TV-aksjonen og oppfordrer andre til å gjøre det⁵⁴ eller at Viking har samlet inn penger til Kreftomsorg Rogaland⁵⁵.

Noe som er annerledes for Vålerenga og Gamle Oslo, sammenliknet med mange av klubbene i eliteserien, er nettopp at flere av de andre klubbene har en eller flere lokale medier som følger dem tett. Store deler av sportsseksjonen til Avisa Nordland i Bodø handler om Bodø/Glimt, og Brann dekkes av både Bergens Tidene og Bergensavisen. På den måten er kanskje ikke behovet for å verken lage nyheter om egen klubb eller det lokale området den er knyttet til, til stede på samme måte, hos andre, som det er hos Vålerenga-Klanen. Supporterklubben i Gamle Oslo bidrar på den måten til å være en lokal informasjonskanal på en helt annen måte enn det en del andre idretts- eller supporterklubber gjør.

Funn som trekker fram mediekilder som dette er særlig interessante fordi de sier noe om medietilbudet i områder uten dedikert lokalavis til hver enkelt bydel. Ett av forskningsspørsmålene, og noe av det denne studien sirkulerer rundt, er nettopp kilder til nyheter i et lokalsamfunn uten dedikert lokalavis. Dette viser at det er flere muligheter, og flere kilder, som vi ikke vil karakterisere som verken tradisjonelle redaktørstyrte medier, eller typiske sosiale medier. I lokalsamfunn hvor det er et ønske og behov for å få ut, og å få mer informasjon, er det andre som kan ta den rollen, enn en solid mediebedrift. Det har fungert på Gamle Oslo, herunder mest tydelig på Vålerenga. Mine intervju med innbyggere tyder også på at dette er vellykket, og en informasjonskanal som gir dem noe.

I dette analysekapittelet har jeg drøftet sosiale medier og alternative informasjonskilder. Empirien viser tydelig at både sosiale medier og andre informasjonskilder har en viktig plass i informantenes hverdag. Facebook brukes gjerne til å orientere seg i lokalsamfunnet via etablerte grupper og sider. Men det nevnes også som nyttig for å organisere og rekruttere mennesker til aksjoner og protester.

⁵⁴ <https://www.moldefk.no/nyheter/bli-med-a-stotte-arets-tv-aksjon>

⁵⁵ <https://www.viking-fk.no/nyheter/samlet-inn-over-en-halv-million>

Når det kommer til offentlige og mer alternative informasjonskilder, er det et klart funn at informantene finner kilder som gir dem nyttig informasjon i hverdagen, når de ikke får dekket sitt informasjonsbehov av redaksjonelle medier. Blant disse informasjonskildene kommer Oslopolitiets Twitterkonto, og bydelens hjemmesider. Selv om førstnevnte ble brukt aktivt av flere enn sistnevnte, er det flere interessante momenter ved at slike kilder blir populære for å få informasjon. Dette er kilder som sender ut informasjon uten journalistisk bearbeiding eller en forpliktelse om å følge presseetikk. Det samme gjelder for de to neste eksemplene, tre ulike menighetsblad i Nordre Aker, og nettstedet til supporterklubben Klanen i Gamle Oslo. Begge to er populære kilder brukt for å få informasjon og nyheter om flere tema enn det mediene i utgangspunktet ble opprettet for. Når det gjelder alle overnevnte eksempler, har informantene gitt innsikt i at det er flere kilder som kan fylle noe av informasjonsgapet eller tomrommet som redaksjonelle medier etterlater om et område ikke blir dekt slik publikum ønsker. Samtidig så vi i kapittel 4 at det var et klart behov for lokal journalistikk, så slike tilleggskilder vil ikke erstatte den rollen redaksjonelle lokale medier har.

6.0 Sluttdrøfting – en diskusjon om mediekilder, tilgang til informasjon og lokal tilhørighet

I dette avsluttende kapittelet vil jeg ta opp problemstillingen og forskningsspørsmålene på nytt, for å samle trådene og løfte blikket, for så å se på hva denne studien kan svare på. Videre vil jeg foreslå noen videre steg for å kunne få mer innsikt i den lokaljournalistiske situasjonen i Oslo.

Den overordnede problemstillingen til denne oppgaven er:

«Hvordan opplever publikum i Gamle Oslo og Nordre Aker sitt behov for dagsaktuelle nyheter og reportasjer om deres lokalmiljø?»

De fire forskningsspørsmålene mine er:

- 1) Hvor henter innbyggere i bydelene Gamle Oslo og Nordre Aker informasjon om lokale nyheter og hendelser?
- 2) Hvordan opplever innbyggerne i disse bydelene det tilbudet de har av redaksjonelle lokale medier?
- 3) Hva betyr tilgangen på nyheter og journalistisk dekning av bydelen for innbyggerne, og deres tilknytning og engasjement til bydelen de bor i?
- 4) Hva er det innbyggere i slike bydeler merker at de går glipp av eller ønsker mer redaksjonelt stoff om?

Først vil jeg i dette kapittelet ta opp hvert av de fire forskningsspørsmålene for seg og diskutere hvordan funn i intervjumaterialet svarer på dem. Etter det vil jeg drøfte funnene mer overordnet i lys av den overordnede problemstillingen. Til slutt vil jeg summere opp hva denne oppgaven kan svare på og ikke svare på, og drøfte hva det kan være behov for forskning på senere.

6.1. Tradisjonelle, men ofte nettbaserte medier, og alternative informasjonskilder

I dette delkapittelet vil jeg se nærmere på funnene som kan knyttes til forskningsspørsmålet *«Hvor henter innbyggere i bydelene Gamle Oslo og Nordre Aker informasjon om lokale nyheter og hendelser?»*

Når det gjelder spørsmålet om hvor innbyggerne i de to nevnte bydelene henter informasjon, har jeg funnet flere svar på det. Intervjumaterialet konkluderer både med at de lokale avisene Nordre Aker Budstikke, Vårt Oslo og Østbyen er kilder til informasjon for innbyggerne i bydelene som er med i utvalget. Flere nevner også større medier med større dekningsområde

som Aftenposten, Dagsavisen, Østlandssendingen og NRK for øvrig blant medier de følger. Likevel er det tydelig at sistnevnte medier ikke er hovedkilder for det helt nære nyhetsstoffet.

Materialet viser vel så mye at informasjon om det som angår innbyggerne i nærmiljøet, gjerne kommer fra andre medier enn de tradisjonelle og redaksjonelle. Ofte kan disse andre mediene, eller alternative informasjonskildene kategoriseres som sosiale medier, eller andre medier uten Redaktørplakat. Blant annet diskuterte fokusgruppen i Gamle Oslo Facebook mye, og fikk mye informasjon derfra. Samtidig kunne det sosiale mediet fylle flere funksjoner i samfunnet. Det kunne være for eksempel å organisere mennesker med samfunnsengasjement, og debatter og diskusjoner om lokalsamfunnet. I tillegg kan særlig lokale Facebook-grupper være en arena for en lokal offentlighet med informasjon som blir felles for de fleste i lokalsamfunnet, og skape en felles tilhørighet.

Materialet viser også at informantene søker informasjon direkte fra offentlige kilder når de lurere på noe, eller vil vite mer om noe de ikke hører mye om andre steder. Det kan være for eksempel Oslopolitiets Twitterkonto eller kommunens nettsider.

For flere informanter er også menighetsblad en viktig kilde til lokale nyheter, informasjon, bearbejdet offentlig informasjon og reportasjer fra nærmiljøet. I Gamle Oslo ser vi også at supporterklubben Klanen informerer om nytt i lokalsamfunnet.

Ved hjelp av slike funn, ser vi at andre aktører kan ta en plass som spredde av, og kilde til informasjon, når lokalavisen ikke når ut til alle, eller ikke favner alle saksområder innbyggerne ønsker å vite mer om. Funnene viser også at informasjonskildene er mange, og varierer fra person til person. Utfordringen med slike kilder, spesielt de offentlige, er at de ikke er bearbejdet med tanke på kildekritikk, presseetikk, balansert og sann informasjon, med mer. Spredning av informasjon, er ikke nødvendigvis journalistikk (Handgaard m. fl. 2013, s. 15) og mye kan bli utelatt når andre enn journalister gjør vurderingene. Oslo kommune som informasjonsaktør vil også gi ut informasjon etter egen interesse. Det betyr at informasjonsflyten ikke går gjennom det samme kritiske blikket, som mange saker gjør om pressen omtaler dem. Det kan være perspektiv som ikke blir vist fram, eller fare for at kommunen velger ut enkelte saker som setter kommunen i et positivt lys, til å få en bedre plass på nettsiden. Samtidig tyder funnene på at andre kilder enn redaksjonelle medier dekker noe av behovet lokalbefolkningen har. Journalist er ingen beskyttet tittel, og Bjerke (2011) stiller blant annet spørsmålstejn ved hva det er som gjør at journalister er egnet til å sile ut og bestemme hvordan publikum skal få presentert journalistikk. Det at informantene fra Gamle

Oslo og Nordre Aker bruker så mange andre informasjonskilder enn redaksjonelle medier kan for det første være et tegn på at de ikke får dekt behovet for lokale nyheter og reportasjer i redaksjonelle medier. I tillegg kan det tyde på at andre informasjonskanaler gjør en god nok jobb etter deres målestokk.

6.2 Savner mer journalistikk

I dette delkapittelet vil jeg summere opp funnene som kan knyttes til forskningsspørsmålet «*Hvordan opplever innbyggerne i disse bydelene det tilbudet de har av redaksjonelle lokale medier?*»

Funnene tyder på at informantene har ulike syn på det tilbudet de har av lokale redaksjonelle medier. Noe av årsaken kan være de ulike bakgrunnene informantene har, som gjør at mens ei har vært i media som kilde og samfunnsengasjert borger, har en deltatt i nettdebatt, og andre mer vært ordinære lesere eller tipsere til avisene. For eksempel ytrer en informant tydelig hvor fornøyd hun er med lokalavisen Vårt Oslo.

Det er få negative kommentarer om konkrete medier, og mer ros til enkeltmedier generelt sett. Men materialet inneholder også tegn på at informantene heller savner enkelte saksområder i de mest lokale avisene, og en bredere, men også mer nyansert framstilling i større medier. Flere vurderer med andre ord gjerne medieinnholdet de har tilbud om som greit, men ønsker en større mengde og at flere områder blir dekket.

Denne mangelen på dekning av enkelte områder, og kanskje spesielt mangelen på kunnskap om politikk som flere viser til, kan ha konsekvenser. For samfunnet kan det bli en demokratisk utfordring dersom publikum ikke er i stand til å ta informerte valg, på bakgrunn av at nyheter og informasjon om samfunnet rett og slett ikke er lett tilgjengelig.

6.3 Nyhetstilgang, tilknytning og engasjement

I dette delkapittelet vil jeg diskutere informantenes tilknytning til, og engasjement i lokalsamfunnet, særlig knyttet til nyhetstilgang og bruk av redaksjonelle medier. Bakgrunnen er forskningsspørsmålet «*Hva betyr tilgangen på nyheter og journalistisk dekning av bydelen for innbyggerne, og deres tilknytning og engasjement til bydelen de bor i?*»

I denne diskusjonen vil jeg understreke at det er ikke lett å trekke klare sammenhenger og årsaksforklaringer mellom identitet, tilknytning, lokal tilhørighet og engasjement på den ene siden og nyheter og journalistisk dekning på den andre siden. Alle disse begrepene og fenomenene kan bli påvirket av langt flere faktorer enn lokal mediedekning og journalistikk på det som foregår i lokalsamfunnet. Studien kan derfor ikke trekke entydige konklusjoner

som sier noe om hvor mye nyheter og lokaljournalistikk påvirker personers lokale tilhørighet eller samfunnsengasjement. Likevel har jeg i denne studien forsøkt å diskutere hvordan tilknytning og engasjement opptrer blant informantene i de to bydelene, og hva tilgangen på nyheter og innholdet i journalistikken kan ha å si for informantenes lokale tilhørighet og engasjement.

Intervjumaterialet viser tydelige tegn på at flere av informantene har en sterk lokal tilhørighet til bydelen, delbydelen eller det lokale området de bor. Samtidig er det noen som kjenner seg mer knyttet til Oslo som helhet, enn bydelen de bor i. Det som var felles for dem, var uttalte, og implisitte meninger om at dersom lokal journalistikk i de mindre lokale avisene skulle være interessant, måtte det være relevant. Med det menes at dersom informantene ikke kjente seg igjen i det som ble skrevet om, eller opplevde at det hadde betydning for deres hverdag, var ikke nyhetene og journalistikken like viktig for dem. Uten å nødvendigvis nevne begreper som tilhørighet og lokal identitet i sammenheng med nyheter, fortalte flere informanter om at det var nyheter om det som var nærmest dem, som var mest interessant. Dersom de visste at saker de var spesielt interessert i skulle opp i politiske utvalg, kunne de finne på å forsøke å finne informasjon om det, men ikke ellers.

Når det gjelder selve forskningsspørsmålet kan svaret på noen måter snu det hele på hodet. For eksempel kan enkelte medietilbud og -funksjoner nettopp springe ut i en sterk tilknytning eller et sterkt samhold i området. Supporterklubben Klanen representerer på Vålerenga allerede et godt samhold og en sterk tilhørighet til bydel og delbydel. Det at Klanen når ut til mange om nyheter som handler om mer enn sport kan være en konsekvens av nettopp klubben som identitetsmarkør og pådriver for engasjement og samhold. Samtidig kan det bidra til at publikum får en tettere tilknytning til stedet, om de ser at også en supporterklubb er interessert i å formidle nyheter om området.

En av informantene fortalte rett ut at redaksjonelle nyheter om bydelen, for eksempel oversikter over frivillige organisasjoner, eller statistikker over hvordan bydelen gjorde det, kunne bidratt til økt samhold i bydelen og en sterkere tilhørighet.

Det funnene kan tyde på når det gjelder dette spørsmålet, er at det er en sammenheng mellom lokal tilhørighet og lokaljournalistikk. Informantene som tydelig fortalte om en lokal tilhørighet og identitet knyttet til området de bodde, fortalte også gjerne om hvordan de søkte, eller fant informasjon og nyheter om det samme stedet. Selv om det er vanskelig å si om det

er lokal tilhørighet som kommer først, så søken etter nyheter, eller om mangel på lokale nyheter hindrer lokal tilhørighet, er det klart at de to faktorene eksisterer i et samspill.

6.4 Det innbyggerne får vite lite om

Det fjerde og siste forskningsspørsmålet er «*Hva er det innbyggere i slike bydeler merker at de går glipp av eller ønsker mer redaksjonelt stoff om?*» I dette delkapittelet vil jeg diskutere funn knyttet til det forskningsspørsmålet.

Jeg vil begynne med å understreke at studien kun kan svare på nettopp hva publikum *merker* at de går glipp av, og eventuelt *ønsker* mer redaksjonelt stoff om. Studien kan ikke svare på hva publikum faktisk går glipp av, eller hva de får lite redaksjonelt stoff om sammenliknet med innbyggere i andre bydeler eller i andre byer med sammenliknbar størrelse som bydelen.

I intervjuene har publikum i form av noen få informanter gitt uttrykk for sine opplevelser av mangel på redaksjonelt stoff. Flere har lagt merke til hva de fikk lese mer om før, eller har gitt uttrykk for hva som mangler i Oslo nå sammenliknet med før. Men flere av informantene reflekterer også uavhengig av hva som har eksistert før, over hva slags saksområder som blir lite dekket i den lokale pressen nå. Blant annet uttaler flere at de vet for lite om lokal politikk, både når det gjelder hvem som innehar ulike posisjoner og hva slags avveininger de tar. Bydelspolitikk og -forvaltning var et tydelig tema som ble gjentatt hvor informantene så at de gjerne skulle visst mer.

Noen av funnene handler også om tema informantene ikke nødvendigvis ser at de mangler informasjon om, men legger merke til at de ikke får redaksjonell dekning av. Dette kunne være det positive og sammensveisede miljøet i Gamle Oslo, som opplevdes trygt og godt for dem som bodde der, eller resultater fra nasjonale prøver, og andre konkrete små og store endringer i samfunnet. Andre nevnte offentlige arrangement som bydelsdager, eller at de ikke hadde oversikt over frivillige organisasjoner og tilbud om fritidsaktiviteter i bydelen. Slike tema visste gjerne informantene om fordi de var aktive innbyggere i nrområdet, men det var ikke noe de følte de ble opplyst om gjennom redaksjonelle medier.

6.5 Oppsummerende analyse

I dette delkapittelet vil jeg oppsummere analysene jeg har gjort og det jeg har funnet. For å reflektere over det vil jeg gå tilbake til problemstillingen for hele oppgaven.

«Hvordan opplever publikum i Gamle Oslo og Nordre Aker sitt behov dagsaktuelle nyheter og reportasjer om deres lokalmiljø?»

Slik problemstillingen er formulert vil jeg se nærmere på det opplevde behovet informantene har først. Det er tydelig for meg i intervjumaterialet at informantene har et behov for redaksjonell dekning av lokalsamfunnet sitt. Noe av dette behovet uttrykkes gjennom generell opplevelse av mangel på informasjon, og en opplevelse av at det er lite redaksjonell dekning på det som angår dem og kan ha betydning i deres liv. Noe av informasjonsbehovet beskrives gjennom spesifikke tema informantene har lite kunnskap om, og kunne trengt mer informasjon om. Det kan være for eksempel politiske roller, prosesser, beslutninger og prioriteringer. Men informantene beskriver også et informasjonsgap når det gjelder mer hverdagslige elementer. Det gjelder for eksempel bydelsdag formelt arrangert av bydelen, oversikt over frivillige organisasjoner og fritidstilbud, eller en oversikt over det offentlige tjenestetilbudet. Vi ser i empirien at dette behovet ikke blir dekket nå, og fortsatt er der.

I tillegg til det informantene vet for lite om, nevner de flere saker som de vet om, men som redaksjonelle medier av uvisse grunner velger å omtale i svært liten eller ingen grad. Det kan være konkrete hendelser, positive aspekter ved områder med dårlig rykte, og mer.

Konsekvensene av at slike hendelser ikke blir omtalt redaksjonelt, kan være en mer delt og oppstykket offentlighet. Det vil si at mange innbyggere får med seg nyheter og informasjon fordi de bor i et område og har en omgangskrets der, mens andre ikke får vite mye om lokale forhold. Det kan påvirke både individuell og kollektiv lokal tilhørighet i negativ grad.

En slik gjennomgående mangel på, og savn av lokale nyheter og lokal informasjon får konsekvenser. For eksempel opplevde en av informantene at lokalsamfunnet var lite sammensveiset, men hun mente at dette kunne blitt bedre med mer informasjon. En annen konsekvens av lite informasjon og nyheter om blant annet politikk, er at innbyggerne ikke blir klar over hvilke prosesser som foregår i nærområdet deres, og dermed mindre i stand til å ta informerte valg eller mene noe om lokalsamfunnet. I konkrete diskusjoner om fortetting, så vi en annen konsekvens, at politikerne ikke blir klar over publikums meninger før langt uti en prosess. Slike utfordringer på begge sider, kan i verste fall føre til et svekket demokrati.

Et annet funn, er at tilknytning til boområde, delbydel eller bydel varierer veldig. Noen informanter, særlig i Gamle Oslo, beskriver en tett tilknytning og sterk identitet til område. Det faller hos flere sammen med å tilbringe mye tid i området og engasjere seg i samfunnet. I tillegg er flere med sterk tilknytning interessert i å orientere seg etter informasjon selv, fordi de er opptatt av konkrete saker i lokalmiljøet.

Samtidig ser vi også i analysen over hva informantene søker, og får informasjon om andre steder, at konkrete oppgaver redaksjonelle medier kunne løst, blir gjort av andre.

Informantene legger merke til debatter på Facebook, holder seg oppdatert på Twitter og leser lokale reportasjer i menighetsbladene. Samtidig hjelper supporterklubben Klanen til med å spre lokal informasjon. Alle disse mediene og nettstedene bidrar til å tette noen av de hullene som oppstår med så store behov for redaksjonelle nyheter og informasjon. Det har likevel noen utfordringer når slike medier ikke nødvendigvis tar lokalavisas plass, men prøver å komme inn på deres område og dekker noen av avisas tradisjonelle stoffområder. Ikke alle lesere klarer å skille mellom uavhengig journalistikk og informasjon med en avsender som har en agenda. Dette kan være vanskelig nok allerede. Men i de to aktuelle bydelene er det noe informasjon informantene opplever at de bare finner på kommunens nettsider. Da diskuterte de også at det bare er de mest interesserte som får med seg oppdatert informasjon, og ikke allmennheten. Det er en uheldig konsekvens, som igjen vil føre til ytterligere delt og fragmentert offentlighet.

6.6 Veien videre

Dette er en kvalitativ studie, med intervju av ni informanter. På grunn av det kan studien først og fremst svare på beskrivelser fra disse informantene, og diskusjoner de har hatt sammen. Det er dette materialet, og tolkninger av det, som legger grunnlaget for analysen. Dermed kan studien si noe om informantenes opplevelser, meninger og tanker om redaksjonelle, sosiale og andre medier i nærområdet.

Siden det er en kvalitativ studie, som ikke er godt egnet for å generalisere, kan ikke denne studien konkludere med at alle innbyggere, eller store deler av befolkningen i de to utvalgte bydelene. De ni informantene er heller ikke representative for hele Oslos befolkning, slik utvalg i kvalitativ forskning sjelden er. Men selv om det er en kvalitativ studie uten mulighet for fullstendig generalisering, har en del av funnene overføringsverdi. Mange av funnene og analysene av dem har overføringsverdi til hvordan innbyggere i større byer opplever sitt behov for lokale nyheter og hvordan det blir dekket. Slik jeg har drøftet funnene i sammenheng med studier i Sverige og Wales, er det tydelig at Oslo sin lokaljournalistiske situasjon ikke er unik. Flere andre steder opplever også publikum et behov for mer lokaljournalistikk.

Denne studien kan bli sett på som eksplorerende og utforskende innenfor et tema forskningen ikke vet altfor mye om. Både publikum og lokaljournalistikk er områder det har vært forsket lite på inntil nylig, da det har blitt publisert flere studier om begge temaene de siste årene.

Forhåpentligvis har derfor denne studien bidratt til å vite litt mer om publikums perspektiv på lokaljournalistikk.

Samtidig kan vi se på denne studien som en start, som gir muligheter for å utforske andre problemstillinger som har med lignende tema å gjøre. Det kan være lokaljournalistikk generelt, lokaljournalistikk i Oslo og i de andre større byene i Norge. For å vite mer om lokaljournalistikk, enten det gjelder i Norge og verden, eller Oslo, Bergen og Trondheim, finnes det flere muligheter. Det kan være innholdsanalyser av konkrete publikasjoner. For eksempel kan fyldigere analyser av de lokale bydelsavisene i Oslo gi innsikt i hva slags nyheter og reportasjer innbyggerne i Oslo har mulighet til å få med seg. Innholdsanalyse eller tekststudier er ikke en del av denne studien. Dermed kan ikke denne oppgaven gi en fullstendig medieanalytisk beskrivelse av innholdet i mediene som informantene har diskutert, men en ny studie på det kunne gitt mer innsikt i temaet. Derimot har publikum fått beskrive hva de får med seg, husker, leser, hører og ser av lokale nyheter, reportasjer og informasjon. Det er også et nyttig perspektiv, spesielt med tanke på husstandsdekningen for aviser i Oslo, som betyr hvor stor andel av husstandene i kommunen som leser den samme avisen. For Aftenposten, som er en av de større mediene med hovedsete i Oslo og en noe mer lokal profil enn flere andre nasjonale medier, var husstandsdekningen 26 prosent i 2016 (Høst, 2017, s. 26). Med en så lav husstandsdekning er det ikke gitt at det lokale innholdet som blir formidlet i redaksjonelle medier, er noe som blir diskutert over kafebordene.

Min studie har ikke tatt for seg etermedier i annen grad enn at noen av informantene har snakket om at de har sett Østlandssendingen på TV. Men en annen studie kunne sett på hva slags lokalt redaksjonelt innhold etermedier med base i Oslo har. Det ville vært interessant å sammenlikne funn om mediene som finnes i Oslo nå med annet innhold. For eksempel kunne en slik sammenlikningsstudie sett på dekning av konkrete stoffområder lokalt for Oslo versus de samme stoffområder i Bergen eller Trondheim, eller en europeisk hovedstad med sammenliknbar størrelse. En innholdsanalyse av dagens lokale mediesituasjon i Oslo kunne også blitt sammenliknet med situasjonen og innholdet i Aftenpostens tidligere Aften-utgave, før den ble nedlagt i 2012. Slike sammenlikningsstudier kunne sagt noe om den lokale mediesituasjonen i Oslo er spesiell, eller om den har fellestrekk med andre byer i Norge og Europa av en viss størrelse.

Publikums meninger og tanker kunne også blitt dypere undersøkt ved hjelp av for eksempel en kvantitativ spørreundersøkelse. Med bakgrunn i min kvalitative undersøkelse kunne en

annen studie sett mer på forskjeller innad i Oslos publikum. For eksempel kan det handle om hvordan publikum med ulike alder, kjønn, med nettverk av ulike størrelse eller i forskjellige bydeler, opplever medieinnhold, behov for informasjon, eller hvilke medievaner de har. Nettopp en undersøkelse av medievaner kunne vært interessant å vite mer om for å forstå hvor stor oppslutning de ulike bydelsavisene har, og hvordan de når ut til publikum.

Litteraturliste

Litteratur:

- Bjerke, Paul (2011) *Journalistikkens vekst – og fall Om journalistisk profesjonsmakt* Oslo, IJ-forlaget
- Bruås, Svein (2010) *Etikk for journalister 4. utgave* Bergen, Fagbokforlaget
- Císařová, Lenka Waschková red. (2017) *Voice of locality* Czech Republic, Masaryk University
- Eide, Martin (2011) *Hva er journalistikk* Oslo, Universitetsforlaget
- Elvestad, Eiri (2006) *Lokal, kosmopolitt eller frakoblet? En analyse av stedstilknytning og bruk av lokalaviser*. Tidsskrift for samfunnsforskning 2006 ;Volum 47.(4) s. 545-573 NTNU
- Elvestad, Eiri; Aalberg, Toril & Skogerbø, Eli (2015) *Politisk kommunikasjon i norsk samfunnsvitenskap* s. 49-63 I: Øyvind Ihlen; Eli Skogerbø & Sigurd Allern (red.), *Makt, medier og politikk: Norsk politisk kommunikasjon* Universitetsforlaget
- Engan, Bengt (2019) Jo lavere opplag, jo større andel politikk s. 115-136 I: Mathisen, Birgit Røe og Morlandstø, Lisbeth red. (2019) *Blindsoner og mangfold – en studie av journalistikken i lokale og regionale medier* Stamsund, Orkana Akademisk
- Engan, Bengt (2014) *Journalistikk om et sted i verden* s. 255-278 I: : Morlandstø, Lisbeth og Krumsvik, Arne red. (2014) *Innovasjon og verdiskaping i lokale medier* Oslo, IJ-forlaget Cappellen Damm Akademisk
- Enjolras, Bernhard, Karlsen, Rune, Steen-Johnsen, Kari og Wollebæk, Dag (2013) *Liker, liker ikke #Sosiale medier, samfunnsengasjement og offentlighet* Oslo, Cappelen Damm Akademisk (Lest som eBok, det påvirker sidetall-henvisninger)
- Gripsrud, Jostein (2017) *Allmenningen: Historien om norsk offentlighet* Oslo, Universitetsforlaget
- Haanes, Cecilie Lind (2015) *Handler det bare om å prestere? En kvantitativ og kvalitativ analyse av DN Aktiv* Høgskolen i Oslo og Akershus, Oslo

- Handgaard, Brynjulf, Simonsen, Ann Hege og Steensen, Steen (2013) *Journalistikk* Oslo, Gyldendal Akademisk
- Hansen, Tarjei, Holand, Astrid Marie og Morlandstø, Lisbeth (2014) *Innovasjon og alliansebygging – historien om en ny lokalavis* s. 171-192 I: Morlandstø, Lisbeth og Krumsvik, Arne red. (2014) *Innovasjon og verdiskaping i lokale medier* Oslo, IJ-forlaget Capellen Damm Akademisk
- Hess, Kristy og Bowd, Kathryn (2015) *Friend or foe? Regional newspapers and the power of Facebook* Media International Australia s. 19
- Howells, Rachel (2015) *Journey to the centre of a news black hole: examining the democratic deficit in a town with no newspaper* Doktorgradsavhandling, Cardiff school of journalism.
- Høst, Sigurd (2019) *Hvite flekker, medieskygger og støtten til lokalavisene En kommentar til mediestøttemeldingen, Meld. St.17 (2018-2019)* Notat nr 3, Volda, Høgskulen i Volda.
- Høst, Sigurd (2019) *Papiraviser og betalte nettaviser 2018* Statistikk og kommentarer Rapportnr. 90, Volda, Høgskulen i Volda.
- Høst, Sigurd (2016) *Blindsoner og halvskygger i det norske medielandskapet* Notat nr 5 Volda, Høgskulen i Volda.
- Ihlen, Øyvind, Skogerbø Eli og Allern, Sigurd red. (2015) *Makt, medier og politikk : norsk politisk kommunikasjon* Oslo, Universitetsforlaget
- Kaplan, Andreas M. og Haenlein, Michael (2011) *The early bird catches the news: Nine things you should know about micro-blogging* Business in Horizon nr 54 utgave 2, s. 105-113
- Kitch, Carolyn (2008) *Placing journalism inside memory – and memory studies* USA, Memory studies
- Lie, Malene Paulsen (2018) *En mediehverdag i endring* Doktorgradsavhandling, Nord Universitet.
- Mathisen, Birgit Røe og Morlandstø, Lisbeth red. (2019) *Blindsoner og mangfold – en studie av journalistikken i lokale og regionale medier* Stamsund, Orkana Akademisk
- Mathisen, Birgit Røe (2019) *Hovedstad i lokal medieskygge* s. 159-178 I: Mathisen, Birgit Røe og Morlandstø, Lisbeth red. (2019) *Blindsoner og mangfold – en studie av journalistikken i lokale og regionale medier* Stamsund, Orkana Akademisk

- Mathisen, Birgit Røe (2010) *Lokaljournalistikk – Blind patriotisme eller kritisk korrektiv?* Fredrikstad, IJ-Forlaget.
- Mathisen, Birgit Røe (2011): *Å forske i eget felt. Når forskningen møter journalistikken*. Paper til doktorgradskurs DLE 110 Kvalitative forskningsmetoder i samfunnsvitenskapene. Universitetet i Stavanger.
- Metzgar E. T, Kurpius D. D, Rowley K. M (2011) *Defining hyperlocal media: Proposing a framework for discussion* Sage publishing s. 772-787
- Nilsen, Kristina og Nervik, Håvard (u. å.) *Brannen i Lærdal Rapport/medieanalyse* Oslo, Retriever
- Nygren, Gunnar, Leckner, Sara og Tenor, Carina (2018) *Hyperlocals and Legacy Media - Media Ecologies in Transition* Göteborg, Nordicom review, nr. 39 (1)
- Ruud, Geir Terje (2014) *Journalistiske entreprenører* Oslo, Cappelen Damm AS
- Shubert, Anne og Wolling, Jens (2017) *The Effect of Communication concerning Civic Participation on Local Identity and the Struggle against Depopulation* s. 41-58 I: Císařová, Lenka red. *Voice of locality* Czeck Republic, Masaryk University
- Thagaard, Tove (2015) *Systematikk og innlevelse – En innføring i kvalitativ metode 4*. utgave Bergen, Fagbokforlaget Vigmostad & Bjørke AS
- Tjora, Aksel (2012) *Kvalitative forskningsmetoder i praksis 2. utgave* Oslo, Gyldendal Akademisk
- Tenor, Carina og Nygren, Gunnar (2017) *Local Public Communication Filling the Gap for a Vanishing Local Media* s. 215-238 I: Císařová, Lenka red. *Voice of locality* Czeck Republic, Masaryk University
- Wahl-Jorgensen, Karin og Hanitzch, Thomas (red.) (2009) *The handbook of journalism studies* Oxon, UK & New York, US Routledge
- Winsvold, Marte (2013) *Veier til god lokaldemokratisk styring* NIBR-rapport 24 Norsk institutt for by- og regionforskning, Oslo

Artikler, kronikker og lignende i aviser og på nettsteder

- Bakkemoen, Kurt (2014) Politiets morsomste Twitter-meldinger utgis i bok 07.02.14 Tilgjengelig fra: <https://www.vg.no/rampelys/i/3yJXA/politiets-morsomste-twitter-meldinger-utgis-i-bok> [Lest 13.11.19]

- Kjersti Nordgård Berntsen (2013) *Fortsatt store forskjeller i levealder i Oslo* SSB, 08.10.13. Tilgjengelig fra: <https://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/fortsatt-store-forskjeller-i-levaalder-i-oslo> [Lest 22.10.19]
- Heidi Borud (2017) *Ny Oslo-avis satser på de nære nyhetene* Aftenposten 11.01.17. Tilgjengelig fra: <https://www.aftenposten.no/kultur/i/x03gl/ny-oslo-avis-satser-paa-de-naere-nyhetene> [Lest: 27.10.19]
- Øyvind Bosnes Engen (2012) *Historien sett gjennom Aften-øyne* Aftenposten 20.12.12 Tilgjengelig fra: <https://www.aftenposten.no/osloby/i/Opjx1/historien-sett-gjennom-aften-oeyne> [Lest 27.10.19]
- Kjelstrup, Karl Andreas (2018) *Slik fikk de øynene opp for områdets kvaliteter: To grunner til at byrådet vil redde Nedre Grefsen* Nordre Aker Budstikke 28.06.18 Tilgjengelig fra: <https://nab.no/nyheter/to-grunner-til-at-byradet-vil-redde-nedre-grefsen/19.16976> [Lest 15.11.19]
- Raymond Johansen (2015) *Farlig mediekrise* Dagens næringsliv, 24.08.15. Tilgjengelig fra: https://www.dn.no/kronikk/medier/farlig-mediekrise/1-1-5444914?_1 [Lest 22.10.19]
- Ole Petter Pedersen og Jan Inge Krossli (2017) *Nå har vi 426 kommuner i Norge* Kommunal Rapport, 02.01.17 Tilgjengelig fra: <https://kommunal-rapport.no/kommunestruktur/2017/01/na-har-vi-426-kommuner-i-norge> [Lest 27.10.19]
- Ole Røgeberg (2018) *Fire av fem nordmenn bruker sosiale medier*, Statistisk sentralbyrå, 30.08.18 Tilgjengelig fra: <https://www.ssb.no/teknologi-og-innovasjon/artikler-og-publikasjoner/fire-av-fem-nordmenn-bruker-sosiale-medier> [Lest: 11.11.19]
- Ole Alexander Saue og Erik Waatland (2018) *Pressa i strupen på politiet etter Twitter-svikt. Og dei får svar frå Oslo-sjefen* 05.11.18 Tilgjengelig fra: <https://www.medier24.no/artikler/pressa-i-strupen-pa-politiet-etter-twitter-svikt-og-de-far-svar-fra-oslo-sjefen/450414> [Lest 14.11.19]
- Tormod Sperstad (2019) *Oppdatert sosiale medier statistikk Norge*, Tormod Sperstad, 01.11.19 Tilgjengelig fra: <https://www.tormodsperstad.no/oppdatert-sosiale-medier-statistikk-norge/> [Lest 14.11.19]

Nettsider:

- Akersposten (u. å.) *Om avisen* [Internett] Akersposten. Tilgjengelig fra: <https://akersposten.no/minside/avisen> [Lest: 22.10.19]
- Amedia (u.å.) *Nordstrands blad* [Internett] Amedia.no Tilgjengelig fra: <https://www.amedia.no/virksomheten/vare-mediehus/nordstrands-blad1/> [Lest 14.11.19]
- Den norske Kirke, 17.02.2019 *Tonsenbladet nr 3 2019* Den norske kirke Tilgjengelig fra: <https://kirken.no/nb-NO/fellesrad/kirkeneioslo/menigheter/tonsen/aktiviteter/tonsenbladet/tb3%202019%20august/> [Lest 25.10.19]
- Facebook (u.å.) Nordre Aker Budstikke [Internett] Facebook.com Tilgjengelig fra: <https://www.facebook.com/nordreakerbudstikke/> [Lest 21.10.19]
- Facebook (u.å.) Vårt Oslo [Internett] Facebook.com Tilgjengelig fra: <https://www.facebook.com/VartOslo/> [Lest 21.10.19]
- Nordre Aker Budstikke (u. å.) *Om avisen* [Internett] Nordre Aker Budstikke Tilgjengelig fra: <https://nab.no/minside/avisen/om> [Lest: 14.11.19]
- Oslo Kommune, u. å. *Bydeler* [Internett] Oslo Kommune. Tilgjengelig fra: <https://www.oslo.kommune.no/politikk-og-administrasjon/bydeler/> [Lest 21.10.19]
- Oslo kommune, u. å. *Om bydelen* [Internett] Oslo kommune. Tilgjengelig fra: <https://www.oslo.kommune.no/politikk-og-administrasjon/bydeler/bydel-gamle-oslo/> [Lest 22.10.19]
- Oslo kommune, u.å. *Politikk i bydel Gamle Oslo* [Internett] Oslo kommune. Tilgjengelig fra: <https://www.oslo.kommune.no/politikk-og-administrasjon/bydeler/bydel-gamle-oslo/politikk-i-bydel-gamle-oslo> [Lest 14.11.19]
- Oslo kommune, u. å. Geografiske inndelinger [Internett] Oslo kommune. Tilgjengelig fra: <https://www.oslo.kommune.no/politikk-og-administrasjon/statistikk/geografiske-inndelinger/> [Lest 14.11.19]
- Oslo kommune, u. å. *Om aldersvennlig bydel* [Internett] Oslo kommune Tilgjengelig fra: <https://www.oslo.kommune.no/helse-og-omsorg/eldreomsorg/aldersvennlig-by/> [Lest 04.11.19]
- Sagene avis, u. å. *Om avisen* [Internett] Sagene avis Tilgjengelig fra: <https://sageneavis.no/minside/avisen/om> [Lest 14.11.19]
- SSB Folkemengde. (2019) *Befolkningsendringar i kommunane siste kvartal* [Internett] SSB Tilgjengelig fra: <https://www.ssb.no/folkemengde> [Lest 21.10.19]

- SSB. (u.å) *Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre* [Internett] SSB Tilgjengelig fra: <https://www.ssb.no/statbank/table/12610/> [Lest 22.10.19]
- SSB (u. å.) *Tettsteders befolkning og areal* [Internett] SSB Tilgjengelig fra: <https://www.ssb.no/statbank/table/05212/tableViewLayout1/> [Lest 29.10.19]
- SSB (u. å.) *Befolkning og kvartalsvise endringer, etter region, statistikkvariabel og kvartal* [Internett] SSB Tilgjengelig fra: <https://www.ssb.no/statbank/table/01222/tableViewLayout1/> [Lest 03.11.19]
- Statistikkbanken Oslo kommune, u.å. *Folkemengden etter kjønn og alder (B) Oslo kommune* Tilgjengelig fra: http://statistikkbanken.oslo.kommune.no/webview/velocity?v=2&mode=cube&cube=http%3A%2F%2Fstatistikkbanken.oslo.kommune.no%3A80%2Fobj%2Fcube%2FBe01-Befolkningen-etter-bydel-kjonn-og-alder-SSB_C1&study=http%3A%2F%2Fstatistikkbanken.oslo.kommune.no%3A80%2Fobj%2Fstudy%2FBe01-Befolkningen-etter-bydel-kjonn-og-alder-SSB [Lest 23.10.19]
- Store norske leksikon, u.å. *Nordre Aker* Store norske leksikon Tilgjengelig fra: https://snl.no/Nordre_Aker [Lest 23.10.19]
- Store norske leksikon, u. å. *Sosiale medier* Store norske leksikon Tilgjengelig fra: https://snl.no/sosiale_medier [Lest 25.10.19]
- Store norske leksikon, u. å. *Facebook* Store norske leksikon Tilgjengelig fra: <https://snl.no/Facebook> [Lest 25.10.19]
- Store norske leksikon, 2019. *Demokrati* Store norske leksikon Tilgjengelig fra: <https://snl.no/demokrati> [Lest 14.11.19]
- Talefoten, u. å. *Talefoten lokalblad for foss som bor i Grefsen menighet* Tilgjengelig fra: <http://www.talefoten.no/> [Lest 25.10.19]
- Vårt Oslo, u. å. *Velkommen til VårtOslo* Tilgjengelig fra: <https://vartoslo.no/om-oss/> [Lest 27.10.19]
- Vårt Oslo, u. å. *Bydelsnytt* [Internett] Vårt Oslo Tilgjengelig fra: <https://vartoslo.no/bydelsnytt/> [Lest 14.11.19]

Andre kilder

- En privat melding fra Akers Avis Groruddalen på Facebook 23. oktober. Den lød: «Hei. Akers Avis Groruddalen dekker bydelene Grorud, Bjerke, Alna og Stovner. De

utgjør Groruddalen. Avisa Østbyen kommer ut 8 ganger i året i Bydel Gamle Oslo. På papir. Mvh Øystein Kielland»

Vedlegg 1: Intervjuguide Gamle Oslo

Intervjuguide fokusgruppeintervju publikum

Bakgrunnsspørsmål

- Kjønn?
- Alder?
- Yrke?
- Utdanning?
- Bosted?
- Botid i bydelen?
- Bosted før denne bydelen?
- Evt føy inn om personen har flyttet fra et annet land

Spørsmål om forhold til informasjon

- Hvordan orienterer du deg i egen bydel?
- Hvordan får du vite om hva som skjer i egen bydel? (veier, kollektivtrafikk, butikker, næringsliv, skole, barnehage, store bygg, endringer, akutte hendelser som trafikk-kaos, ulykker etc, arrangementer, kultur og sport, mottak av flyktninger etc)
- Hvor går du når du søker etter informasjon om slike ting?

Spørsmål om bydelens politikk og administrasjon

- Vet du hvem som sitter i bydelsstyret for Gamle Oslo? Nevn en person (Ikke bystyret med ordfører osv)
- Hva bruker bydelsstyret penger på?
- Hva tenker du om bydelsstyrets prioriteringer?
- Hvor får du informasjon om bydelsstyret, deres politikk og handlinger?

Spørsmål om journalistikk og informasjon

- Hva mener dere om den informasjonen dere får?
- Har dere oppdaget noen gang at vedtak har blitt satt i verk/endringer har skjedd uten at dere har visst om det først?
- Hva kunne dere tenke dere å vite mer om?

Spørsmål om medier som finnes og har vært

- Hvilke medier leser/ser dere på jevnlig?
- Hvor stor plass har sosiale medier i hverdagen deres?
- Jeg ser at saker fra Vårt Oslo lenkes jevnlig til på f.eks Vålrenga Vel. Hvordan opplever dere nyhetssakene derfra?
- Hvordan har informasjon- og journalistikkflyten endret seg i bydelen etter denne avisen etablerte seg?
- Hva mener dere om innholdet i Vårt Oslo?
- Hvordan mener dere øvrige medier dekker bydelen deres?

- Hva slags nyheter er du mest interessert i? lokal, nasjonal, verden?
- Hvilke medier bruker du gjennom en vanlig dag?
- Hva kunne du tenkt deg mer om i redaksjonelle medier?
- Leste dere gratisavisene i papir da det var mulig å få dem?
- Hva synes dere om dem?

Spørsmål om tilknytning

- Hva slags saker interesserer deg i samfunnet?
- Hva engasjerer du deg i og aksjonerer om?
- Hvor bruker du fritiden din? Egen bydel eller andre steder?
- Føler du deg mest tilknyttet bydelen eller byen?
- Hva er det som gjør det?
- Hva slags samlingspunkt i bydelen bruker du aktivt? Idrettslag, FAU mm
- Hva er viktig for deg i bydelen din?
- Hva synes du om de nyhetene du finner om bydelen din? Er det nok? Er temaene godt nok dekt? Er det noe du savner?

Vedlegg 2: Intervjuguide Nordre Aker

Intervjuguide fokusgruppeintervju publikum

Bakgrunnsspørsmål

- Kjønn?
- Alder?
- Yrke?
- Utdanning?
- Bosted?
- Botid i bydelen?
- Bosted før denne bydelen?

Spørsmål om forhold til informasjon

- Si noe positivt og noe negativt med å bo i din bydel.
- Hvordan orienterer du deg i egen bydel?
- Hvordan får du vite om hva som skjer i egen bydel? (veier, kollektivtrafikk, butikker, næringsliv, skole, barnehage, store bygg, endringer, akutte hendelser som trafikk-kaos, ulykker etc, arrangementer, kultur og sport, mottak av flyktninger etc)
- Hvor går du når du søker etter informasjon om slike ting?

Spørsmål om bydelens politikk og administrasjon

- Vet du hvem som sitter i bydelsutvalget for Nordre Aker? Nevn en person (Ikke bystyret med ordfører osv)
- Hva bruker bydelsstyret penger på?
- Hva tenker du om bydelsstyrets prioriteringer?
- Hvor får du informasjon om bydelsutvalget, deres politikk og handlinger?
- Hvordan synes dere det blir dekket av andre enn kommunen selv?
- Hvordan var valgkampen for selve bydelen synlig for folk?
- Var politikere for hele Oslo synlig i saker som gjaldt Nordre Aker?

- Var det noen konkrete saker for Nordre Aker som dere opplevde at fikk oppmerksomhet?

Spørsmål om journalistikk og informasjon

- Hva mener dere om den informasjonen dere får?
- Har dere oppdaget noen gang at vedtak har blitt satt i verk/endringer har skjedd uten at dere har visst om det først?
- Hva kunne dere tenke dere å vite mer om i bydelen deres?

Spørsmål om medier som finnes og har vært

- Hvilke medier (sosiale og redaksjonelle) leser/ser dere på jevnlig?
- Hvor stor plass har sosiale medier i hverdagen deres?
- Hvordan mener du at innholdet i Nordre Aker Budstikke møter ditt behov for nyheter og det du er ute etter?
- Hvordan mener dere øvrige medier dekker bydelen deres?
- Hva slags nyheter er du mest interessert i? lokal, nasjonal, verden?
- Hva kunne du tenkt deg mer om i redaksjonelle medier?
- Leste dere gratisavisene i papir da det var mulig å få dem?
- Hva synes dere om dem?
- Nordre Aker Budstikke var tidligere på papir, nå kun nett. Hva tenker dere om endringen i innhold siden da?
- Leser dere lokalaviser fra andre områder? Eks. Flyttet fra eller hytte?

Spørsmål om tilknytning

- Hva slags saker interesserer deg i samfunnet?
- Hva engasjerer du deg i og aksjonerer om?
- Hvor bruker du fritiden din? Egen bydel eller andre steder?
- Føler du deg mest tilknyttet bydelen, delbydelen, et sted du har flyttet fra eller byen Oslo?
- Hva er det som gjør det?
- Hva slags samlingspunkt i bydelen bruker du aktivt? Idrettslag, FAU mm
- Hva er viktig for deg i bydelen din?
- Hva synes du om de nyhetene du finner om bydelen din? Er det nok? Er temaene godt nok dekt? Er det noe du savner?

Vedlegg 3: Samtykkeskjema:

Vil du delta i forskningsprosjektet

«Hvordan får innbyggere i bydeler i Oslo informasjon om det som skjer i deres lokalmiljø?»

Dette er et spørsmål til deg om å delta i et forskningsprosjekt hvor formålet er å få vite mer om hvordan innbyggere i bydeler i Oslo får informasjon, hva slags informasjon de får og hva de mener om de (lokal)mediene som er tilgjengelige for dem. I dette skrevet gir vi deg informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg.

Formål

Dette forskningsprosjektet er en del av en masteroppgave i samfunnsvitenskap ved Nord Universitet. Formålet med prosjektet er å kunne finne ut mer om hvordan informasjonsflyten oppleves i bydeler i Oslo. Folketallsmessig er flere bydeler i Oslo på størrelse med mellomstore byer i andre deler av Norge, men har en annen mediedekning. I denne undersøkelsen er formålet å få vite mer om hvordan befolkningen opplever det de får av informasjon og nyheter, og hva det har å si i deres hverdag. Forskningsresultatene vil brukes i masteroppgaven, og kanskje i artikler senere i samarbeid med andre.

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

Nord Universitet, fakultet for samfunnsvitenskap.

Hvorfor får du spørsmål om å delta?

Du har blitt spurt om å delta i dette forskningsprosjektet fordi du er en av de «vanlige menneskene» i din bydel. Det vil si at du er voksen, bor fast i Oslo og har ikke politikk eller journalistikk som fulltidsjobb. Dette er utvalgskriteriene, men de er også litt fleksible. Utvalget skal gjerne ha variasjon i alder, kjønn, utdanningsnivå og yrke. Likevel vil utvalget på ingen måte bli fullstendig statistisk representativt for alle som bor i Oslo, og det er heller ikke målet.

Du og de andre informantene har blitt rekruttert via frivillige organisasjoner og lignende, sosiale medier og bekjente.

Hva innebærer det for deg å delta?

Hvis du velger å delta i prosjektet, innebærer det at du deltar i et fokusgruppeintervju, som betyr at du blir intervjuet som en del av en gruppe.

Det du og de andre informantene i gruppen sier, vil bli tatt opp på en lydopptaker. Etterpå blir det transkribert og kodet til hver informant.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke samtykke tilbake uten å oppgi noen grunn. Alle opplysninger om deg vil da bli anonymisert. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg.

Ditt personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Vi vil bare bruke opplysningene om deg til formålene vi har fortalt om i dette skrivet. Vi behandler opplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket.

Det er kun jeg som masterstudent som vil ha tilgang til dine personopplysninger.

Jeg vil oppbevare navn og kontaktinformasjon på ett regneark, og gi hver person ett kallenavn i studien.

Alle vil være anonyme i selve studien, men det vil stå demografiske kjennetegn som alder, kjønn og bydel der det er relevant. Til sammen med sitat kan disse opplysningene bidra til identifikasjon, men det vil ikke være hensikten, og det skal unngås der det er mulig.

Regnearket med personopplysninger og det separate dokumentet med koder og kallenavn til hver person vil oppbevares i en sikker mappe på min private personlige passordbeskyttede datamaskin borte fra selve datamaterialet.

Hva skjer med opplysningene dine når vi avslutter forskningsprosjektet?

Prosjektet skal etter planen avsluttes våren 2020. Personopplysninger og navn vil seks måneder etter dette bli slettet. Kun kodeark med kode og kallenavn blir tatt vare på, men i anonymisert form. Opptak vil tas vare på for å sikre etterprøvbarhet og muligheter for senere forskning. Dette vil fortsatt oppbevares på en passordbeskyttet personlig datamaskin.

Hva gir oss rett til å behandle personopplysninger om deg?

Vi behandler opplysninger om deg basert på ditt samtykke.

På oppdrag fra Nord Universitet har NSD – Norsk senter for forskningsdata AS vurdert at behandlingen av personopplysninger i dette prosjektet er i samsvar med personvernregelverket.

Hvor kan jeg finne ut mer?

Hvis du har spørsmål til studien, eller ønsker å benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med:

Nord Universitet ved masterstudent Benedicte Wærstad, 95473539, benedictewaerstad@gmail.com eller veileder Birgit Røe Mathisen på birgit.r.mathisen@nord.no eller tlf: +47 75 51 72 05

Vårt personvernombud kan nås på personvernombud@nord.no

Telefon 74 02 27 50

NSD – Norsk senter for forskningsdata AS, på epost (personvernombudet@nsd.no) eller telefon: 55 58 21 17.

Med vennlig hilsen

Benedicte Wærstad, student

Birgit Røe Mathisen, veileder.

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet Hvordan får innbyggere i bydeler i Oslo informasjon om det som skjer i deres lokalmiljø, og har fått anledning til å stille spørsmål. Jeg samtykker til:

å delta i intervju

At opplysninger om meg publiseres slik at jeg kan gjenkjennes, som kombinasjon av opplysninger som alder, kjønn og bydel.

At opptak lagres etter prosjektslutt for etterprøvbarhet og videre forskning.

Jeg samtykker til at mine opplysninger behandles frem til prosjektet er avsluttet, ca. medio mai 2020.

(Signert av prosjektdeltaker, dato)